

Forsete Rets- og kriminalpolitisk tænketank

Formand:

Advokat Helle Lokdam
Rådhuspladsen 16
1550 København V
helle@lokdam.dk

Næstformand:

Fhv. fængselsinspektør Bodil Philip
Ravnholtvej 14C
5853 Ørbæk
Bodil.philip@gmail.com

28 juni 2016

Justitsministeriets departement
Att. Forebyggelseskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Den rets- og kriminalpolitiske tænketank Forsete skal hermed anmode om, at nedenstående synspunkter indgår i justitsministeriets arbejde med at udarbejde en strategi for nedbringelse af børne- og ungdomskriminaliteten i Danmark. Synspunkterne skal ses i forlængelse af tænketankens tidligere skrivelse af 3. februar 2016 til justitsministeriet vedr. nedsættelse af den kriminelle lavalder til 12 år. Jfr. bilag 1.

Udgangspunktet for tænketankens arbejde er, at børn bliver kriminelle - ingen er det fra start. Dette betyder, at alle børn kan få en tryk, udviklende og kriminalitetsfri opvækst, hvis de får de rigtige betingelser. Langt de fleste børn er lovlige og har ikke brug for ekstra støtte, men en mindre gruppe har brug for hjælp. Det er dem, vi har sat i centrum.

Vi ved, at børns hjerner udvikler sig gennem opvæksten. Udtalelser som: "at når man kan handle, kan man også tage ansvar for handlingen", har ingen mening overfor børn, hvis de ikke har en alder og er så modne, at de kan overskue handlingen. Det er derfor vigtigt, at barnets alder og modenhed indgår i reaktionsvalget.

I dag bruges der milliardbeløb på børn, der ikke trives. Var det muligt, at flere af disse penge bruges til at styrke det forebyggende og genopbyggende arbejde, vil gevinsten for børnene, deres ofre og samfundet være stor.

Det mest slående ved børnene og deres familier er, hvor forskellige de er. Det er derfor vigtigt, at givne tilbud er tilpassede det enkelte barn og dets families behov og har den nødvendige varighed.

Sætter man angst børns sammen med udad reagerende aggressive børn, små børn på under 15 år sammen med de lidt ældre børn på 15-17 år, som det sker i dag på bosteder og sikrede afdelinger, får man kun dårlige resultater.

Det går igen i alt arbejde, at jo tidligere hjælpen sættes ind, jo bedre resultat.

Børn lærer af de omgivelser, de er i. Derfor er det også naturligt at se på familierne jfr. afs. A.1, skolen, hvor forebyggelse af skoletræthed, skolepassivitet eller skolevrede skal have særlig opmærksomhed jfr. afs. A.2 og nærmiljøet og fritiden jfr. afs. A.3.

Der bør også ses på mulige årsager til de sidste 12 års fald i de 15-17 åriges kriminalitet. Jfr. bilag 2 (Rocwool fonden juni 2016: Uændret tilbagefald blandt unge kriminelle). Undersøgelsen viser, at faldet i ungdomskriminaliteten ikke skyldes, at de kriminelle begår mindre kriminalitet, men at færre unge påbegynder en kriminel løbebane. Det vurderes, at der er tale om en global udvikling. Det er bemærkelsesværdigt, at de unge, der begår kriminalitet, begår den samme mængde som tidligere. Dette understøtter tænketankens forslag om betydningen af en tidlig indsats, og en indsats, der så vidt muligt undgår en stempning af den unge som følge af kontakt til retssystemet.

Uagtet at der ikke findes undersøgelser af, hvorfor børne- og ungdomskriminaliteten er faldet, skal man pege på, at en af forklaringerne kan være, at det er blevet sværere at begå kriminalitet. Jfr. afsnit B. 1. Det skal i denne sammenhæng nævnes, at det er tænketankens opfattelse, at kampagner ikke har nogen præventiv betydning. Blev opklaringsrisikoen større, og kunne man udvikle redskaber mod hæleri, ville det blive mindre attraktivt at stjæle. Jfr. afs. B 1 og 2.

En stor indtægtskilde for kriminelle børn og unge er hashhandel. Afkriminaliserede man hashen, og stillede man krav om, at børn og unge, der ryger hash, skal modtage behandling, er der ingen tvivl om, at en stor del af disse unge vil undgå at påbegynde en kriminel løbebane jfr. afs. B 3. og bilag 3 (Unge hash misbrug: overlæge Henrik Rindom, juni 2016).

Børn under 18 år skal som udgangspunkt vejledes og ikke straffes. Vejledning er en opgave for nærmiljøet jfr. afs. A. Skønnes der behov for yderligere støtte og pålæg kan serviceloven tages i brug. Serviceloven indeholder en bred vifte af muligheder for at gøre en indsats overfor børn og for løbende at tilpasse indsatsen i takt med ændrede behov. jfr. bilag 4 (notat af 2.2.16 vedr. Servicelovens muligheder ift. kriminelle børn). Serviceloven giver mulighed for anbringelse på institution. Sker anbringelse bør børn under 15 år ikke anbringes sammen med børn på 15 år eller derover. I alvorlige sager kan retlige afgørelser for børn over 15 år være nødvendige og her bør der bygges på princippet om genoprettende retfærdighed jfr. afs. C.2. Kun i de aller alvorligste sager bør der benyttes frihedsberøvelse. Det er her afgørende, at børn fra 15-17 år anbringes i sociale institutioner og ikke i fængsel. Jfr. afs. C.3.

Det afgørende er, at børn skal konfronteres med deres handlinger og skal have mulighed for at gøre dem gode igen ved f.eks. at overholde handleplaner omfattende f.eks. i de små sager udbedring af skader som afvaskning af graffiti, havearbejde for den skadelidte o.l. og i de alvorligere sager ved f.eks. at deltage i konferencer eller cirkler, som det kendes fra Norge. Det er kun i de aller alvorligste sager, at frihedsberøvelse bør benyttes. Dette skal ske i sociale institutioner, og aldrig i

fængsel. Ved valg af reaktion bør der ud over handlingens alvor med meget stor vægt indgå barnets alder og modenhed.

I de tilfælde, hvor der skønnes at være behov for inddragelse af retssystemet, vil Tænketanken anbefale, at opgaven løses af de almindelige domstole. Ungdomsdomstole bidrager ikke med nyt. De vil også være baseret på retsplejelovens procedure- og retssikkerhedsregler og også være afhængig af socialforvaltningens oplysninger. I praksis vil det blive en parallel og dyr foranstaltning uden reelle fordele. Jfr. bilag 5 (Domstole er ikke for børn: advokat Helle Lokdam, Altinget 10.5.16) og bilag 6 (advokat Manfred W. Petersen, internt notat).

Det har været vigtigt for Tænketanken, at der tænkes i mange samtidige og fortløbende indsatser. En enkelt vil ikke kunne gøre det. Derfor skal forslagene også ses som en pakke. Jfr. bilag 7 (En samlet pakke kan nedbringe ungdomskriminaliteten: professor emeritus Flemming Balvig: Balvig Altinget 18. maj 2016) og bilag 8 (Enkel løsning på ungdomskriminalitet: professor emeritus Flemming Balvig, Altinget 26. maj 2016).

Tænketankens arbejde har været fokuseret på situationen, som den er i dag. Man skal dog ikke undlade at gøre opmærksom på, at Danmark i disse år modtager en stor gruppe flygtninge og migranter, hvoraf formentlig en del er PTSD-ramte. Tænketanken har ingen ekspertise indenfor dette område, men finder, at der bør være et særligt fokus på PTSD-ramtes børn, da der her kan være en børnegruppe med særlige behov. Tilsvarende gælder uledsagede flygtningebørn.

Nedenstående oversigt er udarbejdet til inspiration for mulige indsatser. Tænketanken finder det væsentligt, at der sker initiativer indenfor alle tre områder.

A. Forebyggende og genoprettende tiltag:

1. Stabile og støttende voksenkontakter, som børn og unge har tillid til og hyppigt omgås.

- udvidet sundhedsplejersketilbud til dysfunktionelle familier
- tilstrækkelig personalenormering i de institutioner, børn og unge befinder sig (vuggestuer, børnehaver, skoler, fritidsinstitutioner mm.)
- Der findes mange forskellige former for forældreuddannelser. Fælles for uddannelserne er at opmuntre familier til at skabe et optimalt miljø for sund vækst og udvikling af både forældre og børn.

Uddannelserne kan gives til familier med børn i alle aldre, men jo tidligere indsats, jo bedre resultater. Uddannelserne gives både individuelt, i grupper af familier og eventuelt med inddragelse af større børn. Evalueringer viser, at en kombination af individuel- og gruppeuddannelse har størst virkning, alt efter formålet og behovet for uddannelse.

Uddannelsens varighed afhænger af problemstillingerne, men ligger i niveau af ugentlige møder i 3-6 mdr. eller for højrisiko familier på 30-40 timer.

Ved sammensætning af grupper tages der hensyn til særlige behov som f.eks. faktorer som meget unge forældre, lav indkomst osv.

Der henvises til bilag 9 (artiklen: What works, Wisconsin-Research to practice series. Issue 10, August 2010 af Anne Samuelson).

- Familierådslagning benyttes, når der er alvorlig bekymring for et barns trivsel. I familierådslagningen indgår barnets netværk og fagpersoner. Familierådslagningen består af en forberedelsesfase, et møde og en opfølgning. På mødet får netværket til opgave at udarbejde et forslag til handleplan, der efterfølgende gennemgås og evt. revideres i samarbejde med fagpersoner.
- Langvarige mentorordninger med tilbud om individuelle forløb med egen mentor med et tilstrækkeligt antal timer.

Særligt skal nævnes COSA (Circles of support and accountability). Metoden bygger på principperne fra "restorative justice" og består af en indercirkel på 4-6 frivillige, en koordinator og en ydercirkel af professionelle aktører. Indercirklen trænes i at genkende risikofaktorer for tilbagevenden til kriminalitet og orienterer koordinator, der henviser til ydercirklen ved behov, således at den kan tage fornødne skridt for at forebygge tilbagefald til ny kriminalitet.

Målgruppen skal være villig til at modtage hjælp og at acceptere målet: "Ikke mere kriminalitet". COSA er særlig kendt inden for sædelighedskriminalitet, men skønnes også egnet overfor andre grupper. Undersøgelser viser betydelige fald i recidivet. Jfr. bilag 10 (PowerPoint udarbejdet af professor emeritus Flemming Balvig 2015).

2. En skole, der bygger på børns ressourcer og behov for at høre til

- Dynamisk og ny-vidende klasseledelse
- Peer-learning (elev til elev læring)
- Fællesskabende Undervisning. Undervisningstiltag der giver adgang til fællesskab. Tiltag, der aktivt indtænker børn, der er eller er ved at blive skoletrætte, skolepassive eller skolevrede

De tre forslag skal ses i sammenhæng og bygger på forskning fra såvel det kriminologiske- som det pædagogisk-psykologiske felt, der viser sammenhænge mellem negativ og marginaliseret skolegang og påbegyndende kriminel livsbane jfr. bilag 11 (Om den stadigt mere omsiggribende lovlydighed blandt unge i Danmark af Flemming Balvig Det Kriminalpræventive Råd juni 2006), bilag 12 ("Vi går langt for vores pals" Om skolemodstand, fællesskabsforståelser og mobning af adjunkt Helle Rabøl Hansen (Artikel i PPT. 2014) og bilag 13 (Fællesskabende didaktikker. Artikel i PPT 2014 af adjunkt Helle Rabøl Hansen, Århus Universitet, IUP)

Skolens undervisning foreslås indtænkt som central lokation for præventivt socialt arbejde. Det betyder, at man i hele skolens grundvirke udfordrer marginaliseringsmekanismer, der skaber afstand mellem skolens undervisningsfællesskaber og børn, der oplever skolegang som fremmedgørelse, konfliktskabende og ekskluderende. Her kan der drages positive analogier fra sociale læringsprojekter, hvor elever, der er blevet italesat som læringsuvillige i skolen, viser sig at være meget læringsparate i andre læringskontekster. (se fx erfaringer fra Projekt brandkadetter) jfr.

bilag 14 ("Brandmand, det er meget helteagtigt" Evaluering af "projekt Brandkadetter" i Københavns Brandvæsen af Helle Rabøl Hansen & Naja Kinch Sohn)

Skolens kerelopgave der ofte forstås som didaktisk – foreslås og kan videreudvikles til i højere grad at udvikle undervisning med demokratiske adgange til alle elever uanset klassebaggrund, køn og etnicitet.

Afsnittet vedr. skole er udarbejdet i samarbejde med extern lektor phd Helle Rabøl Hansen DPU.

3. En dagligdag præget af høj social kapital med gensidig hjælpsomhed og klare normer

Barnet og den unges nærmiljø skal være præget af tillid, oplevet retfærdighed og samarbejde.

Elementer der bør styrkes i skolen, nabolaget og fritiden

- Tilknytning af pædagoger i indskolingen i de små klasser.
- Boligområder planlægges med et kriminalpræventivt sigte. Der fokuseres på, hvordan byrummets indretning kan påvirke den uformelle sociale kontrol mellem mennesker i positiv retning. Kontrollen kan f.eks. øges ved at skabe udsyn fra beboelser til offentlige områder og ved at skabe øget liv på gaderne gennem omlægning af trafikårer mm. Der henvises til lektor emeritus ved Kunstakademiets Arkitektskole Bo Grønlunds arbejder: [http://research.kadk.dk/da/persons/bo-groenlund\(3053c725-fd7a-413f-a819-d9b32e139b50\)/publications.html](http://research.kadk.dk/da/persons/bo-groenlund(3053c725-fd7a-413f-a819-d9b32e139b50)/publications.html)
- Fritidsinstitutioner herunder sportsklubber mv. indrettes og bemannes således, at de kan rumme alle typer børn og unge og gøres tilgængelige gennem fripladser til dem, der ikke har råd.
- Det foreslås overvejet at indhente erfaringer fra inddragelse af lokale borgere i arbejdet med at integrere flygtninge og migranter.

B. Tekniske forhindringer

1. Indførelse af fysiske værn mod den kriminalitet børn og unge typisk begår samt øgning af opklaringsprocenten

Udgangspunktet er, at det skal være svært at begå kriminalitet for børn og unge, og at opklaringsprocenten skal være høj. Det anbefales, at man tænker strategisk forebyggende.

- Tekniske værn som effektive cykellåskæder, ratlås, brug af apps til eftersøgning af mobiltelefoner med GPS, oplysnings krav af stelnummer ved annoncering af cykler, kriminalitetsforebyggende indretning af butikker, brug af gadebelysning strategisk, gennemsigtighed i stisystemer mm.
- Opklaringsrisikoen øges ved, at der f.eks. indføres: overvågningskameraer i butikker og på parkeringspladser, ansættes butiksdetektiver mm
- Ordningen Nabohjælp udbygges og støttes.

2. Indsatsen mod hæleri bør øges ved at det bliver sværere at sælge stjålne varer

- Metoder til at afdække hæleri foreslås udviklet.

3. Det illegale narkotikamarked bør reduceres

- Ved at afkriminalisere hash og pålægge behandling ved brug. Jfr. bilag 3 (Unge Hash misbrug: Overlæge i psykiatri Henrik Rindom).

C. Rektionsformer ved kriminalitet

1. Mindre forbrydelser

- Civile afgørelser bør foretrækkes frem for en strafferetlig proces
- Afgifter bør anvendes i stedet for bøder
- Advarsler. Øget anvendelse af advarsler i stedet for mere formelle sanktioner.

2. Hvor retlig afgørelse skønnes nødvendig, bør der bygges på princippet om genoprettende retfærdighed

- Samtale med mulighed for at sige undskyld til samfundet og til ofre
- Konfliktråd
- Konferencer eller cirkler. Fx den norske model med ungdomsstormøde med deltagelse af den unge, forældre/værge, kommune, politi mv.
- Frafald af tiltale, hvis den unge accepterer og følger en handleplan om skolegang, uddannelse, arbejde, fritid mv.
- Der foreslås, at der ikke sker registrering på straffeattesten hvis handleplanen følges. Skønnes registrering nødvendig bør tiden begrænses mest muligt, da registreringer på Straffeattesten i vid udstrækning forringer den unges mulighed for at få job og dermed komme i et kriminalitetsfrit forløb.
- Ved alvorligere sager, kan sanktioner som tjenester for offeret eller for samfundet, udbygges.

3. I de aller alvorligste sager, hvor frihedsberøvelse er påkrævet

- Sociale institutioner med tæt, stabil og støttende voksenkontakt. Bør kombineres med forældreuddannelse, støtteforældre, mentorer mv. ved udskrivning.
- Ikke i fængsel, som ikke er for børn. I tilfælde af fængsel for børn over 15 år, da i institutioner, hvor der ikke er yngre børn.

4. Sagsomkostninger

Sagsomkostninger bør afskaffes, da de er ødelæggende for den unges mulighed for at etablere sig på lovlig vis efter strafudståelsen. Der henvises til Justitsministeriets betænkning nr. 1547 om sagsomkostninger i straffesager. Skønnes det ikke muligt at afskaffe sagsomkostningerne, skal det foreslås, at de norske regler, hvor dommeren i den enkelte sag foretager en individuel vurdering af størrelsen af sagsomkostningerne overvejes.

5. Nedsættelse af ventetiden fra sigtelse til dom.

Ventetiden fra sigtelse til sanktion kan være ødelæggende for den unges tilbagevenden til en kriminalitetsfri tilværelse, hvorfor den bør være kortest mulig.

Tænk tanken skal foreslå, at straffekædens allerede eksisterende samarbejdsfora anmodes om at kigge på optimering af straffesagens gang for de 15-17 årige. Det foreslås, at det eksisterende samarbejdsfora bestående af repræsentanter for politi/anklager, domstole og kriminalforsorg udvides med repræsentanter for forsvarer og kommune.

Det er indtrykket, at forsvarerne og retterne ofte har kalenderudfordringer, og at kommunerne udfordres af udarbejdelse af handleplaner i sager med unge sigtede, hvad enten de er varetægtsfængslede eller på fri fod.

Det foreslås endvidere, at der gives mulighed for, at unge sigtede får beskikket en personlig rådgiver/mentor i ventetiden. Mentor kan f.eks. være en politimand fra en anden kreds, der på frivillig/lønnet basis følger den unge.

Endelig foreslås, hvis der forekommer en længere ventetid, at kommunen sætter ekstra ressourcer ind på at aktivere den unge i form af skolegang eller arbejde.

Bilagsfortegnelse:

1. skr. af 3.2.16 vedr. den kriminelle lavalder
2. Uændret tilbagefald blandt unge kriminelle: Rockwoolfondens forskningsenhed kort nyt juni 2016
3. Unges Hash misbrug; Overlæge i psykiatri Henrik Rindom. Internt notat juni 2016.
4. Servicelovens muligheder ift. Kriminelle unge: Dansk socialrådgiverforening den 2.2.16
5. Domstole er ikke for børn: advokat Helle Lokdam, Altinget 10.5.16
6. Om Ungdomsdomstole: advokat Manfred W. Petersen. Internt notat
7. En samlet pakke kan nedbringe ungdomskriminalitet: professor emeritus Flemming Balvig ved Kbh's. Universitet, Altinget 18.5.16
8. Enkel løsning på ungdomskriminalitet: professor emeritus Flemming Balvig ved Kbh's. Universitet, Altinget 26.5.16
9. What Works, Wisconsin-Research practice series Issue 10. August 2010: Anne Samuelson
10. Cosa: PowerPoint fra oplæg af professor Flemming Balvig vedr. mentorordningen COSA, 2015.

11. Om den stadigt mere omsiggribende lovlydighed blandt unge i Danmark af Flemming Balvig
Det Kriminalpræventive Råd juni 2006
12. "Vi går langt for vores pals" Om skolemodstand, fællesskabsforståelser og mobning af
adjunkt Helle Rabøl Hansen, Artikel i PPT. 2014
13. Fællesskabende didaktikker af adjunkt Helle Rabøl Hansen, Århus Universitet, IUP Artikel i
PPT 2014
14. Brandmand, det er meget helteagtigt" Evaluering af "projekt Brandkadetter" i Københavns
Brandvæsen af Helle Rabøl Hansen & Naja Kinch Sohn

Med venlig hilsen

Helle Lokdam og Bodil Philip

Justitsministeriet, Departementet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Att: Forebyggelseskontoret

Socialtilsyn Nord
Postadresse:
Springvandspladsen 5
9800 Hjørring
Telefon 7233 6930
socialtilsynnord@hjoerring.dk
www.socialtilsynnord.hjoerring.dk

Sendt pr. e-mail til:
Lforebyggelseskontoret@jm.dk

Den 25-09-2018

Sagsnr.: 00.01.00-A50-4-14

Att.: Mette Johansen

Sagsnummer 2017-186-0017 - Høring over udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Justitsministeriet sendte den 3. september 2018 udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet i høring hos bl.a. Socialtilsyn Nord, Hjørring Kommune. Socialtilsyn Nord takker for denne lejlighed til at afgive høringssvar.

Socialtilsynets kommentarer til ændringsforslaget i øvrigt følger nedenfor:

Anbringelse

Det fremgår af lovforslagets § 13, stk. 1, nr. 5 at det kan fastsættes at barnet eller den unge skal indgå i et døgnophold jævnfør § 66.

Det fremgår af forarbejderne til lovforslaget (side 130 i høringsmaterialet) at *"Opholdet skal ske på en døgninstitution, i en plejefamilie, på et andet godkendt opholdssted, eller i et godkendt botilbud efter reglerne i § 107 i lov om socialservice."*

Socialtilsyn Nord mener, at det i ovenstående er uklart, hvorfor § 107 er nævnt i forarbejderne, henset til at barnet eller den unge skal anbringes efter § 66 og ikke § 107.

Aflastning

Det fremgår af lovforslagets § 13, stk. 1, nr. at det kan fastsættes at barnet eller den unge skal indgå i en aflastningsordning jævnfør § 66.

Det fremgår af forarbejderne til lovforslaget (side 130 i høringsmaterialet) at *"Bestemmelsen giver en særlig hjemmel til at iværksætte aflastningsophold, uden at aflastningen skal henføres under anbringelsesreglerne. Der kan være flere formål med en aflastningsordning, f.eks. aflastning af forældre, støtte i opdragelsen af barnet eller den unge eller forskellige former for optræning af barnet eller den unge"*

Socialtilsyn Nord bemærker at aflastning af forældre som angives i forarbejderne ikke leveres efter servicelovens § 66 men efter servicelovens § 84.

Derudover bemærker Socialtilsyn Nord, at socialtilsynene udelukkende har tilsyn med tilbud godkendt efter § 66 og ikke har tilsyn med tilbud efter § 84.

Tilbageholdelse i forbindelse med anbringelsen

Det fremgår af lovforslagets § 18, at der kan træffes afgørelse om tilbageholdelse i forbindelse med anbringelse.

Det fremgår af forarbejderne til lovforslaget (side 149 i høringsmaterialet) at "... Det forudsættes på denne baggrund, at ændringen ikke vil føre til, at der vil blive truffet afgørelse om tilbageholdelse under en anbringelse i videre omfang end forudsat efter gældende ret".

Socialtilsyn Nord bemærker til dette, at socialtilsynet ikke har modtaget indberetning om tilbageholdelse, i forbindelse med anbringelse efter lov om voksenansvar § 11, i hele perioden fra og med 2017 og i 2018 frem til dags dato.

Husorden

Det fremgår af forarbejderne til lovforslaget (side 75 i høringsmaterialet) at "... Der skal endvidere indføres en pligt til at fastsætte husordner, som skal ensrettes i videst muligt omfang... der vil blive fastsat en række obligatoriske krav til husordnernes indhold på bekendtgørelsesniveau..."

Socialtilsyn Nord ser positivt på forslaget om at indføre ensretning og faste krav for husordener. Socialtilsyn Nord bemærker, at lovforslaget indebærer et behov for, at bekendtgørelsen omkring husordner hurtigst muligt bliver fastsat, for at socialtilsynet kan føre tilsynet.

-o0o-

Ved spørgsmål til ovenstående kan der rettes henvendelse til jurist Lene Skougaard Magle på tlf. 72 33 69 38 eller e-mail lene.skougaard.magle@hjoerring.dk.

Med venlig hilsen

Sigrid Fleckner
Tilsynschef

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Danmark
Att: forebyggelseskontoret@jm.dk

og

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Danmark
Att.: Stine Hildebrandt, STH@sm.dk og p-boern@sm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL +45 5093 3960
LOHO@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 18/02026-2

3. OKTOBER 2018

HØRINGER OM LOV OM BEKÆMPELSE AF UNGDOMSKRIMINALITET OG ÆNDRING AF LOV OM SOCIAL SERVICE, LOV OM VOKSENANSVAR FOR ANBRAGTE BØRN OG UNGE OG LOV OM SOCIALTILSYN

Justitsministeriet har ved e-mail af 3. september 2018 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til høring om udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Børne- og Socialministeriet har ved e-mail af 4. september 2018 anmodet om instituttets bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om social tilsyn.

Begge høringer vedrører lovudkast udarbejdet som led i regeringens udspil "Alle handlinger har konsekvenser" fra oktober 2017, og den efterfølgende politiske aftale i juni 2018 mellem regeringen, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti om reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet.¹

De to lovudkast er således nært beslægtede og forventes at blive fremsat samlet i Folketinget i slutningen af oktober 2018. Nærværende høringssvar vedrører således begge lovudkast.

¹ Den politiske aftale er tilgængelig på:

http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomr_aader/pdf/aftaletekst_29_juni_2018.pdf

Regeringen udspil fra oktober 2017 kan findes på:

https://www.regeringen.dk/media/4227/103125_jm_reform_ungdoms_krimi_a4_30.pdf

Instituttet har en række bemærkninger til lovudkastene, som vil medføre væsentlige ændringer i retsstillingen for børn og unge.

Bemærkningerne relaterer sig til:

- Om Ungdomskriminalitetsnævnet idømmer straf til børn og unge mellem 10 – 17 år (Justitsministeriets lovudkast)
- Ungdomskriminalitetsnævnets sammensætning, proces mv. (Justitsministeriets lovudkast),
- Risikoen for diskrimination på baggrund af handicap (Justitsministeriets lovudkast), samt
- Skærpede forhold under anbringelse af børn og unge på institutioner (Børne- og Socialministeriets lovudkast).

1. SAMMENFATNING

Med lovudkastet om bekæmpelse af ungdomskriminalitet fra Justitsministeriet fastsættes et ganske vidtrækkende og nyt system for, hvorledes unge, der har begået kriminelle handlinger, skal behandles. Fremadrettet vil et Ungdomskriminalitetsnævn kunne fastsætte såkaldte straksreaktioner og forbedringsforløb for 10-14-årige, som er mistænkt for overtrædelse af visse forbrydelser, og 15-17-årige, som er dømt og har fået fængselsstraf for overtrædelse af forbrydelserne. Foranstaltningerne kan have en meget forskelligartet karakter og spænder mellem alt fra at blive sat til at vaske brandbiler til tvangsfjernelse fra hjemmet.

Instituttet har principielle betænkeligheder ved lovudkastet om ungdomskriminalitet. Instituttet finder samlet set, at der er tale om et system, som har ganske indgribende og vidtrækkende konsekvenser.

Efter instituttets vurdering kan man ikke med den fornødne sikkerhed konkludere, at der er tale om en egentlig strafferetlig sanktion, som skal efterleve forpligtelserne efter Den Europæiske

Menneskerettighedskonventions artikel 6 om retfærdig rettergang og retssikkerhed i strafferetsplejen. Forpligtelserne i artikel 6 indebærer navnlig, at det enkelte individ skal dømmes ved en uafhængig domstol og har ret til en forsvarer.

Instituttet mener alligevel, at der af hensyn til barnets retssikkerhed og med internationale standarder og retningslinjer om børns retspleje for øje bør indføres visse processuelle retssikkerhedsgarantier:

- Instituttet anbefaler, at politiansatte ikke sidder med i Ungdomskriminalitetsnævnet, samt at politiet ikke er sekretariat for nævnet.
- Instituttet anbefaler, at Justitsministeriet overvejer, om en advokat bør være medlem af nævnet som en retssikkerhedsgarant sammen med dommeren.

- Institutttet anbefaler, at der i sager for nævnet beskikkes en advokat til barnet eller den unge.
- Institutttet anbefaler, at sondringen mellem 10-11-årige og 12-14-årige udgår fra lovudkastets dele om advokatbistand og klageadgang.

Herudover efterlyser instituttet, at spørgsmålet om, hvorledes børn med handicap skal behandles i det nye system, behandles.

- Institutttet anbefaler, at Justitsministeriet i bemærkningerne nærmere redegør for, hvordan den foreslåede ordning sikrer, at børn med handicap ikke bliver stillet ringere på grund af deres handicap, og at der bliver tilvejebragt den fornødne støtte og rimelige tilpasning både i relation til processen for nævnet, og i forhold til udmåling af foranstaltninger.

Børne- og Socialministeriets lovudkast vedrører blandt andet en øget kontrol med børn og unge, som er anbragt uden for hjemmet, herunder i form af kropsundersøgelser, kontrol med ekstern kommunikation, tv-overvågning på fællesarealerne og døralarmer på værelserne.

Der er tale om ændringer, som vedrører barnets eller den unges ret til respekt for privatliv og hensynet til værdighed og kropslig integritet. Institutttet bemærker, at indgrebene er ganske vidtgående, herunder navnlig indgrebet i form af kropsvisitation, som kan risikere at udgøre et uproportionalt indgreb.

- Institutttet anbefaler, at Børne- og Socialministeriets forslag om undersøgelse af kroppens overflade, hvor barnet eller den unge skal tage sit tøj af, udgår.

Fælles for begge lovudkast er, at menneskeretten ikke – eller kun ganske sporadisk – er blevet behandlet. Dette på trods af, at lovudkastene vedrører ganske intensive foranstaltninger og indgreb i barnets eller den unges rettigheder. Institutttet efterlyser en nøje gennemgang af menneskeretten, herunder navnlig Danmarks forpligtelser efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og Børnekonventionen.

Institutttet bemærker, at lovudkastet er udarbejdet uden nedsættelse af en forudgående kommission eller lignende, men derimod er sendt i bred høring relativt hurtigt efter indgåelsen af den politiske aftale i juni, ligesom det forventes fremsat relativt hurtigt i oktober for derefter at kunne træde i kraft 1. januar 2019. Denne hastige lovproces stiller efter instituttets opfattelse øgede krav til et udførligt og grundigt bearbejdet lovudkast, ikke mindst for så vidt angår forholdet til Danmarks menneskeretlige forpligtelser. Af den politiske aftale følger, at

resultaterne af indsatsen skal evalueres efter, at reformen er fuldt implementeret og har virket i en passende periode. Det hastige lovarbejde nødvendiggør efter instituttets opfattelse tillige en grundig evaluering af reformen, som bør fremlægges for Folketinget med henblik på lovrevision, hvis nødvendigt.

2. ER DER TALE OM STRAF?

2.1. INDHOLDET AF JUSTITSMINISTERIETS LOVUDKAST

Kravet om mistanke om kriminalitet eller dom om fængselsstraf

I Justitsministeriets lovudkast afgrænses målgruppen for Ungdomskriminalitetsnævnets foranstaltninger i § 2 ved 1) et alderskriterium, 2) et opholdskriterium samt 3) et kriminalitets- og risikokriterium.

Ungdomskriminalitetsnævnet kan følgelig træffe afgørelser rettet mod børn og unge mellem 10 og 17 år, som har opholdstilladelse eller i øvrigt fast lovligt ophold i Danmark, og som enten er mistænkt eller dømt for personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet. I tilfælde af anden alvorlig kriminalitet skal der desuden ved konkret vurdering af individuelle, familiemæssige eller miljømæssige forhold være risiko for, at den pågældende vil begå yderligere kriminalitet (recidivrisiko).

Sager om ungdomskriminalitet kan kun henvises til nævnet på to måder:

For børn mellem 10 – 14 år henviser politiet sagen til nævnet på baggrund af *mistanke* om, at den pågældende har begået kriminalitet. Kravet om mistanke indebærer, at politiet ville have sendt sagen til anklagemyndigheden med henblik på en vurdering af tiltalespørgsmålet, hvis barnet eller den unge var fyldt 15 år, som er den kriminelle lavalder. Til brug for denne vurdering skal der i politiet udvikles et særligt screeningsværktøj, som ikke er nærmere beskrevet i lovbemærkningerne.

Nævnet behandler således sager om 10 – 14 årige uden, at det er afklaret ved en domstol, om de er skyldige i overtrædelsen.

For unge mellem 15 – 17 år er det domstolene, som henviser sagen til nævnsbehandling efter, at den unge har fået en betinget eller ubetinget dom om fængselsstraf. Domstolene vil kunne fastsætte et krav om efterlevelse af en nævnsafgørelse, som vilkår til en betinget dom. I tilfælde af en ubetinget dom vil domstolene kunne fastsætte en tillægsforanstaltning om efterlevelse af en nævnsafgørelse – dette er en nyskabelse i dansk strafferet.

Justitsministeriet fremhæver i lovbemærkningerne, at det ikke er nævnets rolle at tage stilling til, om barnet eller den unge er skyldig i en bestemt strafbar handling.

I bemærkningerne anføres det dog om skyldsspørgsmålet for unge mellem 15 – 17 år, at *”det ikke er hensigtsmæssigt – eller fremmende for processen i nævnet – hvis skyldsspørgsmålet [...] ikke er afklaret, inden sagen behandles i nævnet”* (s. 55).

Det fremhæves endvidere, at der vil være tilfælde, hvor barnet eller den unge nægter at have begået den kriminalitet, som har begrundet henvisningen af sagen til nævnet. I en sådan situation vil nævnet på baggrund af en helhedsvurdering af alle sagens oplysninger tage stilling til, om der er tilstrækkeligt grundlag for at fastsætte reaktioner over for barnet eller den unge. Det fremhæves dog, at der ikke er tale om, at nævnet herved tager stilling til, om barnet eller den unge er skyldig i en bestemt overtrædelse.

Også selve bevæggrunden for lovforslaget omhandler overvejelser omkring mistanke om kriminalitet og spørgsmålet om konsekvente reaktioner. Det anføres blandt (s. 54-55):

”Kommunerne kan i dag mangle fokus på børn og unges kriminalitet. Det gælder særligt i de tilfælde, hvor sagen ud over mistanken om kriminalitet omhandler sociale problemstillinger. I sådanne sager kan der være en tendens til, at de sociale problemstillinger kommer til at fylde mere end kriminaliteten. Det er vigtigt, at der er en hurtig og mærkbar reaktion, når børn og unge begår kriminalitet, så de bliver ansvarliggjort og oplever, at kriminell adfærd har konsekvenser”.

Ungdomskriminalitetsnævnets foranstaltninger

I medfør af lovudkastets § 11 skal nævnet træffe en række foranstaltninger, som er nærmere beskrevet i §§ 12 – 16. Foranstaltningerne kan håndhæves med politiets bistand, hvis nødvendigt.

I medfør af § 12 kan der ikendes barnet eller den unge en straksreaktion. Straksreaktionen har et opdragende og genoprettende socialpædagogisk sigte, og det anføres, at reaktionen skal fastsættes ud fra principperne om *”restorative justice”* (genoprettende ret). Straksreaktionerne kan i sin natur være meget forskelligartede og kan være alt fra at rydde op efter hærværk, konfliktmægling med forurettede eller at vaske brandbiler (s. 69). Der er ikke i lovbemærkningerne noget katalog over straksreaktionerne eller i øvrigt retningslinjer for deres ikendelse, da ministeriet anfører, at det ikke på forhånd er muligt at forudse, hvilken konkret reaktion, der vil være bedst egnet i en given sag.

Lovudkastet hjemler i § 13 nævnet en adgang til at fastsætte et forbedringsforløb. Formålet med forbedringsforløbet er at bringe barnet eller den unge tilbage i trivsel, positiv udvikling og væk fra en kriminel løbebane.

Forbedringsforløbet fastsættes i en handleplan på en varighed på op til 2 år, idet der for 10 – 14 årige dog undtagelsesvist kan fastsættes et forløb på op til 4 års varighed. Foranstaltningerne i forbedringsforløbet kan bestå af en lang række tiltag som blandt andet psykologbehandling, misbrugsbehandling, tildeling af en kontaktperson eller anbringelse uden for hjemmet med eller uden samtykke. Efter gældende ret har kommunen hjemmel i serviceloven til at træffe lignende foranstaltninger, som nævnet fremadrettet vil træffe.

Ungdomskriminalitetsnævnet kan beslutte, at barnet eller den unge skal anbringes uden for hjemmet enten med eller uden forældreindehavernes samtykke (§ 14). Anbringelse kan ske på en lukket døgninstitution, en sikret døgninstitution eller på en særligt sikret afdeling (§§ 14-16) for børn og unge mellem 12 – 17 år, idet der dog i særlige situationer kan dispenseres fra aldersgrænsen i forhold til børn under 12 år i sager om anbringelse på en lukket eller sikret døgninstitution (men ikke en sikret afdeling).

Af § 14, stk. 5 følger, at nævnet i alle sager om grovere personfarlig kriminalitet skal overveje, om barnet eller den unge skal anbringes uden for hjemmet. Dette er en nyskabelse i forhold til gældende ret.

2.2. MENNESKERETTEN

Internationale konventioner mv.

FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder (ICCPR) indeholder en omfattende beskyttelse af retten til en retfærdig rettergang i artikel 14. ICCPR fastslår princippet om lighed for domstolene samt retten til retfærdig og offentlig prøvelse af sager for en kompetent, uafhængig og upartisk domstol oprettet ved lov.

Det følger blandt andet af artikel 14 (4), at i sager mod unge mennesker skal rettergangen gennemføres under hensyntagen til de pågældendes alder og ønskeligheden af at fremme deres resocialisering.

Herudover følger det af artikel 24 (1), at ethvert barn uden forskelsbehandling på grundlag af race, hudfarve, køn, sprog, religion, national eller social herkomst, formueforhold eller fødsel, har ret til de beskyttelsesforanstaltninger fra familiens, samfundets og statens side, som dets stilling som mindreårig kræver.

Menneskerettighedskomitéen, der monitorerer overholdelsen af ICCPR, har i 2007 udgivet en generel kommentar om ret til ligebehandling for

domstolene og ret til en retfærdig rettergang.² Komitéen anbefaler heri, at medlemsstaterne etablerer et særligt ungdomsretssystem, der skal håndtere sager med mindreårige, samt fastsætter en kriminel lavalder. Det anføres videre, at såfremt det er passende og tilgodeser barnets rehabiliteringsbehov, bør barnets sag så vidt muligt behandles i et andet forum end domstolene, for eksempel ved konfliktmægling eller lignende.

En af de væsentligste menneskeretlige konventioner, når det gælder børn, er FN's Børnekonvention. Børnekonventionen sætter fokus på barnets individuelle, selvstændige rettigheder og tydeliggør barnets særlige behov for beskyttelse og omsorg.

Efter Børnekonventionens artikel 40, stk. 3, skal deltagerstaterne søge at fremme indførelsen af love, fremgangsmåder, myndigheder og institutioner, som er specielt tilpasset børn, der mistænkes, anklages eller anses for at have begået kriminelle handlinger. Konventionens artikel 40, stk. 3, fordrer fastlæggelse af en minimumsalder, under hvilken børn anses for ikke at være i stand til at begå strafbare forhold, og forholdsregler, hvor det er hensigtsmæssigt og ønskeligt at tage vare på sådanne børn uden at involvere retsinstanserne, forudsat at menneskerettigheder og retsgarantier respekteres i fuldt omfang.

Af konventionens artikel 37 fremgår, at deltagerstaterne skal sikre, at anholdelse, tilbageholdelse og fængsling af et barn skal følge lovens forskrifter og kun må bruges som en sidste udvej og for det kortest mulige passende tidsrum samt, at ethvert barn, der er berøvet friheden, behandles menneskeligt og med respekt for menneskets naturlige værdighed og på en måde, der tager hensyn til barnets aldersmæssige behov. Et frihedsberøvet barn skal – bortset fra under særlige omstændigheder – have ret til at opretholde kontakt med sin familie. Barnet har ret til hurtig juridisk og anden passende bistand samt ret til at få prøvet lovligheden af dets frihedsberøvelse ved en domstol eller anden uafhængig myndighed og ret til en hurtig afgørelse af enhver sådan sag.

De generelle principper i Børnekonventionens artikel 2 (om diskrimination), artikel 3 (barnets bedste), artikel 6 (ret til livet/overlevelse og udvikling) og artikel 12 (retten til at blive hørt) er tillige væsentlige. Endelig kan nævnes artikel 39, som blandt andet vedrører staternes ansvar for fremme af barnets resocialisering, når det har været udsat for straf.

² General comment no. 32/2007; Article 14: Right to Equality before Courts and Tribunals and to Fair Trial.

FN's Børnekomité har i en generel kommentar tilkendegivet,³ at børn og unge i forhold til voksne har særlige forudsætninger og behov, der bør føre til en begrænsning af ansvaret for børn og unge, der begår kriminelle handlinger. Komitéen fremhæver, at de repressive hensyn, der ofte vejer tungt i forbindelse med strafferetlige sanktioner, må vige for rehabiliterende hensyn og princippet om *restorative justice*, jf. Børnekonventionens artikel 37. Kommentaren indeholder et ganske omfangsrigt fortolkningsbidrag til relevante bestemmelser i konventionen.

For så vidt angår børn under den kriminelle lavalder anfører Børnekomitéen, at disse ikke kan holdes ansvarlige i en ordinær retssagsprocedure, men at der kan iværksættes særlige beskyttelsesforanstaltninger, såfremt det tilgodeser barnets tarv.⁴ Børnekomitéen har uddybet dette i sine anbefalinger til medlemsstaterne, blandt andet at børn ikke må idømmes straf eller straf lignende foranstaltninger eller må (varetægts)fængsles.⁵

Børnekomitéen gennemgår endvidere konventionens krav til en retfærdig rettergang for unge, der blandt andet omfatter retten til at blive hørt (alternativt via repræsentant) – også i forhold til en mulig sanktion (artikel 12) og retten til juridisk eller anden passende repræsentation (artikel 40 (2) (b) (ii)).⁶ I forhold til sanktionsspørgsmålet anføres det, at lovgivningen skal give mulighed for en vid række af alternativer til institutions- og fængselsanbringelse (artikel 40 (4)).⁷

Børnekomitéen anfører, at et sammenhængende ungdomsretssystem fordrer etablering af specialiserede enheder hos politiet, domstolene, anklagemyndigheden såvel som specialiserede forsvarere og andre repræsentanter, der yder juridisk eller anden bistand til barnet.⁸

I sine konkluderende bemærkninger til Danmark anførte Børnekomitéen i 2017, at Danmark hurtigst muligt bør indføre et system, der fokuserer på kriminalitetsforebyggelse, og indføre specialiserede ungdomsdomstole med særdommere for børn og unge.⁹

³ General Comment no. 10/2007; Children's rights in juvenile justice

⁴ General Comment no. 10/2007, pkt. 31.

⁵ Blandt andet Concluding Observations: Jordan, CRC/C/15/Add. 21, 25. april 1994, pkt. 16 og Chile, CRC/C/CHL/CO/3, 2. februar 2007, pkt. 71.

⁶ General Comment no. 10/2007, pkt. 43-45 og 49-50.

⁷ Ibid, pkt. 70.

⁸ Ibid, pkt. 92.

⁹ Concluding Observations: Danmark, CRC/C/DKN/CO/5, 26. oktober 2017, pkt. 41

Der foreligger desuden flere internationale retningslinjer, der forholder sig til spørgsmålet om børn og unges behandling i retssystemet.¹⁰

Europarådets ministerkomité har i 2010 vedtaget retningslinjer om børnevenlig retspleje.¹¹ Det fremgår blandt andet af præmis 24, at der bør opfordres til alternativer til retssager, for eksempel mægling og alternativ tvistbilæggelse, når sådanne alternative løsninger kan tilgodese barnets tarv. En indledende brug af sådanne alternative løsninger bør dog ikke være til hinder for barnets adgang til domstolsprøvelse.

Den Europæiske Menneskerettighedskonventionen (EMRK)
Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) beskytter i artikel 6 retten til en retfærdig rettergang.

Rettigheden er essentiel i et demokratisk samfund, herunder navnlig i en retsstat, idet den sikrer individer en række processuelle garantier, herunder retten til kontradiktion, ligestilling mellem parterne, retten til et forsvar, tolk mv.

Bestemmelsen finder anvendelse i straffesager og i sager om borgerlige rettigheder og forpligtigelser, herunder for eksempel tvangsfjernelse af børn.¹²

Artikel 6 stiller i såvel straffesager som i civile sager en række krav til den domstol ("tribunal"), der dømmer i den pågældende sag. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD) har i den forbindelse fastslået, at et nævn, som kunne tildele strafferetlige bøder og som bestod af én politiansat, som var underlagt politiets myndighed, rejste tvivl om overholdelsen af artikel 6's krav om upartiskhed og uafhængighed.¹³ EMD anførte, at en efterfølgende adgang til fuld domstolsprøvelse ville kunne opveje bekymringerne omkring artikel 6. I den konkrete sag hæftede EMD sig ved, at domstolene ikke kunne fortage en fuld prøvelse af sagens materielle indhold men alene en

¹⁰ Som de væsentligste eksempler kan nævnes: FN's standardminimumsregler for retspleje over for mindreårige ("Beijing-reglerne", 1985), FN's regler for beskyttelse af frihedsberøvede unge ("Havana-reglerne", 1990) og FN's retningslinjer for forebyggelse af ungdomskriminalitet ("Riyadh-retningslinjerne", 1990)

¹¹ Europarådets ministerkomité, Børnevenlig retspleje, af 19. juni 2017: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/08238dfe-ef62-11e6-8a35-01aa75ed71a1/language-da>

¹² Se hertil Jon Fridrik Kjølbro, 'Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere', (2017), side 463 f.

¹³ EMD, Belilos mod Schweiz af 29. april 1988, app.no. 10328/83

legalitetskontrol. EMD fandt på denne baggrund, at der forelå krænkelse af artikel 6.

I straffesager fastsætter artikel 6 en række processuelle retsgarantier, herunder for eksempel en formodning om uskyld og en adgang til tilstrækkeligt forsvar. Spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om en anklage (og dermed en straffesag) afgøres ud fra et autonomt konventionsbegreb – det vil sige, at det i sidste ende ikke er afgørende, om man i national ret kvalificerer noget som en straf eller ej.¹⁴

EMD har vurderet afgrænsningen af, hvad der skal forstås ved en anklage efter artikel 6. Den ledende dom på området er Engel mod Holland, som fastlægger de generelle kriterier for vurderingen.¹⁵ Disse kriterier er: 1) den nationale klassificering af sanktionen, 2) karakteren af forseelsen, herunder særligt, om der er tale om en almen forskrift eller en særlig forskrift rettet mod bestemte persongrupper, og 3) karakteren og intensiteten af den sanktion, der kan idømmes. EMD vil i medfør af Engel-dommen i afvejningen af kriterierne lægge mest vægt på sanktionens karakter og intensitet.

I Blokhin-sagen mod Rusland tog EMD stilling til, om anbringelse af en 10-årig dreng under den kriminelle lavalder på en lukket facilitet udgjorde en strafferetlig sanktion.¹⁶ EMD fandt efter en samlet vurdering, at der var tale om en straf i EMRK's forstand, da den konkrete anbringelse var 1) en direkte konsekvens af den kriminalitet som myndighederne mistænkte drengen for at have begået, og 2) sanktionen indeholdt elementer udover rent opdragelses- og uddannelsesmæssige hensyn. EMD lagde i forhold til det sidste element til grund, at selvom sanktionen ikke var en straf efter national ret, så havde sanktionen strafelementer, idet tilbageholdelsen skete på en bevogtet og lukket facilitet, hvor beboerne var konstant overvågede.¹⁷

EMD behandlede spørgsmålet om en tilpasset retsplejeprocedure for børn i S.C. mod Storbritannien fra 2004.¹⁸ Sagen vedrørte, om en straffesag mod en 11-årig dreng udgjorde en krænkelse af artikel 6. Domstolen lagde vægt på, at to eksperter inden retssagen havde vurderet, at drengens intellektuelle evner var meget begrænsede henset til hans alder. Drengen syntes således ikke at have forstået, hvad der skete under retssagen. EMD fandt, at det var af essentiel betydning,

¹⁴ Jens Elo Rytter, 'Individets grundlæggende rettigheder', 2016, kapitel 15, 2.2, side 439-440.

¹⁵ EMD, Engel m.fl. mod Holland af 6. juni 1976, app.no 5100/71

¹⁶ EMD, Blokhin mod Rusland af 14. november 2013, app.no. 47152/06.

¹⁷ Se hertil Jon Fridrik Kjølbro, 'Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere', (2017), side 489.

¹⁸ EMD, dom af 15. juni 2004, S.C mod Storbritannien, app.no. 60958/00

at sagen blev behandlet af en særdomstol, der kunne tage særligt hensyn til hans vanskeligheder og tilpasse sin sagsbehandling herefter. EMD fandt, at der var sket en krænkelse af artikel 6, da klager ikke havde haft mulighed for effektivt at deltage i retssagen.

2.3. INSTITUTTETS BEMÆRKNINGER

Det følger af menneskeretten, at der kan være fordele ved at etablere et særsystem for børn og unge, der har begået kriminalitet, som holdes uden for det gældende strafferetlige system. Det er imidlertid af afgørende betydning, at et sådant system ikke forringer barnets eller den unges retsstilling i forhold til det gældende strafferetlige system. Et særsystem skal med andre ord ikke være indrettet på en sådan måde, at det reelt havde været mere fordelagtigt for barnet eller den unge, hvis dennes sag var blevet behandlet som en straffesag med dertil hørende processuelle retsgarantier.

Instituttet bemærker, at Ungdomskriminalitetskommissionen i 2009 afgav betænkning 1508/2009 om indsatsen mod ungdomskriminalitet med en række anbefalinger. Kommissionen undersøgte grundigt spørgsmålet om straf og indsatsen over for børn under den kriminelle lavalder. Blandt andet fandt kommissionen, at det kriminalpræventivt er afgørende, at tiltag over for børn og unge, der begår kriminalitet er relevante og tilstrækkelige, og at de ikke formelt har karakter af straf (s. 162-163).

Justitsministeriet anfører i lovbemærkningerne, at nævnssagen efter lovudkastet ikke er en straffesag i EMRK artikel 6's forstand, hvorfor de straffeprocessuelle retsgarantier i bestemmelsen ikke skal opfyldes i sagsbehandlingen ved nævnet. Ministeriet har i den forbindelse henvist til Engel og Blokhin-dommene, som er gengivet ovenfor. Ministeriet har ikke i øvrigt forholdt sig til menneskeretten, herunder til Danmarks forpligtelser efter Børnekonventionen eller de internationale retningslinjer mv., som behandler hensynet bag princippet om "*restorative justice*".

Som anført kan Ungdomskriminalitetsnævnet behandle sager om 10-14-årige, der af politiet er *mistænkte* for at have begået personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet. For unge mellem 15 – 17 år vil der ske henvisning på baggrund af en domfældelse med fængselsstraf til følge. For denne gruppe af unge vil der således ske nævnsbehandling efter, at retten har taget stilling til skyldsspørgsmålet under iagttagelse af de straffeprocessuelle retsgarantier, der følger af retsplejeloven.

Instituttet bemærker, at ministeriet flere steder i lovbemærkningerne fremhæver, at nævnet ikke skal tage stilling til skyldsspørgsmålet – men dog erkender, at det er hensigtsmæssigt og fremmende for

nævnsprocessen, hvis skyldsspørgsmålet er afklaret ved forudgående dom (som jo kun kan gælde 15-17-årige).

Instituttet bemærker, at der derfor for børn mellem 10 – 14 år umiddelbart lader til at være en ringere retsstilling, end for den gruppe af unge, der er lidt ældre.

Instituttet bygger dette på, at nævnets foranstaltninger ikendes efter en helhedsvurdering, hvis et barn mellem 10 – 14 år (hvis skyldsspørgsmål ikke kan afklares ved rettens dom) nægter sig skyldig i en kriminel handling. Denne helhedsvurdering må efter instituttets opfattelse til dels komme ind på skyldsspørgsmålet.

Herudover hæfter instituttet sig ved, at foranstaltningerne i deres natur har et vist bagudrettet sigte – idet de ikendes netop som en *reaktion* på den eller de enkelte kriminelle handlinger, som har ført til henvisning til nævnsbehandling: foranstaltningerne kan netop kun iværksættes efter en kvalificeret strafferetlig mistanke. Dette gælder for såvel straksreaktionen som forbedringsforløbet.

Nævnet er forpligtet til at handle efter § 11, medmindre det finder, at sagen ikke er omfattet af dets kompetence og derfor ikke burde være blevet henvist, jf. lovudkastets § 42. § 42 indebærer imidlertid ikke, at nævnet kan afvise en sag, fordi det for eksempel ikke mener, at der bør foretages nogen af de foranstaltninger, der er opregnet i § 11.

Efter gældende ret kan politiets mistanke indgå i myndighedernes overvejelser om det videre forløb for barnet eller den unge. Det følger således af servicelovens § 57 c, at en kommune, der har modtaget dokumentation fra politiet om, at et barn eller ung under 18 år er mistænkt for at have begået alvorlig kriminalitet, skal indkalde den unge, forældremyndighedsindehaverne, eventuelt relevante personer fra netværket og relevante fagpersoner til et netværkssamråd for en drøftelse af forholdene. På baggrund af drøftelser i dette samråd skal kommunalbestyrelsen efterfølgende udarbejde en handleplan for, hvilke initiativer og handlepligter, der kan modvirke yderligere kriminalitet.

Instituttets bekymring går på, om der i forskellen mellem den gældende § 57 c i serviceloven og den foreslåede § 11 jf. § 2 ligger et sådant øget fokus på mistanken og en øget pligt til at ikende foranstaltninger, at der i højere grad forfølges et strafferetligt (pønalt) formål. Instituttet bemærker, at: 1) kommunens råderum i valget af foranstaltninger er større, idet pligten til at udarbejde en handleplan sker på baggrund af *drøftelser* i netværkssamrådet og ikke som en direkte konsekvens af politiets mistanke 2) at kommunen har kompetence til at foretage selv samme skridt med hjemmel i andre bestemmelser i serviceloven og kompetencen derfor ikke er *afhængig* af politiets mistanke samt 3) Ungdomskriminalitetsnævnet i tilfælde af grovere personfarlig

kriminalitet efter § 14, stk. 5 *altid* skal overveje, om der er behov for at anbringe barnet eller den unge uden for hjemmet, herunder uden forældremyndighedsindehavernes samtykke, hvilket ikke er tilfældet for kommunerne efter gældende ret.

Instituttet bemærker i den forbindelse, at ordlyden i § 14 svarer til ordlyden i § 58 i lov om social service med undtagelse af netop § 14, stk. 5, om nævnets pligt til at overveje tvangsanbringelse.

En tvangsanbringelse udgør et indgreb i barnets eller den unges ret til frihed, beskyttet blandt andet i EMRK artikel 5 (se yderligere nedenfor, afsnit 5). Der lader umiddelbart til at være tale om en skærpelse af gældende ret, som ikke i øvrigt er begrundet i bemærkningerne. Skærpelsen indebærer en ændring af formodningen i det almindeligt gældende proportionalitetsprincip, som skal opfyldes, hvis et indgreb i en rettighed skal være legitimt: med § 14, stk. 5 skabes der en formodning for brugen af den mest indgribende foranstaltning i stedet for formodningen for, at den mindst indgribende foranstaltning altid skal anvendes.

Hertil kommer, at der med lovudkastet fra Børne- og Socialministeriet sker en skærpelse af forholdene på døgninstitutionerne (adgang til kropsvsitation, begrænsning af ekstern korrespondance, tv-overvågning af fællesarealer og døralarmer på værelserne, se nærmere nedenfor i afsnit 5). Dette indebærer en betydelig intensivering i indgrebet i barnets eller den unges ret til respekt for privatliv beskyttet i EMRK artikel 8.

Instituttet bemærker, at nævnets (og kommunernes) afgørelser om tvangsanbringelser derfor vil kunne udgøre et langt større indgreb end hidtil.

Instituttet erkender imidlertid også, at foranstaltningerne i deres *natur* er socialretlige i højere grad end strafferetlige, og dette må efter instituttets opfattelse have betydning for vurderingen.

Instituttet finder samlet set, at der er tale om et system, som har ganske indgribende og vidtrækkende konsekvenser, men bemærker, at det er tvivlsomt, om der er tale om straf efter EMRK artikel 6. Instituttet mener desuagtet, at der af hensyn til barnets retssikkerhed og med internationale standarder og retningslinjer om børns retspleje for øje, indføres visse processuelle retssikkerhedsgarantier. Behovet for retsgarantier uddybes i afsnit 3:

3. UNGDOMSKRIMINALITETSNAEVNETS SAMMENSAETNING, PROCES MV.

3.1. INDHOLDET AF JUSTITSMINISTERIETS LOVUDKAST

Ungdomskriminalitetsnævnets sammensætning

Ungdomskriminalitetsnævnet skal i medfør af lovudkastet bestå af en formand, der er landsdommer, og et antal næstformænd, som skal være dommere. Herudover består nævnet af ansatte fra politiet med indsigt i kriminalitetsforebyggende arbejde og kommunalt ansatte med indsigt i sager om social støtte til udsatte børn og unge. Dommerne i nævnet beskikkes af justitsministeren efter indstilling fra Domstolsstyrelsen. Den ansatte fra politiet indstilles fra Rigspolitiet, og den ansatte fra kommunen indstilles af Kommunernes Landsforening (KL).

Ifølge lovbemærkningerne reflekterer nævnets sammensætning, at det skal besidde nødvendig sagkundskab for at sikre barnet eller den unge en grundig og fair behandling og derfor skal besidde såvel juridisk ekspertise som social- og politifaglig ekspertise inden for kriminalitetsforebyggelse.

Medlemmerne fra politiet skal sidde i nævnet på baggrund af deres viden om og indsigt i kriminalitetsforebyggende arbejde, herunder kriminalitetsmønstre og tilbud til kriminalitetstruede unge i politikredsen. Medlemmerne forventes ifølge ministeriet at være medarbejdere fra de særlige forebyggelsesenheder, der skal oprettes i alle politikredse.

For så vidt angår det kommunale medlem er det afgørende, at den pågældende har indsigt i sager om social støtte til udsatte unge og børn.

Nævnets medlemmer skal være uafhængige og ikke kunne modtage eller søge instruktion fra den beskikkende eller indstillende myndighed eller organisation. Dette indebærer funktionel uafhængighed, idet medlemmerne således vurderer sagen ud fra deres personlige og daglige indsigt og sagen afgøres på et sagligt og objektivt grundlag. Nævnets medlemmer vil herudover være underlagt forvaltningslovens regler, herunder blandt andet om inhabilitet.

Endvidere følger det af udkastet, at politiet stiller sekretariatsbistand til rådighed for nævnet. Sekretariatet er ifølge lovbemærkningerne tiltænkt at skulle forberede sagerne til nævnet, og dets hovedopgave er at yde en kvalificeret juridisk og praktisk servicering af Ungdomskriminalitetsnævnet, herunder blandt andet bistå nævnet med undersøgelse af juridiske problemstillinger og bistå formandskabet med udfærdigelse af udkast til afgørelser vedrørende spørgsmål om

genoptagelse af sager og besvarelse af andre henvendelser i konkrete sager. Sekretariatet er således tiltænkt en materiel sagsbehandlingsopgave foruden den praktiske bistand i forbindelse med nævnsmøderne.

Processen for nævnsbehandlingen

Nævnet sættes i hver politikreds, og i nævnsbehandlingen medvirker formanden eller en næstformand med de to andre medlemmer.

I sager vedrørende børn mellem 10 – 14 år bistås nævnet af en børnesagkyndig. Det fremgår af udkast til lovbemærkningerne, at den børnesagkyndige ikke vil være nævnsmedlem og således ikke have stemmeret men alene skal sikre en (yderligere) faglig indsigt i forhold til den yngre kategori af børn. Den børnesagkyndige er til stede under nævnets votering og yder rådgivning til nævnet.

Kommunalbestyrelsen forelægger sagen for nævnet.

Barnet eller den unge samt forældremyndighedsindehaverne skal være til stede under nævnsmødet, men nævnet kan under særlige omstændigheder træffe afgørelse på trods af barnet eller den unges samt forældremyndighedsindehavernes udeblivelse (udeblivelsesafgørelser).

Det følger desuden af udkastet, at nævnet skal tilbyde gratis advokatbistand til forældremyndighedsindehaverne og børn, der er fyldt 12 år i sager om anbringelse uden for hjemmet mv., herunder tvangsanbringelse.

Rekurs og domstolsprøvelse

Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser kan som udgangspunkt ikke indbringes for højere administrativ myndighed men er alene genstand for den almindelige domstolsprøvelse af forvaltningsretlige afgørelser, der følger af grundlovens § 63.

Dette gælder dog ikke afgørelser om anbringelse uden for hjemmet mv., herunder tvangsanbringelse, hvor nævnets afgørelser kan indbringes for Ankestyrelsen af forældremyndighedsindehaverne eller børn, der er fyldt 12 år.

3.2. MENNESKERETTEN

Processuelle retsgarantier i menneskeretten

Der følger en række processuelle retssikkerhedsgarantier i menneskeretten, når der gøres indgreb i én eller flere rettigheder.

Af Børnekonventionen følger en række processuelle retsgarantier for børn, som er frihedsberøvede, jf. artikel 37 (se nærmere herom afsnit 2.2).

En tvangsanbringelse på en lukket eller sikret døgninstitution udgør et indgreb i EMRK artikel 5 om retten til frihed. En frihedsberøvelse skal altid have klar hjemmel i national ret og være i overensstemmelse med den ved nationale lov forskrevet fremgangsmåde, falde ind under en af de i artikel 5, stk. 1 oplistede frihedsberøvelsesgrunde (litra a-f) samt opfylde kravet om nødvendighed og proportionalitet.

Af artikel 5, stk. 1, litra d, fremgår det, at det er legitimt for en stat at frihedsberøve børn og unge under 18 år med henblik på at føre tilsyn med deres opdragelse. En frihedsberøvelse efter denne bestemmelse skal have et opdragelsesmæssigt formål, ligesom anbringelsesstedet skal være egnet hertil.¹⁹ EMD har fortolket bestemmelsen således, at tvangsfjernelse og tvangsanbringelse af børn uden for hjemmet udgør en frihedsberøvelse efter artikel 5.²⁰ EMRK artikel 5, stk. 4 indeholder en generel domstolsgaranti, som kan påberåbes af enhver frihedsberøvet person, herunder børn og unge.

Der kan være tale om et indgreb i retten til respekt for privat- og familieliv, beskyttet i EMRK artikel 8, når barnet eller den unge anbringes uden for hjemmet og er genstand for kontrolforanstaltninger som for eksempel overvågning, begrænsning i korrespondance, kropsvsitation mv.

Af EMD's praksis om EMRK artikel 8 følger visse processuelle retsgarantier. EMD har eksempelvis i en sag om tvangsfjernelse af et barn bemærket, at selvom artikel 8 om retten til privatliv ikke eksplicit indeholder processuelle krav, må der stilles krav til beslutningsprocessen for at sikre de beskyttede interesser.²¹

ICCPR beskytter i artikel 10 retten til frihed og stiller krav om, at enhver som frihedsberøves skal behandles human og med respekt for den enkeltes værdighed, og artikel 17 beskytter retten til respekt for privatlivet.

Menneskeretten og forvaltningsretten beskytter på overlappende områder borgernes retssikkerhed i forhold til myndighedernes sagsbehandling.²² Såvel det menneskeretlige retsstatsprincip og forvaltningsrettens legalitetsprincip indebærer, at myndighederne skal

¹⁹ Se Jon Fridrik Kjølbro, 'Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere', (2017), side 407.

²⁰ McMichael mod UK af 2. marts 1995, app.no. 16424/90

²¹ K.M. mod Storbritannien, dom af 10. maj 2001, app.no. 28945/95, pr. 72

²² Se gengivelse af praksis, Niels Fenger (red), 'Forvaltningsret', 2018, s. 588 og 637. Se yderligere om retssikkerhedsbegrebet i relation til forvaltningsretten: Steen Rønsholdt, 'Forvaltningsret – Retssikkerhed, proces, sagsbehandling', 2014, 4. udgave, s. 63 ff.

agere i overensstemmelse med loven og behandle en sag på sagligt grundlag uden vilkårlighed.

Forholdet mellem menneskeretten og forvaltningsretten er ikke blevet behandlet særligt indgående i praksis eller litteratur.²³ Når nationale myndigheder behandler sager, der vedrører menneskerettighederne, skal de dog opfylde såvel forvaltningsretlige og menneskeretlige krav til sagsbehandlingen.²⁴ EMD har i sin praksis blandt andet lagt vægt på, om sagsbehandlingen har ført til en passende inddragelse af borgeren og dennes mulighed for at varetage sine interesser.²⁵

Herudover har EMD særligt fokuseret på procedurer i forhold til myndighedernes afgørelser, sagsoplysning, kontradiktion og den samlede prøvelse.²⁶

Også Folketingets Ombudsmand har i sin praksis gjort opmærksom på forvaltningsmyndighedernes pligt til på egen hånd at være opmærksom på relevante bestemmelser i EMRK i forbindelse med deres myndighedsudøvelse.²⁷

Det følger af EMRK artikel 13, således som denne er blevet fortolket af EMD, at der skal være effektive retsmidler på nationalt plan til håndhævelse af rettighederne i EMRK. Dette indebærer, at det nationale retsmiddel (for eksempel en domstol) skal kunne behandle substansen af rettighederne i EMRK og om nødvendigt yde tilstrækkelig kompensation og oprejsning.²⁸

²³ Se herom for eksempel instituttets rapport, Retssikkerhed i kommunerne, s. 17ff tilgængelig på: https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/dokumenter/udgivelser/forskning_2017/rapport_om_retssikkerhed_i_kommunerne_15dec2017.pdf

²⁴ Jon Fridrik Kjølbro, 'Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere', 2017, s. 757 med henvisning til blandt andet EMD's dom i Panteleyenکو mod Ukraine, dom af 26. juni 2006, pr. 49

²⁵ Se blandt andet EMD's dom i T.P. og K.M. mod Storbritannien, dom af 10. maj 2001, pr. 72

²⁶ Jonas Christoffersen, 'Fair balance: Proportionality, Subsidiarity and Primarity in the European Convention on Human Rights', Martinus Nijhoff Publishers, 2009, s. 521

²⁷ Se for eksempel Folketingets Ombudsmand, FOB 2005.14-1, tilgængelig på: http://www.ombudsmanden.dk/find/udtalelser/beretningssager/alle_b_sager/05-425

²⁸ Jon Fridrik Kjølbro, 'Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere', 2017, s. 1128

3.3. INSTITUTTETS BEMÆRKNINGER

Instituttet bemærker, at politiet er involveret i mange stadier og med mange funktioner i nævnets sagsbehandling: foruden at sidde med i nævnet, henviser politiet sager om 10 – 14 årige til nævnet og udøver sekretariatsfunktion, ligesom politiets bistand kan anvendes for eksempel til afhentning af barnet eller den unge til nævnsmødet samt i forbindelse med håndhævelsen af en tildelt straksreaktion.

Instituttet finder, at dette rejser alvorlige spørgsmål om nævnets uafhængighed og upartiskhed.

Der er tale om en nyskabelse i forhold til gældende ret, at politiet ikke længere blot overdrager sagen til kommunen efter en eventuel afhøring af et barn eller ung i forbindelse med mistanke om en kriminel handling, men i stedet sidder med i et beslutningsdygtigt nævn. Instituttet bemærker, at et eventuelt politisk ønske om at inddrage politiet, for eksempel for at effektivisere kommunernes arbejde, må ske inden for de menneskeretlige og retssikkerhedsmæssige rammer.

Herudover er der ikke redegjort for, hvilken selvstændig kriminalpræventiv viden nævnsmedlemmet fra politiet har ved siden af den viden, som politiet allerede besidder eller opbygger under efterforskningsarbejdet i forbindelse med den konkrete sag, og som danner grundlag for, at en sag fremsendes til nævnet.

Instituttet har således ganske principielle betænkeligheder ved politiets funktioner i nævnets sagsbehandling.

- Instituttet anbefaler, at politiansatte ikke sidder med i Ungdomskriminalitetsnævnet, samt at politiet ikke er sekretariat for nævnet.

Under alle omstændigheder efterlyser instituttet, at ministeriet i bemærkningerne redegør for de retssikkerhedsmæssige betænkeligheder ved politiets mange funktioner i nævnsbehandlingen.

- Instituttet anbefaler, at Justitsministeriet redegør for, hvorledes retssikkerhedsmæssige og forvaltningsretlige principper og regler vil blive overholdt, når en politiansat er medlem af nævnet, og politiet er sekretariat for nævnet.

Instituttet mener, at ministeriet som det mindste bør overveje, hvorledes disse principielle bekymringer ved sammensætningen kan imødegås.

- Instituttet anbefaler, at ministeriet overvejer, om en advokat bør være medlem af nævnet som en retssikkerhedsgarant sammen med dommeren.

Instituttet bemærker, at mens dette ikke vil opveje de principielle betænkeligheder ved politiets medlemskab, ville det dog i bedste fald kunne afhjælpe bekymringen delvist og på et praktisk plan.

Nævnet kan træffe afgørelser også i udeblivelsestilfælde. Instituttet bemærker, at en udeblivelsesafgørelse, hvor barnet eller den unge udebliver uden lovligt forfald, kan træffes, hvis sagen er tilstrækkeligt oplyst (s. 196).

Instituttet anbefaler, at Justitsministeriet redegør for, hvordan man i udeblivelsesafgørelser vil sikre sig barnets ret til at blive hørt, som beskyttet i Børnekonventionens artikel 12.

Som nævnt anser instituttet nærværende lovudkast for at medføre en betydelig skærpelse af retstilstanden for børn og unge mellem 10 – 17 år. Instituttet anbefaler derfor, at der sikres processuelle rettigheder navnlig i form af adgangen til en beskikket advokat. Instituttet bemærker i den forbindelse, at mens der ikke med sikkerhed er tale om, at nævnet handler inden for anvendelsesområdet af EMRK artikel 6 (retfærdig rettergang i strafferetsplejen), vil en sådan yderligere retsgaranti stemme godt overens med de internationale anbefalinger og retningslinjer på området. Med nærværende reform er der efter instituttets opfattelse en ganske oplagt mulighed for at give barnet en bedre retsstilling, end hvad (menneskeretlige) minimumsstandarder fordrer.

- Instituttet anbefaler, at der i sager for nævnet beskikkes en advokat til barnet eller den unge.
- Såfremt dette ikke gennemføres af ministeriet, anbefaler instituttet – som det mindste – at der laves en opsamlingsbestemmelse i lovudkastets § 46, hvorefter barnet eller den unge kan tilbydes gratis advokatbistand efter en konkret vurdering i øvrige tilfælde, end de oplyste.

Instituttet bemærker, at barnets processuelle retsstilling i forhold til advokatbistand og klageadgang er forskellig alt afhængig af, om barnet er mellem 10 – 11 år eller er fyldt 12 år. Sondringen er en videreførelse fra gældende sociallovgivning, hvorefter barnet opnår partsstatus som 12-årig. I lyset af nævnsbehandlingen indgribende karakter, og med blik for de internationale standarder, anser instituttet ikke denne sondring for at bidrage til barnets retssikkerhed i nærværende lovudkast

- Instituttet anbefaler, at sondringen mellem 10-11-årige og 12-årige udgår fra lovudkastets dele om advokatbistand og klageadgang.

Instituttet bemærker, at der er en væsentlig forskel på sammensætningen af Ungdomskriminalitetsnævnet og Ankestyrelsen, som er rekursinstans. I nævnet sidder således en dommer, hvorimod der i Ankestyrelsen sidder medlemmer, der har anden faglig ekspertise.

Ankestyrelsen er en uafhængig administrativ rekursinstans organiseret under Økonomi- og Indenrigsministeriet, og afgørelser i styrelsen træffes af styrelseschefen (eller en heraf bemyndiget) og eventuelt med medvirken af beskikkede medlemmer, som indstilles fra en række interesseorganisationer jf. lov om retssikkerhed og administration på det sociale område §§ 51 og 52.

- Instituttet anbefaler, at Justitsministeriet i lovbemærkningerne behandler spørgsmålet om, hvorvidt Ankestyrelsen er tilstrækkelig og relevant rekursinstans for Ungdomskriminalitetsnævnet.

4. RISIKO FOR DISKRIMINATION PÅ GRUND AF HANDICAP

Det er som nævnt instituttets vurdering, at en række af de foreslåede tiltag, herunder oprettelsen af et Ungdomskriminalitetsnævn med repræsentanter fra politiet og mulighed for at iværksætte straksreaktioner, indebærer en indskrænkning eller forringelse af beskyttelsen af de berørte børn og unges rettigheder.

Det er endvidere veldokumenteret, at personer med visse kognitive handicap, eksempelvis opmærksomhedsforstyrrelser, som ADHD, er i højere risiko for tidlig involvering i kriminalitet.²⁹ De ligebehandlingsmæssige konsekvenser af de foreslåede tiltag bør derfor overvejes i lovbemærkningerne.

4.1. DEN MENNESKERETLIG BESKYTTELSE

Handicapkonventionen indeholder i artikel 5, et generelt forbud mod diskrimination af personer med handicap og en generel forpligtelse til at sikre, at personer med handicap behandles lige og har de samme muligheder som andre. Børn med handicap nyder en særlige beskyttelse efter konventionens artikel 7, der blandt andet pålægger de kontraherende stater at anvende alle nødvendige midler for at sikre, at børn med handicap nyder de samme rettigheder som alle andre.

Det fremgår endvidere af Handicapkonventionens artikel 5, stk. 3, at deltagerstaterne er forpligtet til at sikre, at der tilvejebringes tilpasning i rimeligt omfang. Rimelig tilpasning defineres i konventionens artikel 2,

²⁹ Se VIVE 2017 Resocialisering af indsatte og tilsynsklienter med opmærksomhedsforstyrrelse s. 6, tilgængelig her: https://www.kora.dk/media/8099823/resocialisering_af_indsatte_pdfa.pdf

som "nødvendige og passende ændringer og justeringer, der ikke indebærer en uforholdsmæssig stor eller unødvendig byrde, når dette er nødvendigt i et konkret tilfælde for at sikre, at personer med handicap kan nyde eller udøve alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder på lige fod med andre".

EMRK indeholder i artikel 14 et forbud mod diskrimination i relation til de rettigheder, som konventionen beskytter. Det betyder, at forskelsbehandling, herunder indirekte på grund af handicap i relation til eksempelvis retten til privatliv, jf. artikel 8, eller retten til frihed og personlig sikkerhed, jf. artikel 5, skal kunne retfærdiggøres for at være lovligt.

EMD har i sin praksis fastslået, at handicap udgør et særligt beskyttet kriterium på linje med køn, etnicitet og race.³⁰ Det vil sige, at statens skønsmargin er væsentligt indskrænket sammenlignet med andre former for diskrimination, eksempelvis alder. EMD har endvidere i dommen *Çam mod Tyrkiet* lagt afgørende vægt på, at forbuddet mod diskrimination i EMRK artikel 14 også indebærer en pligt til at foretage rimelig tilpasning.³¹

4.2. INSTITUTTETS BEMÆRKNINGER

Børn og unge med visse kognitive handicap har øget risiko for at begå kriminalitet, men har også særlige støttebehov og krav på ligebehandling, herunder rimelig tilpasning. Der er imidlertid ikke i bemærkningerne til udkastet fra Justitsministeriet nærmere redegjort for, hvordan den foreslåede ordning tilpasses, så den sikrer ligebehandling af børn og unge med handicap.

Der ses således ikke i bemærkningerne, at være taget højde for de særlige behov for støtte, som denne gruppe af børn og unge har under selve processen for Ungdomskriminalitetsnævnet, men også i selve udmålingen foranstaltningen.

Det er eksempelvis kun i sager vedrørende børn under 15 år, at nævnet bistås af en børnesagkyndig, jf. udkastets § 5 og det er ikke i alle sager, at der udarbejdes en ugefaglig undersøgelse.

Det er instituttets opfattelse, at det bør sikres, at nævnet besidder den fornødne kompetence til at sikre at børn med handicap modtager den rigtige støtte samt at retten til inddragelse og at blive hørt under nævnets behandling af sagen tilpasses det enkeltes barns særlige behov.

³⁰ Se *Glor v. Schweiz*, dom af 6. november 2009 app.no. 13444/04 pr. 84 og *Guberiani v. Kroatien*, dom af 12. september 2016 app.no. 23682/13 pr. 73

³¹ Se EMD's dom af 23. februar 2016, app.no. 51500/08

Det bør endvidere præciseres, at der skal tages hensyn til barnet eller den unge med handicaps særlige behov ved vedtagelsen af en foranstaltning.

- Instituttet anbefaler, at Justitsministeriet i bemærkningerne nærmere redegør for, hvordan den foreslåede ordning sikrer, at børn med handicap ikke bliver stillet ringere på grund af deres handicap, og at der bliver tilvejebragt den fornødne støtte og rimelige tilpasning både i relation til processen for nævnet, og i forhold til udmåling af foranstaltninger.

5. SKÆRPEDE FORHOLD UNDER ANBRINGELSE AF BØRN OG UNGE UDEN FOR HJEMMET

Det følger af udkastet til lov fremsendt af Børne- og Socialministeriet, at der skal ske en række skærper i forholdene under anbringelse på institutioner, herunder navnlig, at 1) der skal etableres adgang til kropsvsitation, 2) adgangen til ekstern kommunikation skal begrænses, 3) der skal være tv-overvågning af fællesarealerne og døralarmer til barnets eller den unges værelse på de delvist lukkede og de sikrede døgninstitutioner.

Instituttet bemærker, at de forhold, man med lovudkastet ønsker at skærpe for det enkelte barn eller den unge, vil udgøre indgreb i retten til respekt for privat- og familieliv beskyttet blandt andet i EMRK artikel 8. Heri ligger blandt andet en beskyttelse af børn og unges ret til samvær med deres forældre. Denne ret gælder også, når et barn eller en ung er anbragt uden for hjemmet, herunder ved en tvangsanbringelse. Myndighedernes indgreb skal derfor kunne retfærdiggøres i medfør af artikel 8, stk. 2, herunder også valget af anbringelsessted.³²

I forhold til beslutninger om tvangsfjernelse har de nationale myndigheder typisk en vid skønsmargin³³, men det følger af praksis fra EMD, at kravene til overholdelsen af artikel 8 skærpes, når det drejer sig om den måde, som en anbringelse gennemføres på og de yderligere begrænsninger i den enkeltes rettigheder, herunder ret til samvær.³⁴

Ministeriet har ikke redegjort for forholdet mellem menneskeretten og de foreslåede ændringer.

³² Peer Lorenzen m.fl. 'Den Europæiske Menneskerettighedskonvention', 3. udgave, 2011, side 726

³³ Jon Fridrik Kjølbro, 'Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere', 2017, s. 827

³⁴ Jon Fridrik Kjølbro, 'Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere', 2017, s. 828ff

Lovudkastet behandler områder, som er blevet behandlet ganske indgående i betænkning nr. 1551/2015 om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, uden dog, at indholdet af betænkningen er nævnt i lovudkastet.

Instituttet finder anledning til at gentage den generelle anbefaling i betænkningen (s. 101) om, at anbragte børn og unge skal kende til deres rettigheder og gøres bekendt med disse under en anbringelse på en måde, der er tilpasset barnets eller den unges alder, modenhed og funktionsevne.

Mere konkret finder instituttet, at adgangen til kropsvisitation i lovudkastet er ganske vidtrækkende og risikerer at udgøre et uproportionalt indgreb.

Det fremgår af lovudkastet, at der er behov for en udvidet adgang til at undersøge anbragte børn og unge for at opdage eventuelle forsøg på indsmugling af euforiserende stoffer, våben eller lignende.

Ministeriet fremhæver da også (s. 30), at der efter gældende ret er tale om et vidtgående indgreb i det enkelte barns eller unges integritet, når der foretages undersøgelser i form af klap uden på tøjet.

Instituttet bemærker, at en adgang til at kræve, at barnet eller den unge tager sit tøj af og for dette gennemført samt en undersøgelse af kroppens overflade ikke umiddelbart virker proportionalt i forhold til det tiltænkte formål. Instituttet bemærker i den forbindelse, at der næppe – foruden en undersøgelse af tøjet – er grundlag for en kropsvisitering, ligesom det burde overvejes om et mindre indgribende middel – som for eksempel scannere – ville være tilstrækkeligt for det tilsigtede formål.³⁵

- Instituttet anbefaler, at Børne- og Socialministeriets forslag om undersøgelse af kroppens overflade, hvor barnet eller den unge skal tage sit tøj af, udgår.
- Såfremt ministeriet gennemfører bestemmelsen om kropsvisitation, anbefaler instituttet, at der i loven fastsættes en afgrænset personkreds, som skal have bemyndigelse til at foretage det intensive indgreb.

Med venlig hilsen

Louise Holck
VICEDIREKTØR

Christoffer Badse
MONITORERINGSCHEF

³⁵ Se således også bet. 1551/2015 om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, s. 120

Bemærkninger til udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Ifølge udkastet til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet skal der oprettes et Ungdomskriminalitetsnævn, som skal behandle sager vedrørende børn og unge mellem 10 og 17 år, som er mistænkt eller dømt for alvorlig kriminalitet. Ungdomskriminalitetsnævnet skal kunne fastsætte en straksreaktion af opdragende og genoprettende karakter. Nævnet skal endvidere kunne fastsætte et skræddersyet forbedringsforløb for barnet eller den unge af op til to års varighed med henblik på at få bragt barnet/den unge ud af kriminalitet. I særlige tilfælde kan der desuden for de 10-14-årige fastsættes et forbedringsforløb på op til fire år. Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser vil være bindende for kommunerne, som dermed bliver forpligtet til at iværksætte og gennemføre de indsatser, som nævnet træffer afgørelse om.

En strafferetlig proces

Eftersom Ungdomskriminalitetsnævnet er relevant i sager, hvor børn/unge er dømt eller mistænkt for alvorlig kriminalitet, kan der stilles spørgsmål ved, om der reelt er tale om en strafferetlig proces, der skal opfylde de processuelle retsgarantier i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) artikel 6. Det er Justitsministeriet også opmærksom på i lovforslaget, hvor man dog konkluderer, at sagerne ikke kan betragtes som straffesager i EMRK's forstand. Justitsministeriet lægger herved blandt andet vægt på følgende:

- Ungdomskriminalitetsnævnet vil som udgangspunkt have de samme reaktionsmuligheder til rådighed, som de sociale myndigheder har i dag, og under samme betingelser som efter gældende ret på det sociale område.
- Nævnet skal ikke tage stilling til skyldsspørgsmålet i sagerne.
- Nævnets straksreaktioner pålægges ikke som straf eller sanktion i anledning af barnets adfærd.
- Formålet er at sikre, at barnet/den unge slår ind på en konstruktiv livsbane uden kriminalitet.
- Der knyttes ikke egentlige sanktioner til manglende efterlevelse af straksreaktionen.

På trods af Justitsministeriets betragtninger er det vurderingen, at der er flere elementer, der taler for, at der reelt er tale om en strafferetlig proces.

I den forbindelse skal det særligt fremhæves, at Ungdomskriminalitetsnævnet kun er relevant, når unge på 15-17 år er idømt fængselsstraf for personfarlig kriminalitet eller i tilfælde, hvor den unge er idømt fængselsstraf for anden alvorlig kriminalitet og samtidig vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet. På samme måde kommer nævnet kun er relevant for de 10-14-årige, når de er mistænkt for personfarlig kriminalitet, og når de ved mistanke om anden alvorlig kriminalitet vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet. Det er således barnets/den unges kriminalitet, der udløser en sag ved Ungdomskriminalitetsnævnet.

Herudover kan nævnes følgende:

- Ungdomskriminalitetsnævnet er et uafhængigt nævn, der kan minde om en domstol, og møderne skal foregå i et mødelokale ved en domstol (dog ikke i en retssal).
- Foruden en kommunalt ansat med indsigt i sager om social støtte til udsatte unge skal nævnet bestå af en dommer og en ansat ved politiet med indsigt i kriminalitetsforebyggende arbejde. Nævnet vil således have en overvægt af repræsentanter, der også stammer fra det strafferetlige system.
- Der er mødepligt ved ungdomskriminalitetsnævnets møder, jf. lovforslagets § 37, og nævnet kan beslutte, at barnet/den unge skal afhentes af politiet ved manglende fremmøde.
- Ungdomskriminalitetsnævnet skal kunne pålægge straksreaktioner, som kan bestå i, at barnet/den unge skal bidrage til at genoprette forrettet skade eller deltage i andre aktiviteter med genoprettende formål, herunder udføre samfundsnyttigt arbejde, jf. lovforslagets § 12, stk. 1. De genoprettende aktiviteter kan ifølge lovforslaget eksempelvis bestå i at vaske brandbiler og gøre rent i offentlige parker. Der er herved tale om en udvidelse af de mulige reaktioner, som kommunen allerede kan pålægge ved ungepålæg efter servicelovens § 57 b, der ifølge sin nuværende ordlyd alene omfatter genoprettelse af den forrettede skade og kun vedrører børn ned til 12 år. Der sker således en udvidelse af både aldersgrænsen og af reaktionsmulighederne, som på flere punkter kommer til at minde mere om samfundstjeneste, jf. straffelovens § 62. Der er dog samtidig med dette lovforslag også et andet lovforslag, hvor der foreslås en lignende udvidelse i de eksisterende ungepålæg, som fremover skal omfatte både børn og unge.¹

¹ Udkast til Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn (Styrket anvendelse af pålæg for børn og unge i risikozonen og deres forældre, ensrettet indsats for anbragte kriminalitetstruede unge, styrkelse af sikkerheden på delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner, og konsekvensændringer som følge af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet). Ifølge udkastet til lovforslaget, der i skrivende stund er i høring, vil lovforslaget blive fremsat den 24. oktober 2018.

Selv om Justitsministeriet er af en anden opfattelse, er der således flere elementer i processen ved Ungdomskriminalitetsnævnet, som taler for at anse det for en strafferetlig proces. Dette vil formentlig også være oplevelsen for barnet/den unge.

Selvfølgelig skal man forsøge at få børn og unge ud af en kriminel løbebane, men spørgsmålet er, om en strafferetslignende proces uden de retsgarantier, der normalt kendetegner straffeprocessen, er den rigtige vej at gå. Dette gælder især for børn under den kriminelle lavalder, som kan pålægges straksreaktioner, der minder om samfundstjeneste, alene som følge af mistanke om visse former for kriminalitet. Det gælder dog også for de ældre børn/unge, som inden nævnsbehandlingen har gennemgået en egentlig straffeprocess, hvor der også kan pålægges forebyggende tiltag, blandt andet i forbindelse med tiltalefrafald, betingede domme og ungdomssanktioner. I disse tilfælde kunne der være gjort endeligt op med de strafferetlige tiltag i forbindelse med domstolsprocessen.

Det må således anses for retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at Ungdomskriminalitetsnævnet i en strafferetslignende proces får kompetence til at pålægge både børn under den kriminelle lavalder og børn/unge mellem 15 og 17 år foranstaltninger, der minder om sanktioner, uden at retsgarantierne i EMRK artikel 6 er iagttaget. Det forekommer samtidig ikke nødvendigt, idet de sociale myndigheder som udgangspunkt kan og vil få de samme reaktionsmuligheder, og det strafferetlige system i forvejen indeholder muligheder for forebyggende tiltag fordi børn/unge, som kan pålægges et strafansvar.

Processen ved tvangsanbringelser

Ungdomskriminalitetsnævnene får også mulighed for som led i et forbedringsforløb at træffe afgørelse om anbringelse af barnet/den unge med og uden samtykke fra forældrene og unge, der er fyldt 15 år, jf. lovforslagets § 14. Betingelserne for tvangsanbringelse ved Ungdomskriminalitetsnævnet er de samme som i servicelovens § 58. Ændringen består således alene i, at kompetencen flyttes fra de kommunale børn og unge-udvalg til Ungdomskriminalitetsnævnet, jf. også bemærkningerne til lovforslagets § 14.

Det vurderes imidlertid, at denne overflytning af kompetencen til at træffe afgørelse om tvangsanbringelse fra børn og unge-udvalgene til Ungdomskriminalitetsnævnet vil medføre en forringelse af retssikkerheden for børnene og deres forældre.

Sagens oplysning

For det første kan nævnes, at der i lovforslaget ikke lagt op til de samme krav til sagens oplysning, som findes i det sociale system i dag. Der indføres en ny type undersøgelse – en ungefaglig undersøgelse – som ifølge lovforslaget indholdsmæssigt i det væsentligste svarer til den børnefaglige undersøgelse i den gældende servicelovs § 50, jf. bemærkningerne til lovforslagets §

31. Der er dog ikke den samme entydige pligt til altid at udarbejde disse undersøgelser til brug for afgørelser om tvangsanbringelse. Samtidig er fristen for udarbejdelsen af den ungefaglige undersøgelse væsentlig kortere end ved den børnefaglige undersøgelse, hvor fristen er 3 måneder. Ved den ungefaglige undersøgelse er fristen, når Ungdomskriminalitetsnævnet har anmodet om en sådan undersøgelse i en sag om børn i alderen 10-14 år, eksempelvis 3 uger fra anmodningen, jf. lovforslagets § 30.

Det fremgår af lovforslaget, at de kortere frister skal ses i lyset af, at barnets/den unge skal opleve en hurtig reaktion på sin adfærd, og der skal fortsat foretages de nødvendige undersøgelser af barnets/den unges forhold, hvor det dog indgår, at kommunen ofte vil have et forhåndskendskab til barnet/den unge. Et eventuelt forhåndskendskab til barnet/den unge vil dog kunne være af varierende intensitet, og det manglende entydige krav om udarbejdelse af undersøgelser samt de korte frister vil derfor kunne få negativ indflydelse på sagens oplysning.

Sammensætningen af Ungdomskriminalitetsnævnet

Som tidligere nævnt skal Ungdomskriminalitetsnævnene bestå af en kommunalt ansat, en dommer og en ansat ved politiet. Når dette sammenlignes med sammensætningen af de kommunale børn og unge-udvalg, der består af en dommer, to børnesagkyndige og to kommunalpolitikere (alle med stemmeret), kan det konstateres, at der er tale om en nedprioritering af både lægmandselementet og den børnesagkyndige viden. Dette gælder selvom Ungdomskriminalitetsnævnet i sager vedrørende børn fra 10-14 år vil blive bistået af en børnesagkyndig, der dog ikke har stemmeret, jf. lovforslagets § 6 og bemærkningerne til bestemmelsen.

Tvangsanbringelse er imidlertid en af de mest indgribende afgørelser, der kan træffes overfor forældre og børn. Derfor er det også betænkeligt, at disse afgørelser fremover skal kunne træffes uden den samme faglige viden og lægsmandsmedvirken, som normalt kendetegner denne proces.

Ret til advokat og bisidder

Det er positivt, at der i forhold til det første udspil er indført ret til gratis advokat til forældremyndighedsindehavere og børn, der er fyldt 12 år, i sager om anbringelse både med og uden samtykke, jf. lovforslagets § 46. Henset til afgørelsernes meget indgribende karakter og advokatbistandens afgørende betydning for retssikkerheden for både forældre og børn, ville det være at foretrække, at der automatisk blev beskikket en gratis advokat til forældremyndighedsindehavere og børn, der er fyldt 12 år. Herved ville man kunne undgå den situation, at advokatbistand ikke tilvælges på grund af eksempelvis manglende forståelse for processen eller manglende kendskab til advokatens vigtige rolle. Dette svarer i øvrigt til anbefalingen

om advokaters medvirken i de kommunale tvangsanbringelsessager i Justitias rapport "Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces", s. 44.²

Det er ligeledes positivt, at der i lovforslagets § 45 er indført en ret for barnet til at medbringe en bisidder, svarende til servicelovens § 48 a. Da børn under 12 år ikke har ret til en gratis advokat, kan der med fordel også indføres en formodningsregel her, således at bisiddere som udgangspunkt medvirker i sager, hvor der er tale om børn, der ikke er fyldt 12 år. Dette svarer til anbefalingen vedrørende advokater i tvangsanbringelsessager i Justitias rapport "Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces", s. 52.

Afslutningsvis bemærkes, at Justitia i rapporten "Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces" har anbefalet, at de kommunale tvangsanbringelsessager overføres til nævn (regionale eller landsdækkende) eller det nye familieretlige system, hvor de kommende familieretter (det vil sige de 24 byretter), skal træffe afgørelse om tvangsanbringelse. I ingen af disse forslag indgår Ankestyrelsen som klageinstans, hvilket – hvis anbefalingerne følges – også kan få betydning for Ankestyrelsens rolle som klageinstans for Ungdomskriminalitetsnævnet.

Med venlig hilsen

Birgitte Arent Eiriksson
Vicedirektør

JUSTITIA

Mobil/Cell +45 30 86 84 97

E-mail: birgitte@justitia-int.org

<http://www.justitia-int.org>

² Rapporten er tilgængelig på Justitias hjemmeside: justitia-int.org.

**Justitsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K**

Sendt pr. mail til Lforebyggelseskontoret@jm.dk.

KL's bemærkninger til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Justitsministeriet har den 3. september 2018 bedt KL om eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Høringssvaret skal være Justitsministeriet i hænde den 1. oktober 2018.

Det har desværre ikke været muligt at få KL's høringssvar politisk behandlet inden fristen. KL fremsender derfor et foreløbigt høringssvar og vil fremsende eventuelle yderligere bemærkninger, når sagen har været politisk behandlet.

KL tager forbehold for de økonomiske konsekvenser.

KL henviser i øvrigt til KL's høringssvar til udkast til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn afgivet den 2. oktober 2018.

Indledningsvis glæder KL sig over, at ungdomskriminaliteten i en årrække har været faldende. Det kriminalitetsforebyggende arbejde i forhold til det enkelte barn og ung har haft en positiv effekt, men vi er ikke i mål. KL anerkender til fulde, at vi har et problem med en hård kerne, som står for en uforholdsmæssig og alt for stor en andel af den samlede ungdomskriminalitet, og at der skal tænkes nyt, så fødekæden til den hårde kerne stoppes.

KL er enig i, at der er behov for en stærkere helhedsorienteret indsats på tværs af kommunerne, politiet og Kriminalforsorgen. KL stiller sig imidlertid stærk tvivlende overfor, om det fremsatte lovforslag understøtter en ny og helhedsorienteret indsats, som kan bringe børn og unge ud af kriminaliteten og tilbage i fællesskabet. KL mener, at der findes andre løsninger end dem, som aftalekredsen foreslår.

Etableringen af både Ungdomskriminalitetsnævnet og Ungekriminalforsorgen betyder, at den enkelte kommune ikke længere har den samme kompetence til at beslutte, hvilken indsats, der er relevant i det kriminalitetsforebyggende arbejde i forhold til det enkelte barn. Det er u hensigtsmæssigt i forhold til at sikre en helhedsorienteret indsats overfor børnene, de unge og deres familier. Lovforslaget lægger op til en opsplitning mellem betalings- og beslutningskompetencen for børne og unge, der har begået alvorlig kriminalitet.

Dato: 1. oktober 2018

Sags ID: SAG-2018-05362
Dok ID: 2642084

E-mail: NAN@kl.dk
Direkte: 3370 3799

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 12

KL støtter ikke etableringen af Ungdomskriminalitetsnævn, der kan træffe afgørelser om straks-reaktioner og forbedringsforløb over for et barn eller en ung eller deres forældre, som kommunerne skal iværksætte og finansiere. KL støtter heller ikke etableringen af Ungekriminalforsorgen, der skal føre tilsyn med at kommunerne iværksætter foranstaltninger, som et Ungdomskriminalitetsnævn har besluttet.

Med lovforslaget etableres et parallelt system, hvor Ungdomskriminalitetsnævnet skal træffe afgørelser i sager, hvor det i dag er enten kommunen eller børn og unge-udvalget, der træffer afgørelse. Kommunen skal fortsat træffe afgørelser om blandt andet supplerende indsatser i sager, der behandles i Nævnet. Der er således lagt op til etablering af et nyt system, der skal fungere parallelt med servicelovens bestemmelser.

Lovforslaget lægger således op til en opsplitning mellem betalings- og beslutningskompetencen for børne og unge, der har begået alvorlig kriminalitet.

KL foreslår i stedet, at man anvender børn og unge-udvalget i kommunen, som allerede har kompetencen til at træffe afgørelser om tvangsansbringelse og andre tvangsmæssige indgreb i forholdet mellem forældre og børn. I børn og unge-udvalget sidder allerede i dag en dommer, som formand for udvalget, to medlemmer valgt af og blandt kommunalbestyrelsens medlemmer og to pædagogisk-psykologisk sagkyndige.

KL foreslår, at i tilfælde af afgørelser om de konkrete indsatser overfor denne gruppe børn og unge, skal børn og ungeudvalget suppleres med en person med politifaglighed.

KL vil også påpege, at kommunerne forsat har ansvaret for at følge op på indsatserne. Det er meget u hensigtsmæssigt, at der oprettes et parallelt tilsyn til at løse den samme opgave, som kommunerne også skal løse.

KL er bekymret for, at oprettelsen af det nye system vil få negativ betydning for det kriminalitetsforebyggende arbejde, som arbejder med at reducere børnenes og de unges udsathed og de risikofaktorer, der er til stede i deres livssituation.

KL foreslår derfor, i stedet for at opbygge nye administrative og bureaukratiske systemer for en særlig målgruppe børn og unge, bør midlerne anvendes på at opkvalificere dem, der arbejder med de udsatte børn og unge hver dag, og på indsatser overfor de udsatte børn og unge og deres familier.

Endelig foreslår KL, at lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet tidligst træder i kraft den 1. juli 2019.

Det er urealistisk, at der er udarbejdet vejledninger om arbejdsgange og sagsbehandlingsskridt mv. for samarbejdet mellem kommunerne og Nævnet og Ungekriminalforsorgen til den 1. januar 2019. Det er også urealistisk at få opkvalificeret og uddannet medlemmer af Nævnene, Un-

Dato: 1. oktober 2018

Sags ID: SAG-2018-05362
Dok. ID: 2642084

E-mail: NAN@kl.dk
Direkte: 3370 3799

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 12

gekriminalforsorgen m.fl. samt få tilpasset og implementeret de nye regler, arbejdsgange, sagsbehandlingskridt mv. i kommunernes sagsbehandling og i kommunernes it-systemer til den 1. januar 2019.

KL's øvrige generelle kommentarer til lovforslaget:

Transparens i den til enhver tid gældende lovgivning

Det bør være et mål at forsøge at skabe transparens i den til enhver tid gældende lovgivning. Som KL ser indholdet i forslag til ændring af serviceloven og forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, er der ingen transparens for hverken barnet, den unge, forældre eller for kommunen. Det er fx uklart, når Ungdomskriminalitetsnævnet træffer afgørelse om indsatser ud fra en "ungefaglig undersøgelse", om og hvordan kommunen kan iværksætte supplerende indsatser i henhold til en børnefaglig undersøgelse.

Det er også uklart, hvordan lovforslaget om bekæmpelse af ungdomskriminalitet skal ses i forhold til lovgivningen om Ungesamråd, der er etableret i hvert af de 12 politikredse. Der forventes at være unge, der har begået alvorlig kriminalitet, som vil blive omfattet af begge lovgivninger.

Socialfaglig helhedsorientering og kontinuitet i indsatsen

KL gør opmærksom på, at sammenhængen til servicelovens bestemmelser er mangelfuldt beskrevet, ligesom kontinuitet og helhedstænkning overfor de unge og deres familier er fraværende.

KL opfordrer til, at der tages hånd om disse forhold i lovgivningen og i vejledningsmaterialet.

Det er af afgørende betydning, at der arbejdes med de familieproblematikker og familiodynamikker, de unge indgår i. Det kræver et stort samarbejde på tværs af myndigheder – og med de betydningsfulde voksne i de unges liv og i lokalområderne. Det er afgørende, at vi hjælper unge med at tro på og have tillid til alternative veje at gå – med fokus på uddannelse og beskæftigelse – som nogle af de meste effektive værktøjer til kriminalitetsforebyggelse, vi kan arbejde med.

Det er også afgørende, at der sikres kontinuitet i indsatserne overfor barnet eller den unge, hvis vi skal lykkes med at støtte og hjælpe barnet bedst muligt, herunder samarbejde om barnet eller den unges skole og uddannelse. Det kan blive vanskeligt, hvis Nævnet træffer afgørelser om indsatser, som ikke hænger sammen med den øvrige indsats overfor barnet eller den unge.

Det er også afgørende for indsatsen overfor den unge, at der skal ske en koordinering mellem de iværksatte forbedringsforløb og "uddannelsesplanen" for de unge, der er omfattet af "Lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. (Kommunal indsats for unge under 25 år)".

KL er bekendt med, at der er kommuner, der ikke har fået en eneste underretning fra politi eller kriminalforsorgen i sager, hvor fædrene er

Dato: 1. oktober 2018

Sags ID: SAG-2018-05362
Dok. ID: 2642084

E-mail: NAN@kl.dk
Direkte: 3370 3799

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 12

fængslede og dybt kriminelle, og hvor der er både hjemmeboende børn eller dele børn. Begge parter er offentlige myndigheder, der har en skærpet underretningspligt. Det er helt afgørende, at kommunerne får de nødvendige informationer således, at de kan handle forebyggende overfor der udsatte børn og unge, herunder forebygge kriminalitet.

Lovforslaget forventes at føre til flere anbringelser

I lovforslaget er sanktionselementet fremherskende, og at anbringelse udenfor hjemmet har en positiv effekt. Dette er anderledes i serviceloven, hvor det er behandlingselementet som står centralt. KL vurderer, at Ungdomskriminalitetsnævnet vil anbringe flere børn og unge udenfor hjemmet. Hvilket vil føre til et markant øget ressourcetræk som konsekvens af flere anbringelser.

De delvist sikrede afdelinger og sikrede institutioner skal rumme kriminelle børn ned til 10 år

Det kræver en særlig pædagogisk indsats for at lovforslaget har den ønskede effekt med at fremme konsekvensforståelse samtidig med at mindske antallet af unge i fødekæden til hård kriminalitet. Det er således en forudsætning for de børn og unge, der skal anbringes på en institution, at der findes institutioner, der matcher børnenes behandlingsbehov. Det er også vigtigt, at det sikres, at børnene ikke samles på samme institutioner, hvorved de yngre kan udsættes for negativ påvirkning fra de ældre kriminelle. Det må forventes, at de eksisterende sikrede institutioner skal ændres til også at rumme kriminelle børn helt ned til 10 år. Eller der skal oprettes en eller flere nye sikrede institutioner. Det vurderes, at denne omlægning eller eventuelle etablering af nye institutioner ikke kan nås inden den 1. januar 2019.

Manglende præciseringer af en række forhold

Det er i lovforslaget fx uklart, hvordan politiet skal forholde sig til underretningspligten efter servicelovens § 154 i vurderingen af, om en sag skal henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet, og hvordan kommunerne skal forholde sig til den viden, de modtager i forbindelse med Nævnets arbejde. Det er også uklart, hvordan det forholder sig, hvis kommune og politi er uenige om, hvorvidt en ung tilhører målgruppen for Ungdomskriminalitetsnævnet. KL anbefaler, at begge problematikker udfoldes i bemærkningerne til loven.

Krav til sagsbehandlingsskridt

KL gør opmærksom på, at der i dag ikke er bestemmelser om samarbejdet mellem kommunerne og Ungekriminalitetsnævn og Ungdomskriminalforsorg i forbindelse med Nævnets og Ungekriminalforsorgens behandling af sager efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

De nye bestemmelser er en række nye formaliserede sagsbehandlingsskridt/samarbejdsformer, som kommunerne skal implementere. Det vil både være i forhold til kommunernes organisering, arbejds gange og samarbejdsformer, konkrete processer, metoder og redskaber og prioritering i sagsbehandlingen. KL vil på baggrund heraf gøre opmærksom på det ikke ubetydelige ressourcetræk ved de nye bestemmelser.

Krav til frister i forbindelse med sagsbehandlingen

Dato: 1. oktober 2018

Sags ID: SAG-2018-05362
Dok. ID: 2642084

E-mail: NAN@kl.dk
Direkte: 3370 3799

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 12

Med forslaget indsættes en række frister for fx kommuners udarbejdelse af en ungefaglig undersøgelse og indstilling til Ungekriminalitetsnævnet samt frister for iværksættelse af indsatser samt samarbejdet med Ungekriminalforsorgen.

KL gør opmærksom på, at de mange frister vil presse kommunerne i forhold til de sagsbehandlingsskridt, som kommunerne forventes at præstere både efter den sociale lovgivning og efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. I den forbindelse skal KL samtidig gøre opmærksom på det ikke ubetydelige ressourcetræk i kommunerne, når det forventes, at kommunerne udarbejder materialer mv hurtigst muligt og indenfor et bestemt antal dage eller uger.

Økonomiske konsekvenser

KL vurderer, at der med forslaget vil følge en række ekstraopgaver for kommunerne, som forudsætter økonomisk kompensation. Det vurderes i forlængelse heraf, at den beslutningskompetence der tildeles ungdomskriminalitetsnævnet vil medføre øgede udgifter, og at økonomien på området bliver ikke-styrbart for kommunerne.

KL's bemærkninger til specifikke elementer i lovforslaget:

1. Udarbejdelse af en "ungefaglig undersøgelse"

Det foreslås, at Kommunalbestyrelsen *kan* iværksætte en ungefaglig undersøgelse vedrørende et barn mellem 10 og 14 år, når barnet eller den unge er henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet. Det fremgår ligeledes, at kommunalbestyrelsen *skal* udarbejde den ungefaglige undersøgelse efter anmodning fra Ungdomskriminalitetsnævnet.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at kommunalbestyrelsen kun *kan* undlade at iværksætte en ungefaglig undersøgelse, hvis sagen allerede er tilstrækkeligt oplyst. Dette kan f.eks. være sager, hvor der foreligger en nyligt afsluttet børnefaglig undersøgelse.

KL finder det uklart, hvornår der skal udarbejdes en ungefaglig undersøgelse, og hvordan sammenhængen til servicelovens bestemmelser om en børnefaglig undersøgelse er. KL mener, at det bør fremgå af lovteksten, at der altid skal foreligge en ungefaglig undersøgelse, hvad der svarer til en børnefaglig undersøgelse.

KL mener også, at det er problematisk, at det ifølge bemærkninger til lovforslaget forventes, at en ungefaglig undersøgelse på den ene side højst må tage 3 uger, og på den anden side skal der foretages de nødvendige undersøgelser af barnets eller den unges forhold, som svarer til indholdet i en børnefaglig undersøgelse, jf. ovenfor.

En børnefaglig undersøgelse må højst tage 4 måneder. Det kan allerede nu være svært at overholde gældende sagsbehandlingsfrister - særligt, hvis det er nødvendigt at indhente oplysninger fra andre myndigheder som børne- og ungdomspsykiatrisk hospital, egen læge, andre kommuner m.v. Det må derfor formodes, at kommunerne endnu højere grad

Dato: 1. oktober 2018

Sags ID: SAG-2018-05362
Dok. ID: 2642084

E-mail: NAN@kl.dk
Direkte: 3370 3799

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 12

vil have vanskeligt ved at færdiggøre den ungefaglige undersøgelse inden for fristen på 3 uger.

KL mener, at "den ungefaglige undersøgelse" bør udgå af lovforslaget, da den skaber alt for meget forvirring, uklarhed og bureaukrati i den kommunale sagsbehandling.

KL anbefaler også, at hvis lovgiver fastholder den "ungefaglige undersøgelse" skal lovbemærkningerne udvides til at præcisere, hvordan den ungefaglige undersøgelse kan indgå i behandlingen af en sag efter serviceloven – herunder særligt om kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om en foranstaltning efter serviceloven uden at udarbejde en børnefaglig undersøgelse, men alene ud fra en ungefaglig undersøgelse.

2. Supplerende foranstaltninger

Det foreslås i serviceloven, at kommunalbestyrelsen under et barns eller en ungs forbedringsforløb fastsat af Ungdomskriminalitetsnævnet, kan træffe afgørelse om supplerende foranstaltninger efter lov om social service, når det anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets eller den unges særlige behov for støtte.

KL finder det uklart, hvordan samspillet skal være mellem kommunen og Ungdomskriminalitetsnævnet i sager, hvor kommunen vurderer, at der er behov for yderligere støtte og hjælp til barnet eller den unge under et forbedringsforløb.

KL skal opfordre til, at der udarbejdes en vejledning til loven med en række cases, som eksempler på forskellige forløb, fra politiet eller domstolene henvender sig til Ungekriminalitetsnævnet til en sag afsluttes af Ungekriminalforsorgen eller af kommunen.

3. Etablering af et Ungdomskriminalitetsnævn

Med oprettelse af det nye Ungdomskriminalitetsnævn løftes ansvaret for at behandle sager i det sociale system væk fra kommunerne og over i Ungdomskriminalitetsnævnet. KL vil påpege, at der med de nye Ungdomskriminalitetsnævne er tale om en begrænsning af det kommunale selvstyre.

Nævnet får en omfattende afgørelseskompetence og kan igangsætte foranstaltninger i henhold til servicelovens kapitel 11, som kommunerne skal fuldbyrde og føre tilsyn med at overholdes. Det indebærer, at den enkelte kommune mister indflydelse på valg af indsatser for den enkelte unge.

KL er bekymret for, om samarbejdet og tilliden i relationen mellem myndighedsrådgiver og den unge/familien svækkes, når valg af så indgribende foranstaltninger i høj grad overlades til en ekstern part. KL mener, at det vil begrænset kommunernes mulighed for at iværksætte den bedst mulige kvalitetsforebyggende indsats overfor børnene, de unge og deres familier. Hertil kommer, som allerede nævnt, at det kan vanskeliggøre kommunernes økonomistyring i relation til dette ellers i forvejen udgiftstunge område.

Dato: 1. oktober 2018

Sags ID: SAG-2018-05362
Dok. ID: 2642084

E-mail: NAN@kl.dk
Direkte: 3370 3799

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 12

Endelig bemærkes, at kommunernes mål, strategier, serviceniveau og valg af socialfaglige metoder samt retningslinjer, har indflydelse på valg af den rette foranstaltning i en konkret sag. Der bør derfor være særlig fokus på, at man i Nævnets afgørelser er opmærksom herpå, herunder tillægger den ansvarlige myndigheds vurdering og bidrag til sagen vægt som led i Nævnets afgørelse.

Sammensætningen af Ungdomskriminalitetsnævnet

KL er ikke enig i, at Nævnets tre medlemmer - en dommer, en fra politiet og en kommunal repræsentant - vil kunne træffe bedre afgørelser om indsatsen overfor målgruppen end børn og ungeudvalget og de fagpersoner, der arbejder i kommunerne, og som kender børnene, de unge og deres familier.

KL foreslår i stedet, at man i stedet anvender børn og unge-udvalget i kommunen, som allerede har kompetencen til at træffe afgørelser om tvangsanbringelse og andre tvangsmæssige indgreb i forholdet mellem forældre og børn. I børn og unge-udvalget sidder allerede i dag en dommer, som formand for udvalget, to medlemmer valgt af og blandt kommunalbestyrelsens medlemmer og to pædagogisk-psykologisk sagkyndige.

Det helt afgørende er, at kommunens indstilling bliver taget alvorligt og videst muligt fulgt. Og hvis der træffes en anden afgørelse, skal afgørelsen kunne begrundes socialfagligt.

KL er uforstående overfor, at der ikke i alle afgørelser i Ungdomskriminalitetsnævnet, er deltagelse af den fornødne børnesagkyndige ekspertise. Ved behandlingen af alle sager i børn og unge-udvalget i dag deltager to børnesagkyndige medlemmer med fuld stemmeret. Der er ingen stemmeberettigede børnesagkyndige medlemmer af Ungdomskriminalitetsnævnet og i sager for børn i aldersgruppen 15-17 år, deltager der ikke børnesagkyndige.

KL vil påpege, at den foreslåedes sammensætning af Ungdomskriminalitetsnævnet med en dommer og to faste repræsentanter fra henholdsvis politi og kommunen, stiller særlige krav til de socialfaglige kompetencer, således at indsatserne ikke bliver af sanktionslignende karakter frem for et samarbejde og udstrakt hånd til de unge og deres forældre baseret på de rette socialretlige indsatser, som kan løfte og støtte den enkelte unge ud af kriminaliteten.

KL bemærker, at det af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at Nævnet skal være neutralt. Dette synes vanskeligt opnåeligt, hvis ét stemmeberettiget medlem ud af tre, repræsenterer den myndighed, der har henviset sagen til Nævnet (Politiet/domstolene).

Det fremgår af lovforslaget, at der ikke vil blive beskikket medlemmer fra samtlige politikredses kommuner. Der kan være stor forskel på udfordringerne i kommunerne i den enkelte politikreds, og det er derfor vanskeligt at se, hvordan det kan sikres, at der i Nævnet altid er repræsenteret det nødvendige lokalkendskab, hvis ikke den unges hjemkommune deltager i nævnets behandling af sagen, og har stemmeret. I lovforslaget lægges

Dato: 1 oktober 2018

Sags ID: SAG-2018-05362

Dok. ID: 2642084

E-mail: NAN@kl.dk

Direkte: 3370 3799

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 7 af 12

op til, at hjemkommunen alene deltager i Nævnsmødet, og har udarbejdet en redegørelse om barnet eller den unges forhold og udarbejdet en indstilling til Nævnet om, hvilke foranstaltninger der bør iværksættes.

Ensartet praksis på tværs af Ungdomskriminalitetsnævne

Det fremgår af lovforslaget, at Ungdomskriminalitetsnævnet skal sikre en ensartet praksis (og at der skal oprettes et koordinationsudvalg). Eftersom Nævnet er uafhængigt og ikke underlagt instruktioner eller henstillinger, er det vanskeligt at se, at indførelse af Nævnet vil sikre en ensartet praksis ud over den enkelte politikreds. Den praksiskoordinerende funktion varetages i dag af Ankestyrelsen både ved offentliggørelse af principafgørelse (der er bindende retskilder for kommunerne) og ved at sikre, at der i Ankestyrelsen træffes ensartede afgørelser i sammenlignelige sager. Ved at Nævnets afgørelser fremadrettet – i de fleste tilfælde – er endelige og ikke kan påklages til Ankestyrelsen, vil Ankestyrelsen ikke længere på dette område spille en rolle i forhold til koordinering af praksis.

Det fremgår ikke af bemærkningerne, om Ungdomskriminalitetsnævnet er bundet af Ankestyrelsens praksis – herunder principafgørelser. Hvis principafgørelserne ikke er bindende for Nævnets behandling, vil kommunerne og børn og unge-udvalgene være bundet til Ankestyrelsens praksis, imens Nævnet i en sammenlignelig sag vil kunne nå frem til et andet resultat. Dette er uhensigtsmæssigt set fra både kommunen og fra barnet, den unge og deres familie.

Henvisning af sager

Det fremgår af lovforslaget, at det er politiet, der henviser sager om børn og unge mellem 10 og 14 år til Nævnet. Det fremgår endvidere af bemærkninger til lovforslaget, at der vil blive udviklet et særligt screeningsværktøj, som Politiet kan anvende til at udfinde de børn og unge, som opfylder betingelserne for henvisning til Nævnet. Eftersom dette udredningsværktøj endnu ikke forefindes, er det uklart, hvordan politiet vil sikre, at de børn og unge, der henvises til nævnet, er omfattet af målgruppen. Det er ligeledes uklart, hvordan det skal afklares, om barnet/den unge er omfattet af målgruppen, såfremt kommunen og politiet ikke er enige herom.

Mødepligt og henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet

Det fremgår af bemærkningerne, at både forældre og børn/unge har mødepligt i Nævnet. Det forhold, at 10-årige børn har mødepligt og kan fremstilles ved politiets bistand kan i nogle situationer udgøre et overgreb i forhold til det enkelte barn, som ikke nødvendigvis står mål med det forhold, som barnet er mistænkt for at have begået. Det fremgår ikke af lovforslaget, hvilke momenter der skal lægges vægt på ved Nævnet afgørelse af, om barnet skal hentes med politiets bistand, ligesom det ikke fremgår, om der skal medvirke børnesagkyndig bistand ved vurderingen heraf.

Det fremgår af lovforslaget bemærkninger, at det ikke er Nævnets opgave eller formål at tage stilling til, om barnet/den unge er skyldig i en bestemt strafbar handling. Det kan derfor undre, at der er lagt så stor vægt på, at det er en dommer, der skal lede nævnets arbejde. Hvis fokus havde været på den bedste løsning for barnet/den unge (i stedet for

Dato: 1. oktober 2018

Sags ID: SAG-2018-05362
Dok. ID: 2642084

E-mail: NAN@kl.dk
Direkte: 3370 3799

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 12

straf), så havde det været mere relevant at inddrage personer med særlig viden om børn og deres udvikling og trivsel – fx psykologer med speciale heri.

Hjemgivelse

Lovforslagets bemærkninger præciserer, at hvis Nævnet har anbragt et barn eller en ung uden for hjemmet med samtykke, er det kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om hjemgivelse. Kommunalbestyrelsen skal underrette Nævnet om hjemgivelse. Det ønskes præciseret, hvilke konsekvenser det har, hvis Nævnet ikke er enig i kommunalbestyrelsens afgørelse om hjemgivelse.

Straksreaktioner og ventelisteproblematikker

Fast-track tænkningen i lovforslaget kan for det første betyde, at kommunerne bliver nødsaget til at prioritere sager med kriminelle børn og unge over andre børne- og ungesager. For det andet kan det føre til, at kommunerne får behov for at udvide kapaciteten og udvide tilbudsviften samt øge beredskabet til at kunne iværksætte indsatser, som Nævnet har besluttet.

Det bemærkes, at såfremt barnet på 10-14 år er uskyldigt, vil straksreaktionen og forbedringsforløbene opleves som en uretfærdighed, og risikere at skabe en modstand mod systemet hos barnet. Endvidere er der en risiko for, at disse børn oplever at blive stemplet som kriminelle i en tidlig alder med den dertilhørende stigmatisering. Der er forskningsmæssigt belæg for, at dette kan afstedkomme en selvopfyldende profeti, hvor børnene udvikler en kriminel adfærd, fordi det forventes af dem.

Manglende bevisførelse for de 10-14 årige

Det fremgår af lovforslaget, at der ikke vil foretages en bevisførelse i sager vedrørende børn i alderen 10-14 år. Der vil herved kunne besluttes straksreaktioner samt forbedringsforløb overfor børn, som ikke har udvist en kriminel adfærd, men hvor der alene er en mistanke herom. Dette forekommer retssikkerhedsmæssigt bekymrende, idet barnet herved ikke har en mulighed for at bevise sin uskyld.

KL skal indstille kommunale repræsentanter til Ungdomskriminalitetsnævnet

Medlemmer med indsigt i sager om social støtte til udsatte unge beskikkes efter indstilling fra KL. Der skal beskikkes et passende antal repræsentanter fra den relevante politikreds' kommuner. Det er ikke et krav, at der beskikkes et medlem fra hver af politikredsens kommuner. Medlemmerne beskikkes for en periode på 4 år.

KL kan ikke støtte, at KL skal have ansvaret for at indstille kommunale repræsentanter til de 12 Nævn, et i hver af de 12 politikredse. Det skal være op til kommunerne selv at indstille de kommunale repræsentanter. Det kunne fx være blandt kommunerne i politikredsen. Denne model kendes allerede i dag, når der skal vælges kommunale repræsentanter til de 12 Ungesamråd, et i hver politikreds.

KL mener, at det skal være op til kommunerne at udpege en kommunal repræsentant til Nævnenes koordinationsudvalg.

Dato: 1. oktober 2018

Sags ID: SAG-2018-05362
Dok. ID: 2642084

E-mail: NAN@kl.dk
Direkte: 3370 3799

Wedekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 9 af 12

4. Etablering af en Ungekriminalforsorg

Det foreslås, at der etableres en Ungekriminalforsorg, der sammen med kommunen skal sørge for, at barnet eller den unge gennemfører den straksreaktion og det forbedringsforløb, som er bestemt af Ungdomskriminalitetsnævnet.

Det foreslås endvidere, at barnet eller den unge skal have tilknyttet en ungetilsynsførende fra Ungekriminalforsorgen, som skal følge barnet eller den unge under hele forbedringsforløbet.

Det kommunale tilsyn og Ungekriminalforsorgens tilsyn

Kommunerne har i dag tilsynet med børn og unge, ligesom kommunen har forpligtelsen til at følge op i forhold til foranstaltninger, jf. servicelovens § 70. Det fremgår af lovforslaget, at det ikke er Ungdomskriminalitetsnævnets opgave at tage stilling til skyld, ligesom Nævnets afgørelser ikke er en straf. Det undrer derfor KL, at lovforslaget præciserer nødvendigheden af at henlægge tilsynet med, at barnet/den unge følger Nævnets afgørelser, til kriminalforsorgen.

Samtidig vurderes det, at der vil ske dobbeltarbejde, da Ungekriminalforsorgen i praksis vurderes at blive afhængige af dialogen med de kommunale myndighedsrådgivere, alternativt vil der skulle etableres en bureaukratisk parallelopfølgning på samme foranstaltning.

Kriminalforsorgen fører således i dag tilsynet med prøveløsladte, betinget dømte m.v. I forhold til gennemførelse af tilsyn, vil der således være tale om en målgruppe, som kriminalforsorgen ikke er vant til at håndtere – nemlig unge under den kriminelle lavalder, som ikke er dømt i en straffesag.

Det fremgår af bemærkningerne, at Ungekriminalforsorgens tilsyn fremadrettet skal stå ved siden af kommunens tilsyn. Det må således forudsættes, at kommunerne ikke vil blive frataget midler til gennemførelse af tilsynet.

5. Sammenhængen til de eksisterende Ungesamråd i de 12 politikredse

Der er i de 12 politikredse etableret ungesamråd, som bl.a. udarbejder indstillinger til brug for anklagemyndighedens sanktionspåstand og retens sanktionsvalg i konkrete straffesager mod unge. Ungesamrådene udarbejder også indstillinger om det mest hensigtsmæssige anbringelsessted, hvis den unge idømmes en ubetinget frihedsstraf, eller om idømmelse af ungdomssanktion i henhold til straffeloven.

Det er KL's fortolkning af det foreliggende lovudkast, at Ungesamrådene i landets politikredse skal opløses og erstattes af Ungdomskriminalitetsnævnet. Der henstilles til, at det udtrykkeligt anføres i bemærkningerne til loven, at dette er lovgivers hensigt.

KL gør opmærksom på, at det er meget vigtigt, at lovgiver sikrer, at der ikke sker dobbeltsagsbehandling i sager vedrørende 15-17 årige, som har begået alvorligkriminalitet, henholdsvis i Ungesamrådet og i Nævnet.

Dato: 1. oktober 2018

Sags ID: SAG-2018-05362
Dok. ID: 2642084

E-mail: NAN@kl.dk
Direkte: 3370 3799

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 10 af 12

Samtidig er det vigtigt at bruge de gode og mindre gode erfaringer, som de 12 Ungesamråd har opnået i forbindelse med etablering og drift af de 12 Ungdomskriminalitetsnævn.

KL gør også opmærksom på, at Ungesamrådets sagsbehandling er karakteriseret ved den høje faglighed og de indgående drøftelser på enkelt-sagsniveau, og det vurderes, at det særligt er repræsentanterne med denne socialfaglige baggrund som bidrager hertil.

Anklagemyndigheden og jurist bidrager alene med vurderinger af de straffe- og socialretlige rammer, men det bærende for kvaliteten i ungesamrådets vurderinger og indstillinger ses særligt i den socialfaglige fagkundskab.

6. Økonomiske forudsætninger

KL vurderer, at der med forslaget vil følge en række ekstra-opgaver for kommunerne, som forudsætter økonomisk kompensation. Det vurderes i forlængelse heraf, at den beslutningskompetence, der tildeles Ungdomskriminalitetsnævnet, vil medføre at økonomien på området bliver ikke-styrbar for kommunerne.

Derudover medfører lovforslaget forskellige administrative udgifter til udvikling og tilpasning af kommunale it-systemer til ny lovgivning og nye arbejdsgange, mellem kommunerne og Ungdomskriminalitetsnævnene og Ungekriminalforsorgen. Det er fx DUBU (Digitalisering - Udsatte Børn og Unge) og SBSYS (sagsbehandlingssystem), som anvendes af sagsbehandlere på det sociale børneområde.

7. Urealistisk, at loven kan træde i kraft den 1. januar 2019

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2019. Lovændringen får virkning for alle sager, der ikke er endeligt afgjort ved lovens ikrafttræden, herunder sager vedrørende 10-14-årige, der verserer ved politiet pr. 1. januar 2019, og som endnu ikke er opgivet, henlagt eller på anden vis afsluttet.

Det er urealistisk at få udviklet, tilpasset og implementeret de nye regler, arbejdsgange, sagsbehandlingsskridt mv. i kommunernes sagsbehandling og i kommunernes it-systemer, der understøtter kommunernes sagsbehandling på det sociale område til den 1. januar 2019.

Hvis lovgiver fastholder, at loven skal træde i kraft den 1. januar 2019, er det helt afgørende for kommunernes implementering af de nye regler, at der er udsendt en tilhørende vejledning til kommunerne senest den 1. december 2018. KL har tidligere oplevet, at ministeriernes vejledningsmateriale først sendes ud flere måneder efter en lov er trådt i kraft.

KL anbefaler på det kraftigste, at lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet tidligst træder i kraft den 1. juli 2019.

KL stiller sig naturligvis til rådighed i det videre arbejde.

Dato: 1. oktober 2018

Sags ID: SAG-2018-05362
Dok. ID: 2642084

E-mail: NAN@kl.dk
Direkte: 3370 3799

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 11 af 12

Mød venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Niels Arendt Nielsen'.

Niels Arendt Nielsen

Kontorchef

Dato: 1. oktober 2018

Sags ID: SAG-2018-05362

Dok. ID: 2642084

E-mail: NAN@kl.dk

Direkte: 3370 3799

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 12 af 12

Københavns Byret

Justitsministeriet
Forebyggelseskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K.
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
administration.kbh@domstol.dk
J.nr. 9099.2018.43

Den 9. oktober 2018

Ved en mail af 3. september 2018 har Justitsministeriet anmodet om bemærkninger til høring til udkast til forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at udkastet har været indgående drøftet på møder i præsidentkredsen, og at byretterne kan tilslutte sig Dommerforeningens besvarelse og de væsentlige bekymringer, der er givet udtryk for.

Der henvises til Deres j.nr. 2017-186-0017.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen

**LANDSFORENINGEN af
FORSVARSAADVOKATER**

Formand: Kristian Molgaard

Solbjergvej 3. 2.

2000 Frederiksberg

20 64 44 23

krm@boelskifteadvokater.dk

Sekretariat: Peter Trudso

Farvergade 27 D. 1. sal

1463 København K

28 13 64 95

pt@strafferetsadvokaten.dk

www.lffa.dk

Justitsministeriet

forebyggelseskontoret@jm.dk

30. september 2018

Sagsnummer 2017-186-0017, høring over udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Justitsministeriet har sendt ovennævnte udkast til lovforslag i høring ved mail af 3. september 2018 med svarfrist den 1. oktober 2018.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater (LFFA) bemærker til udkastet følgende:

Overordnet er LFFA positivt indstillet overfor tiltag, der kan bryde en kriminel løbebane i så tidlig en alder som muligt. LFFA er imidlertid stærkt betænkelig ved den grundlæggende forudsætning: der skal være begået kriminalitet. Statuering af et kriminelt forhold er en domstolsafgørelse under iagttagelse af retsplejelovens regler. Udkastet forudsætter, at nævnet behandler *formodet* kriminalitet begået af 10-14 årige på lige fod med *ved dom statueret* kriminalitet begået af 15-17 årige.

Dette giver betydelige betænkeligheder ved navnlig følgende forhold:

Om forslaget til ungdomskriminalitetsnævnets sammensætning bemærkes:

Udkastet indeholder et forslag om oprettelse af et ungdomskriminalitetsnævn i hver politikreds. Nævnet sammensættes af et formandskab (dommere) og medlemmer (politi- og kommunalt ansatte med særlig indsigt i området).

Da nævnet må siges at have en ganske betydelig pønalt funktion, er LFFA stærkt betænkelig ved sammensætningen af nævnet. Indstillinger til nævnet forudsættes at komme fra politiet og politiets daglige samarbejde omkring indsatsen overfor problematiske unge, er med kommunerne. Kommunen forelægger efter politiets indstilling sagen for nævnet.

Man har således sammensat en domstol, hvor der er betydeligt sammenfald mellem "anklagere" og "dommere", hvilket er et brud med fundamentale retssikkerhedsprincipper. Det er i praksis utænkeligt at forestille sig, at politiets repræsentant ikke vil følge politiets indstilling. Det er ganske enkelt dårligt arbejde, at man allerede i planlægningsfasen sætter nævnets medlemmer i en håbløs habilitetskonflikt.

Det må antages, at nævnets politimedlemmer i vid udstrækning hentes fra politikredsens SSP-arbejdere – det er her den fornødne ekspertise ligger. LFFA er bekymret for, at udkastet vil ødelægge den tillid og det store arbejde, som SSP-medarbejderne har fået og har investeret i kontakten med de (mest) belastede unge.

Forslaget har en betydelig snitflade til serviceloven. I sager, der behandles i børn- og ungeudvalg er den kommunale forvaltning afskåret fra overhovedet at være tilstede, når udvalget (bestående af typisk dommer, to byrådsmedlemmer og to uafhængige børnesagkyndige) træffer afgørelse. Nu skal forvaltningen være med til at træffe afgørelsen.

Eneste uafhængige person i nævnet er dommeren i mindretal. Det er mildest talt betænkeligt, og den foreslåede "beskikkelse" for at sikre uafhængig er reelt symbolpolitik, da man netop forudsætter at de "beskikkede" er politi- og kommunalt ansatte med lokal- og fagindsigt. Hvor mange kandidater forestiller man sig, der er?

Om forslaget til nævnets afgørelser bemærkes:

Nævnet kan i realiteten idømme unge det, der svarer til en kombination mellem en betinget dom med vilkår og en ungdomssanktion efter straffelovens § 74a for unge mellem 10 og 17 år.

Efter ordlyden kan nævnet træffe afgørelse om anbringelse udenfor hjemmet, når et barn på 12 år begår kriminalitet. Det kan (især for den unge) være vanskeligt at se forskellen mellem denne afgørelse og en dom til frihedsstraf eller ungdomssanktion.

Forslaget indeholder en afgørende ændring i forhold til gældende ret, idet kriminaliteten og ikke barnets trivsel skal være afgørende for behandling i nævnet. Kriminalitet har hidtil alene været et af flere parametre i sagsbehandlingen ved børn- og ungeudvalgene, i forslaget er det et bærende element, at den unge er dømt hhv. mistænkt for et grovere, strafbart forhold.

Ud fra ovenstående betragtninger finder Landsforeningen det særdeles betænkeligt, at man opretter et organ, der fastsætter sanktioner baseret på strafferetlig skyld, uden at organet vurderer skyldsspørgsmålet eller retssikkerhedsmæssigt er klædt på til det.

Hvis den unge er fyldt 15 år og sagen er henvist fra en domstol (efter dom), er betænkelighederne selvsagt mindre.

I andre tilfælde skal man bemærke:

Der er ingen bevisførelse for nævnet.

Det er med andre ord politiets indstilling, der står uimodsagt, som var det en kendelse om den tiltaltes skyld, og nævnet skal blot træffe afgørelse om sanktionen. Der er ingen mulighed for at føre vidner eller for en forsvarer til at afhøre vidner.

Muligheden for efterfølgende at indbringe sagen for Ankestyrelsen eller senere domstolene ændrer ikke på dette – for sagen er allerede taget ud af retsplejelovens regelsæt og dermed *enhver* regel om retssikkerhed – da man med den formulerede klageadgang alene vurderer retlige spørgsmål.

Problemet kan belyses med følgende eksempel: en 14 årig og en 15 årig begår kriminalitet sammen. Den 15 årige får sin sag behandlet under al retsplejelovens sikkerhed: uafhængig domstol, til dels uafhængig anklagemyndighed, fri bevisvurdering, lægdommere, bevisførelse, offentlighed og hvad vi ellers mener en retsstat skal stille til rådighed. Den 14 årige får intet.

Det kræver ikke megen fantasi at forestille sig, at den 15 årige kan blive frifundet eller få en dom med alle formildende omstændigheder taget i betragtning. Det kræver derimod ganske megen fantasi at forestille sig, at den 14 årige bliver "dømt" på andet end ordlyden af politiets rapporter. Navnlig når politiet også dømer...

Ved nævnsbehandlingen kan unge fra 12 år få gratis advokatbistand efter samme regler som ved tvangsfjernelse m.v.

Dette må ikke forveksles med adgangen til en forsvarer. En forsvarer agerer under retsplejelovens normer og rettigheder, mens en advokatbistand i realiteten kun får sagsakterne og ingen indflydelse har på sagens oplysning eller afgørelse, udover om de retlige betingelser er opfyldt. Begrænsningen er muligt en naturlig følge af den manglende prøvelse af skyld – men det gør ikke forholdet mindre betænkeligt.

Med venlig hilsen

Kristian Mølgaard

Justitsministeriet
Slotholmsgade 10
1216 København K

Vores sagsnummer:
5006371

Deres sagsnummer:

Dato:
01-10-2018

Høringssvar fra Landsforeningen Krim

Landsforeningen Krim anerkender Regeringen, Socialdemokraterne og Dansk Folkepartis ønske om, at hjælpe børn og unge mennesker til mod en kriminalitetsfri fremtid.

Landsforeningen er ligeledes taknemmelige for, at være udbedt sine synspunkter til *Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet* (herefter: Lovforslaget), med hvilken Regeringen, Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti ønsker at stoppe *fodekæden til den hårde kerne*.

Vi forholder os dog, jf. nedenfor stående, kritiske overfor Lovforslagets nærmere indhold. Vi er dels bekymrede for, om real virkningen af loven vil virke modsatrettet, ved at virke kriminogen, dels om loven er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, og dels om den organisatoriske nævnssammensætning medfører den nødvendige uafhængighed.

Landsforeningen Krim har til oplysning af nærværende skrivelse benyttet sig af bl.a.: Tænk tanken Forsetes åbne brev til Retsudvalget af 16. januar 2018, Juridisk Speciale afhandling ved Aarhus Universitet af Freja Krag Lundsgaard samt yderligere relevante artikler og teori.

Nævnets sanktioner

Vedrørende Lovforslagets relation til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 må vi erklære os enige med Forsetes åbne brev til retsudvalget, da vi ud fra vores bedste vurdering finder, at lovforslagets indhold er uforeneligt med artikel 6 og den europæiske menneskerettighedsdomstols praksis.

Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 garanterer retten til en retfærdig rettergang, hvilket indebærer en række retsgarantier, som lovforslaget efter vores vurdering

ikke opfylder. Det må derfor være afgørende, om den proces lovforslaget hjemler anvendt over for børn og unge, er en straffesag i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions henseende eller ej.

I dommen Blokhin mod Rusland, nr. 47152/06 af d. 23/3 2016 afgjorde Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, at selv om en sag af nationale myndigheder ikke var defineret som en straffesag, kunne den alligevel have en sådan karakter, at artikel 6 fandt anvendelse. Hvilke kriterier Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol anvender til denne vurdering kan man se både af Blokhin dommen, og af den tidligere dom, Engel m.fl. mod Holland, nr. 5100/71 af d. 8/6 1976. I Engel-dommen opstillede domstolen tre grundlæggende kriterier for hvornår en sag havde en sådan karakter, at den var omfattet af artikel 6. Som udgangspunkt var det afgørende hvordan sagen var betegnet af de nationale myndigheder, men selv hvis national ret definerer en sag som værende af administrativ karakter, vil den stadig kunne være omfattet af artikel 6, afhængig af hvad den pågældende overtrædelse bestod af og intensiteten af den sanktion, den pågældende overtræder risikerer.

Det konkrete lovforslag hjemler anbringelse af børn og unge på et anbringelsessted, potentielt en delvist lukket døgninstitution, uden at komme for en uafhængig domstol, jf. forslagets § 14, stk. 2, og § 15, stk. 1, hvilket er en af rettighederne garanteret af artikel 6. Retten til at blive anset for uskyldig til det modsatte er bevist, er ligeledes en af rettighederne garanteret af artikel 6, hvilket er svært foreneligt med, at lovforslagets proces kan begrundes i en mistanke, jf. forslagets § 2, stk. 2, og at den endelige afgørelse om ufrivillig anbringelse ikke afhænger af en skyldsvurdering, jf. forslagets § 14, stk. 1 og 2. Processen er ikke betegnet som en strafferetlig proces, og lever derfor op til det første af Engel-kriterierne, men processen finder kun anvendelse på individer der enten er dømt for en forbrydelse eller er mistænkt for en forbrydelse. Der er derfor vores opfattelse, at lovforslaget ikke opfylder det andet af Engel-kriterierne. Endelig vil den mulige sanktion potentielt være en ufrivillig anbringelse på en delvist lukket institution, med andre ord en frihedsberøvelse. Det er vores vurdering, at en sanktion så indgribende ikke opfylder det tredje af Engel-kriterierne. Vi må derfor som nævnt konkludere, at det pågældende lovforslags indhold er uforeneligt med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6.

En reel sænkning af den kriminelle lavalder

Ved Lovforslaget sker der ikke en formel nedsættelse af den kriminelle lavalder. Forslaget medfører dog, at børn helt ned til 10 år, som konsekvens af en mistanke eller en sigtelse vedrørende alvorlig kriminalitet, kan blive stillet for et Ungdomskriminalitetsnævn. Lovforslaget medfører således, at der skal foretages en vurdering af en kriminel adfærd, hvorefter barnet kan mødes med en *”hurtig og mærkbar reaktion, så de bliver ansvarliggjort og oplever, at kriminel adfærd har konsekvenser”*.¹ Endvidere fremgår det, at Ungdomskriminalitetsnævnet er vigtigt, fordi *”kommunerne kan mangle fokus på kriminaliteten, da de har fokus på de sociale problemstillinger.”*²

Barnet bliver endvidere tilknyttet Ungekriminalforsorgen i forbindelse med udøvelse af sin reaktion.

Der sker således en fokusforskydning – genstanden for bedømmelsen af reaktionen bliver en mistanke eller sigtelse som følge af barnets adfærd frem for den rent social faglige orientering mod barnets interesser og behov. Dette problematiseres bl.a. i Freja Krag Lundsgaards juridiske speciale afhandling ved Aarhus Universitet fra juni 2018, hvor hun argumenterer nærmere for de to forskellige grundideologier i henholdsvis det sociale og det strafferetlige system.³

Det er Landsforeningen Krims opfattelse, at der ved Lovforslaget vil ske en forskydning mod at være orienteret mod den kriminelle adfærd frem for barnets trivsel. Via denne forskydning rettes der en reaktion/sanktion, som følge af en mistanke eller sigtelse for kriminel adfærd, uden umiddelbar dominans af barnets tarv.

Denne ungdomsnævnslavalder medfører således efter vores opfattelse,⁴ at der sker en reel delvis nedsættelse af den kriminelle lavalder.

Det kriminalpræventive aspekt

Ungdomskriminaliteten har, som Justitsministeriet også selv fremhæver, været stærkt faldende gennem de seneste mange år. Af Britta Kyvsgaards forskningsrapport for Justitsministeriet *”Udviklingen i børne- og ungdomskriminalitet 2006-2016”* fremgår det endvidere, at der ikke er sket en kriminalitetsmæssig polarisering. Dette redegøres der nærmere for i Freja Krag Lundsgaards speciale, der under henvisning til Kyvsgaard

¹ LFS: s. 54 f.

² LFS: ibid

³ Specialets s. 39 f.

⁴ Samt cand.jur. Freja Krag Lundsgaard, Tænk tanken Forsete, Professor Emerita Eva Smith m.fl.

konkluderer, at der ikke er noget, som "tyder på at der samtidig med det generelle fald i børne- og ungdomskriminaliteten er en mindre gruppe, der begår flere lovovertrædelser."⁵

Landsforeningen Krim forholder sig på denne baggrund uforstående overfor, at der skulle være behov for at iværksætte Lovforslaget, for at stoppe fødekæden til den hårde kerne.

Baggrunden for Lovforslaget er endvidere, et ønske om, at: "Børn og unge skal bringes ud af kriminalitet og tilbage i fællesskabet. Det er af afgørende betydning for det enkelte barns og den enkelte unges muligheder i livet. Det er samtidig afgørende for, at Danmark også på lang sigt vil være et trygt og sikkert land."

Landsforeningen Krim er enig med Justitsministeriet i, at det at bringe børn og unge tilbage til fællesskabet og ud af kriminalitet, både er af afgørende betydning for den enkeltes muligheder i livet samt for at Danmark også på sigt vil være et trygt og sikkert land.

Særlig også derfor, skal vi udtrykke vores bekymring for Lovforslagets konsekvenser.

Den kriminologiske teori er stærkt udbygget med teorier om, hvorledes det at blive identificeret med - såvel personligt, som socialt – kriminalitet kan virke kriminogen. Særlig vil vi fremhæve Beckers Stemplings-teori, der angiver, at "afvigelse ikke er en egenskab ved den handling, personen begår, men snarere en konsekvens af andres anvendelse af regler og sanktioner i forhold til en "regelbryder". Afvigeren er en person, som denne etiket er blevet hæftet på med succes; afvigende adfærd er adfærd, som mennesker betegner som afvigende."⁶

Ved Lovforslaget vil børn blive stemplet som kriminelle, og derved afvigere, ved at blive stillet for Ungdomskriminalitetsnævnet og tilknyttet til Ungdomskriminalforsorgen. Børnene vil herefter opleve, at være social identificeret, som samfundsafvigere og stemplingen som kriminel vil blive iagttaget ved deres identitet. Stærkt modsat det nuværende sociale system, hvor udgangspunktet er barnets tarv, og hvor kriminel adfærd anskues som mistriivsel, og ikke som identitetsgivende.

Ved Lovforslaget vil vi således frygte, at de børn og unge som bliver stemplet som kriminelle, efter Beckers risiko, påtager sig rollen og herved anskuer det som en del af sin identitet, og derfor fremadrettet ligeledes vil være afvigere. I forlængelse heraf skal det understreges, at den omhandlede persongruppe er særligt følsomme herfor, da de netop er i den identitetsskabende alder.

⁵ Specialet s. 34.

⁶ Specialet s. 47

Ud fra den kriminologiske teori vil Lovforslaget således virke stik mod dens formål om, at få flere børn og unge tilbage i fællesskabet. Da det for at komme tilbage til fællesskabet, er det vigtigt at føle en stadig samhørighed hermed.

Vedrørende Ungdomskriminalitetsnævnets organisation

Det er i lovforslagets afsnit 2.1.2.4 om Ungdomskriminalitetsnævnets uafhængighed beskrevet, at nævnet vil *"[...] fungere uafhængigt af den politiske proces [...] og vil ikke kunne modtage eller søge instruktioner eller henstillinger fra den beskikkende eller indstillende myndighed eller organisation."* Landsforeningen Krim anerkender og tilskynder generelt behovet for uafhængige organer inden for strafferetsplejen, da et ikke-uafhængigt organ kan have vidtrækkende retssikkerhedsmæssige omkostninger.

Sammensætningen af Ungdomskriminalitetsnævnet, som lovforslaget lægger op til, vækker dog bekymring i forhold til uafhængigheden af nævnet. Lovforslaget fastsætter bl.a., at politiet som myndighed indstiller sager vedrørende 12 til 14-årige der er mistænkt for at have begået kriminalitet, samtidig med, at en repræsentant for politiet er medlem af Ungdomskriminalitetsnævnet og træffer afgørelser i sager der indstilles hertil. Politiet er således tiltænkt en dobbelt-rolle i medfør af lovforslaget. Dette findes betænkeligt, da der herved sker en sammenblanding af politiets funktioner, som bør være adskilte for at kunne opnå den uafhængighed af Ungdomskriminalitetsnævnet, som lovforslaget lægger op til. Tillige skal det bemærkes, at lovforslagets afsnit 2.1.2.2 om nævnets sammensætning nævner, at *"[...] nævnsmedlemmer med politiuddannelse ikke bør give møde i nævnet i uniform."*

Baggrunden herfor er, at Ungdomskriminalitetsnævnet skal være og fremstå neutralt." Citatet bevidner om, at Justitsministeriet selv er opmærksom på denne sammenblanding af funktioner og den negative betydning heraf for uafhængigheden af Ungdomskriminalitetsnævnet. Landsforeningen Krim anser derfor, at sammensætningen af nævnet, herunder sammenblandingen af funktioner i forhold til politiets rolle, ikke vil føre til et uafhængigt nævn, og dermed vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 om retten til retfærdig rettergang.

Det følger af lovforslagets § 55, stk. 1, at Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser *"[...] ikke [kan] indbringes for anden administrativ myndighed, jf. dog stk. 2."* Udgangspunktet er således, at afgørelser truffet af nævnet ikke kan indbringes for Ankestyrelsen, medmindre det omhandler de mest indgribende afgørelser der er oplistet i stk. 2. Dette adskiller sig væsentlig fra ordningen for klageadgang hidtil i lov om social service, hvor udgangspunktet var, at alle

afgørelser kunne indbringes for anden administrativ myndighed. Begrundelsen herfor er, ifølge lovforslagets bemærkninger til § 55, at ”[...] afgørelserne – i modsætning til kommunernes afgørelser om støtteforanstaltninger efter § 52 i lov om social service eller ungedpålæg efter § 57 b i lov om social service – i alle sager bliver truffet af et uafhængigt nævn.” Som nævnt i forrige afsnit, anser Landsforeningen Krim ikke Ungdomskriminalitetsnævnet som uafhængigt på grund af sammensætningen af nævnets medlemmer, hvorfor vi finder det kritisabelt at ændre udgangspunktet om, at alle afgørelser kan indbringes for anden administrativ myndighed. Generelt anser Landsforeningen Krim begrænsningen af adgangen til administrativ rekurs for kritisabelt.

Med venlig hilsen

Landsforeningen Krim

Justitsministeriet
Slotholmsgade 10
1060 København K

Taastrup, den 1. oktober 2018

Vedrørende Høring over udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud takker for muligheden for at afgive høringsvar til forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Høringsvaret er opdelt i kommentarerne til lovforslagets hovedelementer.

Lovens formål og anvendelsesområde

LOS har fuld forståelse for formålet som beskrevet i lovforslagets § 1, nemlig at der skal være tale om en målrettet kriminalitetsforebyggelse, der er individuelt tilrettelagt. Lovforslaget, der på lange stræk er processuelt orienteret, forudsætter en indsats leveret efter behandlingen i Ungdomskriminalitetsnævnet. Denne indsats skal bl.a. leveres af opholdssteder eller døgninstitutioner, der er omfattet af servicelovens § 66.

Blandt LOS's medlemmer, der arbejder med lovforslagets målgruppe, tilrettelægges indsatsen altid individuelt med udgangspunkt i barnets/den unges handleplan, jf. servicelovens § 140. Indsatsen har altid som endemål, at barnet/den unge kan komme videre i livet efter afslutningen af opholdet på opholdsstedet/døgninstitutionen, således at der er udstukket en vej, hvor uddannelse eller arbejde er planlagt i en ramme, hvor boligsituationen er afklaret og netværket styrket, således at risikoen for tilbagefald er minimeret. LOS kan således tilsige sin støtte til realiseringen af tankerne bag lovforslaget.

I henhold til lovforslagets § 2 stk. 2 finder loven anvendelse for børn og unge på 10 til 14 år, som er mistænkt for personfaglig kriminalitet eller mistænkt for anden kriminalitet ved overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller knivloven og som samtidig vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet.

Eftersom mistanken om kriminalitet kan medføre, at Ungdomskriminalitetsnævnet kan træffe afgørelse om straks reaktion og forbedringsforløb anbefaler LOS, at det præciseres i bestemmelsens ordlyd hvilken grad af mistanke, som er adgangsgivende for at sagen behandles i nævnet.

Ungdomskriminalitetsnævnet

I henhold til lovforslagets § 3 skal Ungdomskriminalitetsnævnet bestå af en formand og et antal næstformænd og andre medlemmer. De øvrige medlemmer udgøres af ansatte i politiet med indsigt i kriminalitetsforebyggende arbejde, beskikket efter indstilling fra Rigspolitiet.

I sager vedrørende børn og unge på 10 til 14 år der er mistænkt for personfaglig eller anden alvorlig kriminalitet syntes det i modsætning til unge på 15 til 17 år, der er idømt fængselsstraf, uhensigtsmæssigt at politiet deltager i nævnet, da politiets tilstedeværelse kan rejse spørgsmål af habilitetsmæssig karakter. LOS henstiller til at genoverveje denne del af forslaget.

Efter lovforslagets § 9 stiller politiet sekretariatsbistand til rådighed for Ungdomskriminalitetsnævnet. Politiets bistand kan rejse spørgsmål af habilitetsmæssig karakter. På den baggrund finder LOS det hensigtsmæssigt at rykke sekretariatsbistanden til, for eksempel det nyetablerede *Ungekriminalforsorgen eller et selvstændigt ungdomskriminalitetsnævnssekretariat*, således der ikke kan stilles spørgsmålstejn ved Ungdomskriminalitetsnævnets habilitet.

Behandling af sager og afvikling af nævnsmøder

Efter lovforslagets § 46 stk. 1 skal Ungdomskriminalitetsnævnet tilbyde forældremyndighedsindehavere og den unge, der er fyldt 12 år, gratis advokatbistand under en sag, efter reglerne om fri proces. LOS anbefaler, at alle børn, herunder de 10-17-årige, får adgang til fri advokatbistand når deres sag behandles i nævnet. LOS anbefaler endvidere, at det præciseres, at der skal være den fornødne børne- og socialkyndige bistand i nævnet.

Med venlig hilsen

Malene Larsen
Juridisk konsulent

Jesper Gravesen
Juridisk konsulent

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Landsforeningen LIVSVÆRK takker for muligheden for at afgive høringssvar i forbindelse med høring over udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Lovforslaget har afgjort en række positive og nødvendige elementer, der kan medvirke til i endnu større udstrækning at sikre den hjælp, støtte og indsats, der skal til for at bryde de meget komplekse og vanskeligt foranderlige adfærdsmønstre, der præger denne lille særlige gruppe af børn og unge.

Ikke mindst ser vi med tilfredshed på, at man i lovforslaget er meget opmærksomme på en hurtig reaktion overfor de unge, der begår kriminalitet. Vi har desværre erfaring med, dels gennem vores kontakter med børnesagkyndige dommere, dels med fagpersoner, der dagligt arbejder med disse udsatte grupper af børn og unge, at kommunerne ikke i tilstrækkeligt omfang reagerer hurtigt og hensigtsmæssigt. Vi ser, at tilbuddene, til disse børn og unge, ikke i tilstrækkeligt omfang kan tilgodese de behov, børnene og de unge har, hvis de skal hjælpes ud af de miljøer og de adfærdsmønstre, der fastholder dem i kriminalitet.

Landsforeningen LIVSVÆRK blev stiftet i 1898 med det mål, at få børn og unge ud af fængslerne. Børneloven af 1905 står stadig som et bevis på et væsentligt paradigmeskift i dansk børneforsorg, og man skiftede indstilling til at ville hjælpe, støtte og drage omsorg for de udsatte og kriminaliserede børn og unge ved at opdrage og oplære dem i stedet for at straffe og isolere.

Lovforslaget omhandler to meget forskellige aldersgrupper. Børnegruppen, som er de 10-14-årige, og ungegruppen, som er de unge 15-17-årige. I dansk retshistorie har man i årtier fastholdt den kriminelle lavalder på 15 år med undtagelsen i 2010, hvor man ganske kortvarigt nedsatte den kriminelle lavalder til 14 år. Dette blev ændret ved regeringsskiftet i 2012. En efterfølgende undersøgelse viste, at de 14-årige, efter sænkelse af lavalderen til 14 år, have større tilbøjelighed til at begå kriminalitet, og de klarede sig dårligere i skolen. I øvrigt var sænkelse af den kriminelle lavalder i konflikt med regeringens kommission vedrørende ungdomskriminalitet, som var sammensat af de ypperste fagfolk inden for området.

Foreningen sætter i dag spørgsmålstegn ved, hvorvidt det nye udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet er udtryk for en tilbagevenden til tiden før 1905, og hvor vi kan være bekymret for, at man stille og roligt sniger en skjult praksis ind, hvor man "fængsler" børn under 15 år og igen anvender straf og isolering til børn, der er kommet alvorlig på kant med lovgivningen på trods af omfattende og dokumenteret viden og erfaring om det modsatte.

Landsforeningen LIVSVÆRK har valgt i sit høringssvar at prioritere kommentarer og udtalelser, som vedrører børnegruppen – de 10 - 14-årige, da vi anser lovforslaget omkring denne aldersgruppe for de mest problematiske i forhold til eksisterende lovgivning og praksis. Vi vurderer, at problematikken ikke handler om retssikkerhed, men om omsorg, beskyttelse og skabe håb og mening for børnene. Vi har bevidst valgt at kategoriserer de 10 - 14-årige som børn for at fastholde eksisterende lovgivning om, at børn under 15 år ikke kan idømmes straf for en forbrydelse uanset, hvor grov den måtte være. Begrundelsen er børns manglende modenhed og manglende forståelse for konsekvenserne af deres handlinger. Endelig ligger der omfattende dokumentation for, at frihedsberøvelse som straf har betydelige negative og langvarige virkninger på barnets udvikling og fremtid. I foreningen er vi helt bevidste om, at lovforslaget ikke betegner indgrebene overfor de 10 - 14-årige som straf, da man formentlig anvender definitionen straf ud fra de retlige principper, hvor straf er lig med frihedsberøvelse ud fra en ubetinget dom, betinget dom, tiltalefrafald eller som bøde.

LIVSVÆRK vil gerne anbefale, at der til nævnet vælges børnesagkyndige i børneforsorg/børne-og ungdomspsykiatri eller psykologi for aldersgruppen 10 - 17 år, og ikke som det foreslås i lovforslaget, at det kun skal være i sager for de 10 - 14-årige. Argumentet for at tilknytte disse faggrupper er først og fremmest at sikre, at der er den tilstrækkelige faglige ekspertise til stede for at kunne vurdere, hvilke særlige forhold, der skal tages hensyn til ved afgørelse således, at barnet eller den unge får det bedst mulige tilbud om hjælp og støtte. Dette skal ses ud fra den kendsgerning, at den ufaglige undersøgelse først skal være afsluttet senest 3 uger efter modtagelsen af en anmodning efter stk.1 regnet fra den dato, hvor den ansvarlige kommune modtager anmodningen fra Ungdomskriminalitetsnævnet. Iværksættelse af en undersøgelse har ikke opsættende virkning.

Landsforeningen LIVSVÆRK vil gøre opmærksom på, at de udvidede magtbeføjelser ikke bør være en generel tilladelse til at udøve disse udvidede magtbeføjelser, men bør ske ved dispensation og stilet til det cpr. nummer, hvorom de udvidede magtbeføjelser omhandler. Man sikrer derved, at de udvidede magtbeføjelser kun bliver anvendt, når det er påkrævet og efter nøje pædagogiske og sikkerhedsmæssige overvejelser.

I § 15 stk. 3 fremgår det, at Børne- og socialministeren kan fastsætte nærmere regler om anvendelsen af og forholdene under en anbringelse på delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner, og at Ungdomskriminalitetsnævnet kan træffe dispensation fra aldersgrænsen i stk. 1 i særlige situationer i forhold til børn under 12 år. Vi kan fra foreningens side ikke understrege tydelig nok, at vi her snakker om små børn på 10 - 11 år, og at man med den viden og de erfaringer, man har omkring børns udvikling ikke kan forsvare at anbringe dem blandt ældre erfarne kriminelle på delvis lukkede døgninstitutioner eller afdelinger. Man må være opmærksom på, at en sådan dispensationsmulighed vil kunne være i konflikt ikke bare med Børnekonventionen, men også være et alvorligt skred i vores hidtidige indstilling til, at børn er børn og ikke skal lukkes inde bag lås og slå.

LIVSVÆRK vil gerne understrege vigtigheden af, at man i forbindelse med afhentning af børn, der er sigtet for kriminalitet, i skole, SFO eller lignende, er yderst opmærksom på, at dette kan være forbundet med både angst og medføre traumer hos barnet. Kendskabet til disse forhold er velkendte blandt andet i forbindelse med gennemførelse af tvangsfjernelser. Vi skal være meget opmærksomme på, at selvom disse børn har været indblandet i alvorlig kriminalitet, er deres modenhed ikke på et niveau, hvor du kan gennemskue konsekvenserne af deres handlinger og langt fra er i stand til at overskue eller have indblik

i, hvad voksne omkring dem foretager. Børnene skal, på trods af deres problematiske adfærd, opleve, at de voksne ønsker at beskytte dem og drage omsorg for dem.

Fra foreningens side vil vi anbefale, at man ved udfærdigelse af lovforslaget er opmærksom på at få beskrevet og indført i lovforslaget den positive virkning et netværk omkring barnet/den unge kan have, og at man sikrer, at et sådan netværk bliver aktiveret omkring barnet eller den unge. Forskningen har i mange år vist, at et godt netværk omkring de udsatte børn og unge er en forudsætning for, at de kan tilpasse sig de almindeligt anerkendte normer og regler i samfundet, og at de på den måde også føler sig accepteret og anerkendt på trods af deres ofte problematiske opvækstforhold. At føle sig accepteret og anerkendt er et af de bedste virkemidler i forhold til, at man ikke bliver fanget ind i kriminelle subgrupper af den ene eller anden art.

Udkast til lovforslag om bekæmpelse af ungdomskriminalitet rummer, som ovenfor beskrevet, både indlysende gode initiativer og mere problematiske forhold. Netop i et felt, hvor tidligere lovgivning og praksis kommer i spil, og hvor nye initiativer skal supplere eller erstatte tidligere praksis, vil det i et velorganiseret videnssamfund som det danske være afgørende vigtigt, at man får foretaget løbende erfaringsopsamling, så man kontinuerligt kan tilpasse lovgivning og praksis, så man reelt når de mål, man har sat sig. Foreningen vil derfor stærkt anbefale, at man på den ene eller anden måde får tilknyttet forskning i forbindelse med implementeringen af loven.

Landsforeningen LIVSVÆRK ser frem til, at udkastet til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet får en udformning, som blandt andet tager hensyn til ovenstående samt sikrer, at hovedformålet fortsat er at beskytte og drage omsorg for de børn og unge, som af den ene eller anden årsag er blevet marginaliseret og kommet på kant med samfundet love og regler.

Med venlig hilsen

Ebbe W. Lorenzen

Generalsekretær

M: +45 24 64 05 68

E: ewz@livsvaerk.org

J. nr. 2018-19-0048

Sagsbeh.: Christian Sivert Brogaard

Den 1. oktober 2018

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jeres j.nr. 2017-186-0017

Vedrørende Justitsministeriets høring over udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Justitsministeriet har ved brev af 3. september 2018 sendt udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet i høring hos forskellige myndigheder og organisationer.

Procesbevillingsnævnet har noteret sig, at der med den i udkastet til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet foreslåede § 56, stk. 3, der fastslår, at bestemmelserne i §§ 170-172 i lov om social service finder tilsvarende anvendelse, indføres en appelbegrænsningsregel i forhold til byrettens afgørelse i sager, hvor Ankestyrelsens afgørelse efter § 55, stk. 2, er indbragt for byretten. Bestemmelsen indebærer således, at byrettens afgørelse som udgangspunkt ikke vil kunne indbringes for landsretten, men at Procesbevillingsnævnet kan give tilladelse til anke, hvis sagen er af principiel karakter, eller særlige grunde i øvrigt taler derfor.

Der ses ikke i lovforslaget at være oplysninger om, hvor mange sager der forventes omfattet af appelbegrænsningsreglen. Det bemærkes i den forbindelse, at der kan være administrative omkostninger forbundet med en udvidelse af anvendelsesområdet for servicelovens § 171 svarende til det ekstra antal ansøgninger om appektilladelse, som Procesbevillingsnævnet vil skulle behandle. Procesbevillingsnævnet forventer dog ikke, at antallet af sager omfattet af den foreslåede appelbegrænsningsregel vil få nævneværdig betydning for Procesbevillingsnævnets virksomhed.

Hvis Justitsministeriet har spørgsmål til ovennævnte, er man velkommen til at kontakte sekretariatschef Hanne Kjærulff.

På nævnets vegne

Hanne Kjærulff

Sekretariatschef

28. september 2018

**Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10**

Mail: Lforebyggelseskontoret@jm.dk.

Sagsnr. 2017-186-0017

Høring over udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Red Barnet takker for muligheden for at afgive høringsvar til lovforslaget. Vi har i vores svar efter aftale lagt os op ad Børnerådets høringsvar.

Red Barnet er generelt meget bekymret over indførelsen af et ungdomskriminalitetsnævn. Henvisningen af sager til ungdomskriminalitetsnævnet beror på den præmis, at barnet/den unge har begået personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet. Uskyldsformodningen er dermed tilsidesat. Dette udhuler lovforslagets gentagne forsikringer om, at der ikke er tale om et strafferetligt system. Barnet/den unge vil opleve det som et strafferetligt system, og det nye system risikerer derfor at få store kontraproduktive konsekvenser. Forskningen dokumenterer således at kontakten til en strafferetlig instans øger risikoen for at barnet identificerer sig selv som kriminel og dette vil føre til mere kriminalitet i målgruppen – ikke mindre.

Herudover har det nye system unægteligt store ligheder med det eksisterende, både ift. typerne af foranstaltninger og kommunens forarbejde i form af undersøgelser af barnet/den unge. Den helt grundlæggende forskel med oprettelsen af ungdomskriminalitetsnævnet er, at det nu er barnet/den unges påståede kriminelle adfærd, som er i fokus, da denne er udgangspunktet for visiteringen til nævnet. De 10-14-årige henvises til nævnet på mistanke om kriminalitet, mens de 15-17-årige unge alene får deres sag behandlet i nævnet, hvis de er dømt skyldige. Begge grupper har brug for, at fokus holdes på deres særlige behov, herunder at deres sociale og kognitive intelligensniveau tages i betragtning.

Nævnets sammensætning og rolle har store ligheder med en domstol. Dog med den forskel at barnet eller den unge ikke tildeles samme rettigheder som ved en domstol, hvorved der sker en forringelse af barnets retssikkerhed. Dermed er der tale om en dobbelt forringelse for barnet/den unge og en potentiel krænkelse af barnets rettigheder efter Børnekonventionens artikel 40 (3) (b) og (4) for børn mistænkt, anklaget eller dømt for kriminalitet. Red Barnet henviser endvidere til Europarådets retningslinjer for børnevenlig retspleje afsnit E, punkt 2 om iagttagelse af retssikkerhedsprincipper, også når der er tale om udenretslige procedurer.

Red Barnet anerkender, at der er en gruppe børn og unge, som den hidtidige indsats tilsyneladende ikke har slået til overfor. I forslaget er der fokus på opdragende indsatser. Red Barnet savner dokumentation for, at disse indsatser vil virke. I de år det nuværende system har fungeret, er

ungdomskriminaliteten faldet drastisk. Hvor er dokumentationen for, at dette nye system vil virke forebyggende og mindske recidiv blandt de mest udsatte børn og unge?

Red Barnet stiller spørgsmålstejn ved, hvorvidt Politiet og dommerstanden har den rette erfaring til at vurdere, hvilken indsats, der vil virke. Det er dokumenteret, at hovedparten af de børn og unge, som begår kriminalitet, er udsatte, sårbare og psykisk syge, og det bekymrer derfor Red Barnet, at der oprettes ungdomskriminalitetsnævn, som først og fremmest fokuserer på den kriminelle adfærd, ikke på hele barnet/den unge og dennes livssituation. Med kun én repræsentant fra kommunen i nævnet, frygter vi, at nævnet vælger at se bort fra den indstilling, kommunen kommer med på baggrund af den ungefaglige undersøgelse. De sociale myndigheder har langt bedre forudsætninger for at tilrettelægge den bedste helhedsorienterede indsats og har typisk en bedre indsigt i det enkelte barns historik og særlige behov. Der er risiko for, at den store viden om indsatser, der virker, går tabt, hvis ikke kommunernes repræsentanter gives øget indflydelse i ungdomskriminalitetsnævnet. Kommunernes handlemuligheder og opfølgning i forhold til de mest udsatte børn og unge skal styrkes, ikke svækkes som de bliver i det nye system.

10 til 11-årige bør som udgangspunkt ikke anbringes på en sikret institution, langt fra deres familier og netværk. Det er en meget indgribende foranstaltning for et barn. Unge børn har et helt andet omsorgs- og nærhedsbehov, end der kan skabes under en frihedsberøvelse, hvor barnet videoovervåges, låses inde om natten, og har særdeles begrænset adgang til nærmeste netværk m.v. Det er skadeligt for et barn, som stadig er så påvirkeligt i kraft af udviklingsniveauet i den alder. Red Barnet mener ikke, at det tilstrækkeligt tilgodeser Børnekonventionens artikel 37 (c), som beskriver, at der skal tages hensyn til aldersmæssige behov.

Det er ligeledes en voldsom oplevelse, at stå foran et nævn i form af en dommer, en politirepræsentant og en kommunerepræsentant. Hensigten med at skulle møde op i nævnet er, at barnet herigennem skal forstå konsekvensen af sine kriminelle handlinger. Det er veldokumenteret at denne form for afskrækkende konfrontationer virker stik imod hensigten. Her bør proportionalitetsprincippet anvendes, og den mindst indgribende form vælges.

Oprettelsen af et ungdomskriminalitetsnævn og det deraf følgende store apparat virker som et meget omfattende og ressourcekrævende tiltag for at nå en lille gruppe af børn og unge. Øget behandlingstid kan blive realiteten, når der i forslaget indføres et ekstra organ i forløbet. Børn og unge lider under ventetid, og der skal sikres en så hurtig sagsbehandling som mulig, dog uden at gå på kompromis med retssikkerheden. Når der oprettes et nævn i hver politikreds, er der endvidere risiko for forskelligartet behandling og skævvridning, hvor nogle kredse har mange sager og andre har meget få.

Endvidere er det for Red Barnet uforståeligt, at Børnekonventionen ikke nævnes i materialet et eneste sted.

Red Barnet er klar over, at ændringen vil blive gennemført, da der er politisk flertal for lovforslaget. Vi ønsker derfor at understrege forbedringsmuligheder for lovforslaget, som kan findes i punktform bagerst i dokumentet.

Kapitel 1

§ 1

Kriminalforsorgens rolle er at sikre, at domstolenes domme bliver fuldbyrdet. Indførelsen af en ungekriminalforsorg bestyrker derfor indtrykket af, at der er tale om et strafferetligt system. Erfaringen med individuelle forebyggende indsatser for børn og unge ligger hos kommunernes sagsbehandlere. Denne erfaring bør ikke gå tabt. Kommunernes sagsbehandlere bør derfor få en mere fremtrædende rolle i dette system.

Kapitel 2

Nævnets sammensætning mm.

Red Barnet er uforstående overfor, hvorfor det udelukkende er de dommere, der har med de 10-11-årige at gøre, der skal gennemgå efteruddannelse. De 12-14-årige er også en målgruppe som dommerne ikke tidligere har haft med at gøre. Vi vil derfor understrege, at 10-14-årige har ret til at blive mødt af en fagperson, der har erfaringen, efteruddannelsen og den børnefaglige kompetence, for på den måde at sikre de bedst mulige rammer for mødet. Efteruddannelsen bør derfor udvides til at omfatte alle dommere, der har med 10-14-årige at gøre. Såvel som repræsentanterne fra Politiet og kommunen, da der ikke er garanti for, at disse to har en børnefaglig baggrund af tilstrækkelig tyngde. Derudover lægges der op til, at en børnesagkyndig yder bistand til nævnet i sagerne, der vedrører 10-14-årige, men den børnesagkyndige har ikke stemmeret. Red Barnet mener, den børnesagkyndige bør have stemmeret grundet sin særlige viden og erfaring.

Hvad angår de 15-17-årige, er de også børn, og nævnet vil uden tvivl drage gavn af deltagelse af en børnesagkyndig. Derfor bør der også indgå en børnesagkyndig i behandlingen af sager for denne målgruppe.

Når nævnets flertal udgøres af en dommer og en repræsentant for Politiet, sender det et klart signal om det overvejende fokus for sanktionerne rettet mod barnet eller den unge. Det er tydeligt, at barnet eller den unge er antaget som kriminel, og dette er som tidligere nævnt meget problematisk. At det er Politiet, der stiller sekretariatsbistand til rådighed for nævnet, underbygger ikke nævnets uafhængighed. Det bør derfor ændres.

§ 10 Henvisning af sager til nævnet

Når domstolene alene henviser 15-17-årige, der er dømt for kriminalitet til ungdomskriminalitetsnævnet, bestyrker det indtrykket af, at de 10-14-årige, som behandles i nævnet ligeledes betragtes som skyldige – uden rettergang. Det fremgår ikke klart, hvad Retten skal lægge vægt på i forbindelse med de forudgående overvejelser om henvisning af dømte 15-17-årige. Dermed risikeres vilkårlig henvisning.

§ 12 Straksreaktion

Med indførelsen af dette nye begreb bør følge en forpligtelse til at tænke et udviklingsmæssigt sigte før det opdragende sigte, ikke omvendt som angivet i bemærkningerne til bestemmelsen. At barnet med straksreaktionen bringes til at forstå konsekvenserne af sine handlinger er ikke givet, da børn herunder også mange af de ældre børn ikke er i stand til at konsekvensberegne på samme måde som voksne. Flere af børnene kan endvidere forventes at have nedsat psykisk funktionsevne med deraf følgende nedsat konsekvensberegning.

Det er beundringsværdigt at der tænkes i genoprettende ret, men Red Barnet vil understrege, at det er afgørende, at børnene og de unge gives samme vilkår efter arbejdsmiljøloven som andre børn ift. at udføre arbejde med henblik på at genoprette skader med videre, så der ikke sker forskelsbehandling med risiko for barnet.

§ 13 Forbedringsforløb

Dette nye begreb indeholder en bred vifte af tiltag. I lovforslagets bemærkninger er det tydeligt, at målgruppen ofte er udsatte børn og unge med behov for særlig støtte. Red Barnet mener derfor, det er helt afgørende, at det er disse behov, der tages udgangspunkt i, når et forbedringsforløb tilrettelægges, så barnets trivsel og udvikling kan genskabes.

Red Barnet mener, at et forbedringsforløb på 4 år for et 10-årigt barn ikke er proportionalt og for langvarigt. Der bør udelukkende anvendes forløb af op til 2 års varighed, som efter stk. 1, 1. pkt., ligesom for de 12-14-årige. Det er ikke rimeligt, at mindre børn kan tildeles et længere forbedringsforløb end de ældre.

Tildeling af en kontaktperson er altid en god ide, så barnet eller den unge har en voksen, som han eller hun kan gå til for vejledning og orientering.

Hvad angår muligheden for praktikforløb efter stk. 1, nr. 8 bør der fastsættes en aldersgrænse, så 10-12-årige ikke sættes til arbejde, som de bør være beskyttet imod.

§ 15 og 16 de delvist lukkede, sikrede institutioner mfl.

Lovforslaget skal ses i tæt sammenhæng med, at der samtidig indføres omfattende ændringer på servicelovens bestemmelser for de delvist lukkede og sikrede institutioner, som herefter vil fremstå langt mere fængselslignende. Vi henviser til vores høringssvar på ændringerne til serviceloven, lov om voksenansvar mm.

§ 25 Sagsbehandlingstid

Red Barnet frygter, at det ekstra led, som Ungdomskriminalitetsnævnet udgør, vil føre til forlænget sagsbehandlingstid.

§ 27 Kommunens henvisning straks efter dom eller efter afsoning

Red Barnet mener, det er stigmatiserende, at den 15-17-årige efter endt afsoning skal møde i ungdomskriminalitetsnævnet. Efter afsoning må den unge betragtes som havende afsonet sin straf og kan herefter ikke længere være mistænkt eller på anden måde høre til nævnets målgruppe.

Beslutninger om støtte til den unge bør træffes af kommunen i stedet.

§ 28 Indkaldelse til møde

Denne bestemmelse om indkaldelse til møde hænger sammen med mødepligten efter § 37 på en sådan måde, at det er helt afgørende, at barnet/den unge ikke straffes for forældres eventuelle manglende orientering af barnet/den unge om indkaldelsen. Det er ikke nødvendigvis sådan, at alle børn og unge har adgang til familiens postkasse og dermed kan indkaldelsen ikke garanteres at være meddelt barnet eller den unge. Nævnet må derfor tilføje dette som et opmærksomhedspunkt, så forældrenes adfærd ikke kommer barnet/den unge til skade.

§ 29 Ungefaglig undersøgelse

Red Barnet mener, at betegnelsen "ungefaglig undersøgelse" er uhensigtsmæssig. Da der reelt er tale om en undersøgelse identisk med en børnefaglig undersøgelse efter serviceloven, bør den også kaldes det. Endvidere er det misvisende af kalde det en ungefaglig undersøgelse, når nogle af børnene er 10-12 år og ikke kan betegnes unge.

§ 31 Udarbejdelse af den ungefaglige undersøgelse

Det er angivet, at hvis barnet er psykisk eller fysisk sygt, kan kommunen undlade at høre det. Red Barnet vil understrege, at i tilfælde af at barnet/den unge psykisk syg, bør nævnet ikke træffe afgørelse, men henvise tilbage til kommunen eller alternativt til psykiatrien. Fokus på kriminel adfærd må ikke overskygge barnets/den unges behov for støtte fra det relevante fagområde.

§ 38 Barnet eller den unge udebliver fra eller forlader nævnsrådet

Red Barnet mener ikke, det er hensigtsmæssigt, at børn og unge skal hentes af Politiet, hvis de forlader eller udebliver fra nævnsrådet. Det er voldsomt at skulle møde op foran et nævn og deltage i et møde. Man må forvente, at et barn eller en ung med sociale problemer vil opleve det meget indgribende og føle lyst til at undvige, og det at udeblive eller forlade nævnsrådet bør ikke kædes sammen med, at barnet ikke har forstået, at kriminel adfærd har konsekvenser. Der kan være mange omkringliggende faktorer, såsom forældrenes omsorgssvigt og barnets alder, som har betydning for barnets adfærd, og denne kontekst må være formildende. Afhentning af barnet/den unge bør i stedet foretages af kommunen.

§§ 47 og 48 Ungekriminalforsorgens tilsyn og barnets/den unges forpligtelser

Oprettelsen af en ungekriminalforsorg under voksenrådets kriminalforsorg bekymrer Red Barnet, fordi det bekræfter ligheden med et strafferetligt system. Red Barnet mener, at kommunen skal være eneste tilsynsmyndighed og i den forbindelse sikre barnets trivsel og udvikling.

§ 55 Påklagning af afgørelser

I forhold til servicelovens klagemuligheder, indføres der med lovforslaget en indskrænkning af retten til at klage over afgørelser. Red Barnet må på det kraftigste fraråde dette, da det forringer retssikkerheden for de berørte børn og unge, særligt med henblik på at flertallet i nævnet ikke besidder direkte viden om barnet eller den unge.

Afsluttende bemærkninger

Behandlingen af sager i ungdomskriminalitetsnævnet tager udgangspunkt i, at barnet/den unge har begået personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet. Og dette betyder for de 10-14-årige, at de behandles som skyldige, selvom der ikke er tale om en strafferetlig proces med dertil følgende rettigheder.

I det store hele fremstår oprettelsen af et Ungdomskriminalitetsnævn som en oprettelse af et parallelt system til det eksisterende sociale system, med en ekstra sagsgang og de risici, der medfølger i den forbindelse. Den helt grundlæggende forskel er, at det nu er barnet/den unges påståede kriminelle adfærd, som er i fokus med beslutningskompetencen lagt hos dommere og politirepræsentanter, der ikke besidder den fornødne indsigt i det enkelte barns eller unges historie, problematikker og behov.

Dommerne og politirepræsentanterne må forlade sig på den ungefaglige undersøgelse og en overlevering af oplysninger, hvilket er bekymrende for barnet eller den unge i forhold til at modtage den rette specialiserede støtte og behandling.

Punkter til forbedring af systemet:

1. Det skal sikres, at Nævnet fremstår neutralt i sin sammensætning og struktur (ikke udelukkende men særligt i forhold til Politiet)
2. Børnefaglig efteruddannelse af samtlige dommere, politirepræsentanter og repræsentanter fra kommunen
3. Nævnet udvides med en plads til en børnesagkyndig, som har stemmeret
4. Ungefaglig undersøgelse sidestilles fuldt ud med børnefaglig undersøgelse og benævnes sådan
5. Klagemulighederne ensrettes med servicelovens muligheder

Red Barnet stiller sig gerne til rådighed i forhold til at uddybe kommentarerne til høringen.
Faglig kontaktperson: Psykolog Kuno Sørensen, ks@redbarnet.dk, tlf. 25140069

Med venlig hilsen

Jonas Keiding Lindholm
Generalsekretær

Johannes Erik Zacher Sørensen

Fra: Lars Emil Reinhold Andersen <Lars.Andersen@ps.rm.dk>
Sendt: 1. oktober 2018 23:26
Til: £Forebyggelseskontoret (951s86)
Cc: Børn, postkasse; Stine Hildebrandt
Emne: Høringsbidrag i egen ret fra Lars Emil Andersen ret til udkast til forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Høringsbidrag i egen ret til udkast til forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Hermed fremsendes mit høringsbidrag til forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Vi er mange som sætter stor pris på jeres interesse for at få inputs udefra i det lovforberedende arbejde og særligt fra det specialfaglige område.

Jeg har med stor interesse læst forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, og ønsker indledningsvist at understrege, at jeg billiger udkastet til lovforslaget. Som fagperson anser jeg lovforslaget som både brugbart og væsentligt i behandlingen af unge, som gentagende gange begår alvorlig kriminalitet.

Forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet skal ses i sammenhæng med Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn. Som en del af nærværende høringssvar er mit høringssvar til sidstnævnte lovforslag medsendt nedenfor.

Generelle bemærkninger til lovforslaget

Til trods for det store fald i ungdomskriminaliteten er der fortsat en lille del af en ungdomsårgang, som begår gentagende og alvorlig kriminalitet. Initiativerne overfor denne gruppe af børn og unge, gengangerne, har været mange og markante, men har hidtil ikke medført de ønskede resultater.

Jeg vurderer, at indførelsen af et ungdomskriminalitetsnævn og en ungekriminalforsorg er rigtige skridt til at sikre behandlingsforløb, der skaber specialiserede og hurtige afgørelser samt ensartet opfølgning.

Styrkelse af udføreledet

Med udgangspunkt i erfaringer med at drive sikrede døgninstitutioner med delvis lukkede og åbne afdelinger, herunder konkrete erfaringer i det faglige system på Grenen, Koglen og MultifunC, skønnes reformen at kunne blive styrket væsentligt gennem en reform af den del af udføreledet, der varetager behandling ved anbringelser uden for hjemmet. Denne styrkelse af reformen er efter min faglige vurdering nødvendig for at skabe bedre resultater. Konkret anbefales etablering af sikrede døgninstitutioner med højt specialiserede særligt sikrede, sikrede, delvis lukkede, åbne, udslnings- og efterværnstilbud til disse børn og unge. Sådanne forskellige, men organisatorisk sammenhængende tilbud forventes at kunne fastholde de unge i effektiv behandling og uddannelse med skræddersyede, koordinerede, sammenhængende og fleksible behandlingsforløb over hele indsatsstrappen.

I dag er behandlingsforløb til gengangerne ofte kendetegnet ved fragmenteret og usammenhængende behandling uden tilstrækkelige resultater, og ofte med behandlingssammenbrud til følge. Dette skyldes primært mangelfuldt organisatorisk og specialiseret set-up. Derfor fremlægges hermed nævnte forslag.

Tilpasset skolegang

Efter min faglige vurdering vil reformen kunne blive styrket yderligere, såfremt der fra lovgivers side bliver taget initiativ til, at skolegang til gengangerne ikke knyttes til de nuværende krav om fagrække, timeantal og fritagelsesprocedurer. Argumentet bag dette forslag er, at stort set ingen børn og unge blandt gengangerne kan leve op til eller profitere af de nuværende krav, hvor der anvendes for mange kolde ressourcer på at leve op til krav om fritagelsesprocedurer.

Oprettelse af mobilt censorkorps

Anbringelser på sikrede afdelinger er kortvarige. I gennemsnit cirka to måneder. Det er derfor min faglige vurdering, at der er brug for oprettelse af et mobilt censorkorps, som tilbyder folkeskolens afgangsprøve 4-5 gange om året på sikrede afdelinger. Dette med henblik på at få en større del af de udsatte unge til at gennemføre folkeskolens afgangsprøve, og samtidig styrke indsatsen og den unges udvikling – både fagligt og psykisk.

Opsamling i forbindelse med lovforslaget

Afslutningsvist ønsker jeg at understrege, at udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet indeholder mange af de opmærksomhedspunkter og forslag, som Region Midtjylland gennem de seneste to år har arbejdet for.

Region Midtjylland har fremsat ønsker om netop et lovforslag, der vil bidrage til mere kvalitet og bedre effekter af behandlingen og undervisningen af børn og unge, som er i risikozonen for at begå, eller allerede begår, alvorlig og gentagende kriminalitet.

Derfor skal ovenstående bemærkninger ses som faglige bidrag, der efter min vurdering kan bidrage positivt til yderligere kvalificering af lovforslaget.

Såfremt der er behov for yderligere bemærkninger, står jeg naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Lars Emil Andersen

Områdechef for Specialområde Kriminalitetstruede og Dømte Børn og Unge
Grenen - Koglen - MultifunC Midtjylland

Tel. +45 784 79100

Direkte nr. +45 784 79001

Mobil +45 22 29 61 72

E-mail Lars.andersen@ps.rm.dk

Movi: laranr.movi@rm.dk

Grenen • Hemmedvej 1

DK-8585 Glesborg

midt
regionmidtjylland
www.dok.rm.dk

Følg linket her og se: "Indefra med Anders Agger – Grenen"

JEG HØRER DET, OG JEG GLEMMER DET

JEG SER DET, OG JEG HUSKER DET

JEG GØR DET, OG JEG FORSTÅR DET

Kon Fu Tse

Fra: Lars Emil Reinhold Andersen

Sendt: 1. oktober 2018 23:14

Til: 'STHI@sm.dk'

Cc: 'P-boern@sm.dk'; 'Lforebyggelseskontoret@jm.dk'

Emne: Høringsbidrag fra Lars Emil Andersen til udkast til forslag til lov om ændring af Lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn

Høringsbidrag i egen ret til udkast til forslag til lov om ændring af Lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn

Hermed fremsendes i egen ret høringsbidrag til forslag til lov om ændring af Lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn.

Vi er mange fagpersoner og praktikkere som sætter stor pris på jeres interesse for at få inputs udefra i det lovforberedende arbejde og særligt fra det specialfaglige område.

Jeg har med stor interesse læst forslag til lov om ændring af Lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn, og ønsker indledningsvist at tydeliggøre, at jeg billiger udkastet til lovforslaget.

Som fagperson anser jeg lovforslaget som både brugbart og væsentligt i behandlingen af anbragte børn og unge, som gentagende gange begår alvorlig kriminalitet.

Jeg har dog nogle konkrete opmærksomhedspunkter og forslag i forbindelse med lovforslaget, som vil blive uddybet i det følgende.

Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn skal ses i sammenhæng med forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Som en del af nærværende hørings svar fremsendes mit hørings svar til sidstnævnte lovforslag derfor senere i dag med kopi til STHI@sm.dk og P-boern@sm.dk.

Generelle bemærkninger til lovforslaget

Til trods for det store fald i ungdomskriminaliteten er der en lille del af en ungdomsårgang, som begår gentagende og alvorlig kriminalitet. Initiativerne overfor denne gruppe af børn og unge, gengangerne, har været mange og markante, men har hidtil ikke medført tilstrækkeligt tilfredsstillende resultater.

Med udgangspunkt i mine og andres erfaringer, som indtil for nylig er gjort og delvis fortsat gøres, i det faglige system på Grenen, Koglen og MultifunC med selektiv brug af døralarmer, videoovervågning og effektive personundersøgende tiltag, hilses de foreslåede ændringer i Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge velkommen.

Selektiv, afstemt og specialiseret brug af disse redskaber og tilgange bidrager, efter mine og andres mangeårige erfaringer med målgruppen af gengangere, til at skabe trygge behandlingsmiljøer, hvor de anbragte børn og unge trives og opnår gode resultater målt i recidiv, uddannelse mv.

Styrkelse af udføreledet

Med udgangspunkt i erfaringer med at drive sikrede døgninstitutioner med delvis lukkede og åbne afdelinger, herunder konkrete erfaringer i det faglige system på Grenen, Koglen og MultifunC, skønnes reformen at kunne blive styrket væsentligt gennem en reform af den del af udføreledet, der varetager behandling ved anbringelser uden for hjemmet. Denne styrkelse af reformen er efter min faglige vurdering nødvendig for at skabe bedre resultater. Konkret anbefales etablering af sikrede døgninstitutioner med højt specialiserede særligt sikrede, sikrede, delvis lukkede, åbne, udslusnings- og efterværnstilbud til disse børn og unge. Sådanne forskellige, men organisatorisk sammenhængende tilbud forventes at kunne fastholde de unge i effektiv behandling og uddannelse med skræddersyede, koordinerede, sammenhængende og fleksible behandlingsforløb over hele indsatsstrappen.

I dag er behandlingsforløb til gengangerne ofte kendetegnet ved fragmenteret og usammenhængende behandling uden tilstrækkelige resultater, og ofte med behandlingssammenbrud til følge. Dette skyldes primært mangelfuldt organisatorisk og specialiseret set-up. Derfor fremlægges hermed nævnte forslag.

Tilpasset skolegang

Efter min faglige vurdering vil reformen kunne blive styrket yderligere, såfremt der fra lovgivers side bliver taget initiativ til, at skolegang til gengangerne ikke knyttes til de nuværende krav om fagrække, timeantal og fritagelsesprocedurer. Argumentet bag dette forslag er, at stort set ingen børn og unge blandt gengangerne kan leve op til eller profitere af de nuværende krav, hvor der anvendes for mange kolde ressourcer på at leve op til krav om fritagelsesprocedurer.

Oprettelse af mobilt censorkorps

Anbringelser på sikrede afdelinger er kortvarige. I gennemsnit cirka to måneder. Det er derfor min faglige vurdering, at der er brug for oprettelse af et mobilt censorkorps, som tilbyder folkeskolens afgangsprøve 4-5 gange om året på sikrede afdelinger. Dette med henblik på at få en større del af de udsatte unge til at gennemføre folkeskolens afgangsprøve, og samtidig styrke indsatsen og den unges udvikling – både fagligt og psykisk.

Bemærkninger til enkelte bestemmelser i lovforslaget

Lovforslaget giver imidlertid også anledning til at henlede opmærksomheden på følgende punkter i lovforslagets § 2, som efter min faglige vurdering kan forbedres ved iagttagelse af følgende forhold og forslag:

9. Begrænsning af adgang til ekstern kommunikation på sikrede døgninstitutioner, sikrede og særligt sikrede afdelinger

Adgangen til at begrænse telefonsamtaler og anden elektronisk kommunikation til at kunne finde sted på nærmere afgrænsede områder på institutionen og i bestemte tidsrum kræver, at kommunikationsudstyret opbevares af personalet, når det ikke skal bruges. Det forudsætter derfor, at kommunikationsudstyret afleveres og tilbageleveres til personalet. Jeg ønsker at henlede opmærksomheden på, hvad personalets beføjelser er, når alle frivillige tiltag er afprøvet, i forhold til at sørge for, at kommunikationsudstyret kommer i institutionens besiddelse med henblik på midlertidig opbevaring. Jeg vurderer, at det er vigtigt, at unge med afgørelser om kontrol ikke kommer i besiddelse af kommunikationsudstyr.

11. "Tv-overvågning af indendørs fællesarealer på delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger, samt sikrede døgninstitutioner, sikrede og særligt sikrede afdelinger" og "Døralarmer til værelserne på delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner, samt sikrede døgninstitutioner, sikrede og særligt sikrede afdelinger"

Jeg anbefaler fastsættelse af nærmere regler for anvendelse af døralarmer til værelser og tv-overvågning. Hovedparten af de børn og unge, som er anbragt på de delvis lukkede afdelinger på Grenen, Koglen og MultifunC bor dør om dør på samme gang og i de samme huse, som børn og unge, der er anbragt på de åbne pladser på den sikrede døgninstitution Grenen, Koglen og MultifunC.

Lovforslaget medtager ikke hjemmel til at anvende døralarmer til værelser eller Tv-overvåge på åbne afdelinger på sikrede døgninstitutioner. Denne mangel medfører efter Region Midtjyllands vurdering, at forslaget om anvendelse af døralarmer til værelser og Tv-overvågning på delvis lukkede afdelinger på Grenen, Koglen og MultifunC i praksis ikke kan lade sig gøre på 4 ud af de 5 delvis lukkede afdelinger på Grenen, Koglen og MultifunC.

Unge på åbne afdelinger på sikrede døgninstitutioner anbringes med tunge behandlingskrævende problematikker, der omhandler kriminalitet, misbrug eller anden skadelig adfærd. Disse unge adskiller sig fra unge på sikrede døgninstitutioners delvis lukkede afdelinger ved især at være mindre rømningstruede, men de har brug for samme beskyttelse, omsorg, sikkerhed og tryghed, som deres værelsesnaboer, der måtte være anbragt på en delvis lukket plads.

Jeg foreslår derfor, at lovforslaget også medtager tilladelse til anvendelse af døralarmer til værelser og til Tv-overvågning på sikrede døgninstitutioners åbne afdelinger, for så vidt disse er fysisk integreret med delvis lukkede afdelinger på sikrede døgninstitutioner. Ifølge Tilbudsportalen drejer det sig om få pladser på 4 døgninstitutioner Nexus, Skodsborg, Bakkegården og Grenen/Koglen/MultifunC.

Opsamling i forbindelse med lovforslaget

Afslutningsvist ønsker jeg at understrege, at udkast til forslag til lov om ændring af Lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn indeholder mange af de opmærksomhedspunkter og forslag, som Region Midtjylland gennem de seneste to år har arbejdet for.

Region Midtjylland har fremsat ønsker om netop et lovforslag, der vil bidrage til mere kvalitet og bedre effekter af behandlingen og undervisningen af børn og unge, som er i risikozonen for at begå, eller allerede begå, alvorlig og gentagende kriminalitet.

Derfor skal ovenstående bemærkninger ses som faglige bidrag, der efter min vurdering kan bidrage positivt til yderligere kvalificering af lovforslaget.

Såfremt der er behov for yderligere bemærkninger, står jeg naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Lars Emil Andersen

Områdechef for Specialområde Kriminalitetstruede og Dømte Børn og Unge
Grenen - Koglen - MultifunC Midtjylland

Tel. +45 784 79100

Direkte nr. +45 784 79001

Mobil +45 22 29 61 72

E-mail Lars.andersen@ps.rm.dk

Movi: laranr.movi@rm.dk

Grenen · Hemmedvej 1

DK-8585 Glesborg

midt
regionmidtjylland
www.dok.rm.dk

Følg linket her og se: "Indefra med Anders Agger – Grenen"

JEG HØRER DET, OG JEG GLEMMER DET

JEG SER DET, OG JEG HUSKER DET

JEG GØR DET, OG JEG FORSTÅR DET

Kon Fu Tse

RETSPOLITISK FORENING

HØRINGSSVAR

Til: Justitsministeriet.

Høring over udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Høringsbrev fra 3. september 2018 med svarfrist den 1. oktober 2018

Svar til: forebyggelseskontoret@jm.dk - Att: Sagsnr. 2017-186-0017

Retspolitisk Forening bemærker indledningsvis, at foreningens skriftlige henvendelse til partiernes retspolitiske ordførere den 7. august 2018 fortsat er udtryk for foreningens grundlæggende opfattelse af lovinitiativet. Grundlæggende forekommer lovudkastet som en generel mistillidserklæring til de sociale myndigheders evne og vilje til effektivt at løse børns og unges mulige kriminelle adfærd samt en unødvendig og kostbar opbygning af et ungdomskriminalitetsnævn.

Lovudkastets udformning udgør dog på en række punkter et fremskridt i forhold til den tilgrundliggende politiske aftale.

Foreningen har med dette høringssvar i særlig grad hæftet sig ved de retssikkerhedsmæssige forhold for personer, hvis forhold kommer til bedømmelse i Ungdomskriminalitetsnævnet.

Foreningen skal dog begrænse sine bemærkninger til de retssikkerhedsmæssige spørgsmål, der rejser sig for aldersgruppen 10-14 år. For aldersgruppen 15-17 år synes det som om retsgarantierne i lov om social service om behandling af sager, hvor der kan iværksættes foranstaltninger uden samtykke, herunder ankebestemmelserne, er overført til Ungdomskriminalitetsnævnets sagsbehandling på nogenlunde samme betingelser som er gældende for sager, der behandles af de kommunale børn- og ungeudvalg.

Lovudkastet finder anvendelse på aldersgruppen 10-14-årige, såfremt der foreligger mistanke om personfarlig kriminalitet eller mistænke om anden alvorlig kriminalitet ved overtrædelse af

straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller knivloven, og som samtidig vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet. Det er således tilstrækkeligt, at politiet har en mistanke. De anførte typer af kriminalitet udgør, som det anføres, alvorlige lovovertrædelser, der for personer over 15 år ville kunne straffes med følelige fængselsstraffe, der kun kan effektueres ved dom.

For aldersgruppen 10-14 år er en mistanke tilstrækkelig til at udløse reaktioner i form af såkaldte straksreaktioner og forbedringsforløb. Det fremgår af bemærkningerne s. 123, at " Der vil med henblik på at understøtte politiets vurdering blive udviklet et screeningsværktøj til målrettet identificering af de børn og unge, som er i målgruppen for Ungdomskriminalitetsnævnet".

Hvilke kriterier, der skal indgå i dette screeningsværktøj, er ikke oplyst, men da hovedbetingelsen for iværksættelse af de nævnte reaktioner er mistanke om alvorlig kriminalitet, må det formodes, at screeningsindsatsen retter sig mod aldersgruppens omgivelser, hvis disse i forvejen af politiet er kendt for problemer med kriminel adfærd i miljøet.

Det anføres videre i bemærkningerne til lovudkastets § 12 (s. 125), at disse oplysninger "kan f.eks. være oplysninger om kriminalitet af et vist omfang eller grovhed, ulovligt skolefravær eller anden forsømmelse af undervisningspligten, alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer, eller at barnet eller den unge forud for sagens behandling har nægtet at samarbejde med de relevante myndigheder om løsning af sine problemer".

Foreningen skal bemærke, at de nævnte problemer jo udløser en pligt til at underrette de sociale myndigheder efter lov om social bistand §§ 152-154. Da det er en betingelse for pålæg af en straksreaktion efter lovudkastets § 12 stk. 1, at der foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at barnets eller den unges udvikling er i fare, er der ikke alene tale om skærpet underretningspligt, men om den underretningspligt, der er pålagt *enhver*, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år lever under forhold, der bringer dets sundhed eller *udvikling i fare*.

Det må derfor formodes, at de sociale myndigheder allerede er bekendt målgruppens sociale problemer og har foretaget eller forbereder de fornødne skridt samt, at sådanne underretninger er højt prioriteret som følge af de alvorlige kriterier for underretning (sundhed eller udvikling i fare).

Da forholdene skal bedømmes konkret, må det indebære, at også mistanken om kriminalitet skal være konkret. Det fremgår imidlertid ikke af lovudkastet. Et barn i aldersgruppen 10-14 år, der er mistænkt for kriminalitet, kan således uden tilståelse eller anden form for bestyrkelse af mistanken, blive pålagt en straksreaktion, fordi barnet eller den unge har sociale vanskeligheder, men ikke påviseligt har begået noget kriminelt.

Iværksættelse af forbedringsforløb efter lovudkastets § 13 kræver ikke så stramme betingelser som strakspålæg, idet foranstaltningerne kan fastsættes, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets eller den unges *særlige behov for støtte*, dog er betingelserne skærpet ved visse former for indgreb som led i forbedringsforløbet. Der kan tillige for 12-17-årige ske anbringelse på delvis lukket dogninstitution eller delvis lukket afdeling på en dogninstitution samt sikret institution.

Når den udlosende faktor for iværksættelse af strakspålæg og forbedringsforløb er mistanke om kriminel adfærd, er dette retssikkerhedsmæssigt uantageligt. Uantageligt fordi der dermed kan iværksættes indgribende foranstaltninger overfor potentielt helt uskyldige børn.

Det bemærkes videre, at adgangen til bisidder samt advokatbistand nu er fastlagt som en ret for barnet og forældremyndighedens indehaver. Tillige er der fastlagt ankeregler svarende til, hvad der gælder efter lov om social bistand.

Lovforslaget forholder sig til EMRK, men ikke til FN's børnekonvention.

Samlet set udgør lovforslaget i retssikkerhedsmæssig henseende et fremskridt i forhold til indholdet af den politiske aftale, men Retspolitisk Forening må grundlæggende fastholde, at svære sociale problemer uanset deres årsag bør behandles af de sociale myndigheder også, når der foreligger mistanke om kriminalitet begået af unge i aldersgruppen 10-14 år. Det forekommer både dyrt og ufornuddent at etablere et helt nyt organ, der skal behandle sager, som de sociale myndigheder og domstolene indtil nu har håndteret. Udgifterne til det nye Ungdomskriminalitetsnævn kunne formentlig med væsentlig større nyttevirkning anvendes til en styrkelse af kommunernes indsats ved behandlingen af underretninger efter lov om social service kap. 27.

I betragtning af den forholdsvis beskedne målgruppe, lovudkastet tilsigter at nå, bør lovforslaget ikke fremsættes.

København, den 1. oktober 2018

Bjorn Elmquist

Formand

Leif Hermann

bestyrelsesmedlem

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Att: forebyggelseskontoret@jm.dk

København den 1. oktober

Høringssvar vedrørende forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Selveje Danmark har den 3. september 2018 modtaget forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet i høring og takker herfor.

Generelle bemærkninger

Selveje Danmark er grundlæggende uenige i aftalen om at etablere et ungdomskriminalitetsnævn som et brugbart middel til bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Mange organisationer, forskere og praktikere har kritiseret aftale samt udspil, og lagt mængder af fakta og forskning på bordet, der dokumenter, at løsningen her er for nem og god til at være sand. Det understreges fra politisk side, at der med aftalen ikke er tale om at nedsætte den kriminelle lavalder, og at børn på 10 år ikke skal i fængsel. Men dette til trods, så vil aftalen og dermed også lovudkastet her i langt højere grad end tidligere i forhold til børne- og ungdomskriminalitet sætte hårdt mod hårdt.

Som repræsentant for over 250 selvejende non profit velfærdsorganisationer herunder en lang række døgntilbud til udsatte børn og unge, så kan vi jo vælge at juble ved tanken om de mange nye "kunder" i butikken, der kan blive en konsekvens af udspillet. Der lægges op til at bruge anbringelse som et redskab til at sikre børn og unge, der begår kriminalitet en bedre vej. Det er på alle måder et redskab og en hjælp, som nogle af disse børn og unge har brug for, men helt overordnet er det for Selveje Danmark bekymrende at børn på 10 år skal sættes for et ungdomskriminalitetsnævn med den stigmatisering, der kan blive en konsekvens af en 10-årigs møde med dommer og politi. Og netop det faktum, at aftalen og dermed også lovudkastet har udvidet målgruppen til også at omfatte 10-11-årige er ekstra bekymrende. Derfor burde loven i realiteten også hedde Lov om bekæmpelse af børne- og ungdomskriminalitet, idet det er de færreste der vil definere et barn på 10 år som ung.

Specifikke bemærkninger

§1

Ifølge lovudkastet er lovens formål at forebygge ungdomskriminalitet gennem etableringen af et Ungdomskriminalitetsnævn, der skal fastlægge målrettede individuelle forebyggende indsatser for børn og unge i alderen 10-17 år, og en ungdomskriminalitetsforsorg, der skal føre tilsyn med, at indsatserne gennemføres.

Selvom Selveje Danmark ikke er enige i, at tilstedeværelsen af et ungdomskriminalitetsnævn vil yder stor positiv indflydelse på ungdomskriminalitsforebyggelse, så finder Selveje Danmark, at det vil være hensigtsmæssigt at justere formålsparagraffen og genbesøge den politiske aftale fra 29. juni, hvor det fastslås at formålet med aftalen er at bringe børn og unge ud af kriminalitet og ind i et fællesskab. Der synes ikke at være helt det samme formål, der udtrykkes i henholdsvis aftale og lovudkast. Loven hedder "Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet" og formålet er at forebygge denne. Det vil måske være hensigtsmæssigt at sikre en bedre råd tråd i brugen af begreber.

§3

Her fremgår det, hvorledes Ungdomskriminalitetsnævnets skal besættes. Der er i udkastet et flertal af medlemmer fra dommer- og politistanden og Selveje Danmark vil i denne forbindelse anbefale, at det ved lov sikres, at der i nævnet sidder et tilsvarende antal medlemmer med socialfaglig ekspertise- herunder ekspertise omkring socialjura og ikke mindst retssikkerhed på børne- og ungeområdet. Det anbefales ligeledes at mindst et medlem i nævnet besidder pædagogisk/psykologisk ekspertise i forhold til udsatte børn og unge.

§5

Her fastslås det, at ved en behandling af en sag i nævnet behandles denne af fire medlemmer, som er henholdsvis formand, næstformand, en repræsentant for rigspolitiet og KL. Afgørelser træffes ved stemmeflerhed- Der er dog tre situationer, hvor formand og næstformand kan træffe afgørelse alene: Det drejer sig om anmodninger om fornyet behandling, når der ikke er grund til at antage at nævnet vil ændre sin afgørelse eller når betingelserne for ændring eller ophør af foranstaltningen åbenbart må anses for opfyldt. Ellers hvis der skal træffes en afgørelse om at udsætte en sag efter modtagelsen af en foreløbig vurdering. Sluttelig kan en formand og næstformand træffe afgørelse om at pålægge kommunalbestyrelsen af gennemføre en afgørelse inden for en nærmere angivet tidsfrist. Dette omhandler de tilfælde, hvor et barn eller en ung ikke efterlever en afgørelse fra Ungdomskriminalitetsnævnet og hvor den ansvarlige kommune ikke træffer de fornødne foranstaltninger for at sikre dette.

Selveje Danmark finder det ikke hensigtsmæssigt, at 3/4 af stemmerne ved afgørelser består af dommere og politi. Ej heller hensigtsmæssigt at der ikke i alle afgørelser sikres en socialfaglig ekspertise. Bør og unge der begår kriminalitet ankommer ofte med en meget kompleks række af problemstillinger i bagagen.

Derfor bliver der også helt afgørende, at der sidder en ekspertise med til bord, som kender og forstår målgruppen. Og Selveje Danmark finder ikke, at det er fyldestgørende at det sikres at der i sager vedrørende børn og unge mellem 10 og 14 år er bistand fra en børnesagkyndig uden stemmeret.

Kapitel 4, Ungdomskriminalitets afgørelser, straks reaktioner og forbedringsforløb

§12

Her lovfæstet det, at det er muligt for nævnet at pålægge barnet eller den unge en straks reaktion, der kan bestå i at genoprette forrette skade eller deltage i andre aktiviteter med genoprettende formål, herunder udføre samfundsnyttigt arbejde. En forudsætning herfor, er, at der foreligger oplysninger om, at barnet eller anden unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at barnet eller den unges udvikling er i fare.

Af lovbemærkninger fremgår det at straks reaktionen har et klart opdragende og dermed udviklingsmæssigt sigte, herunder at barnet eller den unge bringes til at forstå konsekvenserne af sine handlinger.

Selveje Danmark finder generelt, at der i lovforslagets indhold og form mangler en forståelse af, hvilke udfordringer kognitivt, socialt og på anden vis børn og unge der begår alvorlig kriminalitet har. Derfor vil en straks reaktion ikke nødvendigvis "bringe" børn og unge til at forstå konsekvensen af deres handlinger. For mange af disse børn og unge er det ofte i lang højere grad terapi og socialpædagogik, som kan bidrage til at udvikle deres forståelse af egne handlinger. Ikke trappevask.

Og hvis deres udvikling er i fare, så er det i høj grad afgørende at de "straks reaktioner" de mødes af matcher deres behov for hjælp.

§13-19

Her redegøres for de indsatser, som et forbedringsforløb kan indeholde. Selveje Danmark finder, som tidligere nævnt ikke, at det er hensigtsmæssigt at støtte og hjælp til børn og unge, der har begået kriminalitet skal have et forbedringsløb fastlagt i regi af et Ungdomskriminalitetsnævn. Serviceloven indeholder allerede mulighed for at udarbejde handleplaner, der har til sigte at hjælpe et barn eller en ung ud af kriminalitet eller forebygge, at dette sker.

§29

Her fremgår det, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte en ungefaglig undersøgelse, når barnet, når barnet eller den unge er henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet. Kommunalbestyrelsen udarbejder den ungefaglige undersøgelse efter anmodning fra Ungdomskriminalitetsnævnet.

Også her finder Selveje Danmark, at det er uhensigtsmæssigt at udvikle nye typer undersøgelser, når Servicelovens § 50 giver mulighed for en børnefaglig undersøgelse, der indeholder mange af de samme elementer. Derved skabes også en del begrebsforvirring idet undersøgelsen her hedder en ungeundersøgelse, selvom der er tale om en målgruppe med samme alder som næsten tilsvarende undersøgelse i Servicelovsregi.

Der er ydermere bekymrende, at der med den nye undersøgelsestype lægge sig til, at nævnet på baggrund af denne kan vælge ikke at videreføre foranstaltninger efter 52§ i serviceloven. Også her finder Selveje Danmark, at der etableres nye systemer og sagsgange, som på mange måder allerede findes i det sociale system.

§46

Her fremgår det, at ungdomskriminalitetsnævnet skal tilbyde forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 12 år gratis advokatbistand under en sag om blandt andet gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse under ophold på en institution, indlæggelse på sygehus eller benyttelse af børnehus jf. § 32. Dette er for Selveje Danmark et godt eksempel på den faglige begrebsforvirring som lovudkastet flere steder indeholder. Her fremgår det, at der er tale om en børnefaglig undersøgelse, men der henvises ikke til om der er i servicelovsregi ' eller om der er tale om den tidligere benævnte nye type ungefaglig undersøgelse.

Selveje Danmark vil ligeledes anbefale, at det mere tydeligt vil fremgå af loven, hvorledes forældremyndighedsindehaverne og den unge, der er fyldt 12 får information om denne rettighed.

§ 55

Her fremgår det hvilke afgørelser der kan påklages. Selveje Danmark finder det u hensigtsmæssigt, at afgørelser omkring eksempelvis straks reaktioner, pålæg om skolegang bestemte hjemkomsttider med mere ikke kan påklages. Idet, at der ikke er krav om en børnefaglig/ungefaglig undersøgelse, så frygtes det, at nogle børn og unge, som pålægges en sådan reaktion eller påbud, direkte vil lide skade heraf. Det kan jo netop være, at problemets kerne er at finde i selvsamme hjem, som de pålægges at være mere i eller det samme kan gøre sig gældende i skolen, hvis det ikke er fuldt oplyst, hvorfor barnet eller den unge ikke kommer i skole.

Sluttelig skal gentages og understreges, at Selveje Danmark ikke kan tilslutte sig lovforslaget og finder, at forslaget er et forkert svar på et problem, som bør løses i andet regi ' .

Venlig hilsen
Gitte Landors
Chefkonsulent

17. september 2018

Socialforvaltningen høringsvar til forslag om lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Sagsnr.
2018-0247495

Dokumentnr.
2018-0247495-1

Sagsbehandler
Stine Sada Nogawa

Justitsministeriet har d. 4. september 2018 dato sendt forslag lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet i høring.

Socialforvaltningen i Københavns Kommune har fundet anledning til at afgive bemærkninger til lovforslaget, idet forslaget indeholder tiltag, der i væsentlig grad påvirker Socialforvaltningens arbejde på det kriminalitetsforebyggende område.

Generelle bemærkninger om lovforslaget

Overordnet set finder Socialforvaltningen det positivt, at der kommer et øget fokus på sager vedrørende ungdomskriminalitet, idet alvorlig kriminalitet har og medfører store konsekvenser både for barnet eller den unge, dennes familie og for samfundet som helhed. Særligt positivt er tiltag, der skal fremskynde sagsbehandlingen i det strafferetlige system, idet lange ventetider kan have negative konsekvenser for børnene og de unge.

Den generelle vurdering fra Socialforvaltningen er dog, at lovforslagets opsplitning mellem betalings- og beslutningskompetencen, vil medføre alvorlige styringsmæssige konsekvenser både nationalt og for de enkelte kommuner, idet de kommende Ungdomskriminalitetsnævn vil kunne beslutte foranstaltninger overfor barnet eller den unge, som kommunen skal udføre og betale for. Dette strider med de grundlæggende principper for opgavefordelingen på socialområdet. Der bør derfor indføres statsrefusion på indsatserne på lige fod med forsorgshjem og krisecentre, hvor kommunerne heller ikke har indflydelse på visitationen til tilbuddet.

Socialforvaltningen bemærker, at der med lovforslaget i vidt omfang lægges op til etableringen af et system parallelt med eksisterende bestemmelser i serviceloven. Samtidig er sammenhængen med servicelovens bestemmelser flere steder mangelfuldt beskrevet og kan med fordel uddybes og præciseres. Der bør laves andre vejledende eksempler på sanktioner end dem, der er i regeringens udspil, hvor

CSU - Børn og Udvikling

Bernstorffsgade 17-21
1577 København V

EAN nummer
5798009683366

begge eksempler indebærer, at den unge skal bo tre forskellige steder på to år.

Forslaget bærer præg af manglende fokus på barnet og den unges behov for kontinuitet i indsatsen samt manglende fokus på helhedstænkning både i relation til lovgivningen og ikke mindst i indsatsen overfor barnet og familien. Socialforvaltningen vil således også opfordre til, at sammenhængene både generelt og i forhold til de foranstaltningmæssige og processuelle bestemmelser i lovforslaget udfoldes yderligere i bemærkningerne. Endvidere ønsker Socialforvaltningen en tydelig beskrivelse af sammenhængen med den uddannelsesplan, der netop er lovgivet om.

Lovforslaget indebærer, at Ungdomskriminalitetsnævnet træffer afgørelser i sanktionsøjemed jf. formålsbeskrivelserne, og at disse afgørelser skal udføres og implementeres af Socialforvaltningen. Det vurderes, at der mangler sammenhæng mellem dette fokus, og servicelovens fokus jf. § 46 på barnet eller den unges udvikling som centrum for indsatsen.

Konkrete bemærkninger til lovforslaget

Ungdomskriminalitetsnævnets sammensætning

Socialforvaltningen bemærker, at det forekommer usikkert, hvorvidt Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser vil være tilstrækkelig socialfagligt funderet, idet der i nævnet kun er repræsenteret et enkelt medlem med socialfagligt kendskab. Tilsvarende forekommer det uhensigtsmæssigt, at der i nævnet ikke er repræsenteret det nødvendige lokalkendskab - og herunder kendskab til de tilbud der er i den enkelte kommune - gennem deltagelse af en repræsentant fra barnet eller den unges hjemkommune. Denne problematik forstærkes af, at det står nævnet frit for at træffe afgørelser om indsatser, der ikke indgår i kommunens socialfaglige indstilling, og som ikke er en del af tilbudsviften i den konkrete kommune.

Det undrer endvidere, at der ikke er en repræsentant fra skolevæsenet i nævnet, idet skole og uddannelse på baggrund af forskning på området vurderes at være en væsentlig faktor for børn og unges forudsætning for et liv uden kriminalitet.

Målgruppeafgrænsning

Når det alene er politiet, der på baggrund af mistanke om kriminel adfærd kan indstille 10-14-årige til behandling i Ungdomskriminalitetsnævnet, kan det undre, at der ikke fremgår særlige krav til mistankegrundlaget, som normalt kendes fra de straffeprocessuelle tvangsindgreb som f.eks. varetægtsfængsling, hvor der kræves en "begrundet mistanke", jf. retsplejeloven § 762, stk.1.

I bemærkninger til lovforslaget fremgår det, at politiet skal anvende et endnu ikke udviklet screeningsværktøj til at udvælge de børn og unge, som skal henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet.

Socialforvaltningen vil opfordre til, at der udvælges et screeningsværktøj, der er forskningsmæssigt baseret, validt og afstemt efter, hvad der i øvrigt anvendes i kommunerne, herunder også et værktøj, der tager højde for allerede igangværende tiltag overfor det pågældende barn. Socialforvaltningen i Københavns Kommune indgår gerne i en videre dialog om valg af screeningsværktøj, og ser gerne udmøntningen af dette tydeligt beskrevet i bemærkningerne. Det foreslås desuden, at Socialstyrelsen inddrages i arbejdet med at udvikle det pågældende screeningsværktøj.

Straksreaktioner (§§ 11 og 12)

Socialforvaltningen finder det positivt, at straksreaktioner skal have karakter af genoprettende retfærdighed, idet dette i henhold til forskning findes at have en kriminalpræventiv effekt. For at sikre klarhed over lovens bestemmelser, vil Socialforvaltningen opfordre til, at det i lovforslagets bemærkninger og den tilhørende vejledning beskrives nærmere, herunder med konkrete eksempler, hvad straksreaktioner, der lever op til gældende lovgivning omkring børnearbejde og arbejdsmiljø, kan være, samt hvordan kommunen kan sikre fuldbyrdelsen af disse på en lovmedholdelig måde.

Det bemærkes, at såfremt barnet eller den unge er uskyldigt, kan straksreaktionen opleves som en uretfærdighed og skabe en modstand mod systemet hos barnet eller den unge. Derudover er der forskningsmæssigt belæg for, at børn og unge, der oplever at blive stemplet som kriminelle i en tidlig alder med den dertilhørende stigmatisering, kan udvikle en kriminel adfærd, fordi det forventes af dem (selvopfyldende profeti).

Udvidet målgruppe for anbringelser (§ 14, § 15, stk. 3, og § 16, stk. 3)

Det er forventeligt, at nævnet vil idømme flere og yngre børn til anbringelse på institution. Hvis lovforslaget skal have den ønskede effekt og fremme konsekvensforståelse samtidig med at mindske antallet af børn og unge i fødekæden til hård kriminalitet ved brug af anbringelser som middel, kræver det en særlig pædagogisk indsats.

Det er samtidig en forudsætning, at der findes institutioner, der matcher børnenes behandlingsbehov, og at det sikres, at børnene ikke samles på samme institutioner, hvorved de yngre kan udsættes for negativ påvirkning fra de ældre kriminelle.

Socialforvaltningen finder det problematisk, hvis børn med forskellige støttebehov, fx kriminalitetstruede og børn med psykisk sygdom eller børn, der har været udsat for overgreb, anbringes på den samme institution. Denne betragtning afspejles ligeledes i Socialtilsynets fokus på klare målgruppeafgrænsninger på institutionerne.

Såfremt forventningen om, at lovforslaget vil medføre anbringelser af børn og unge, der i dag ikke er anbragt, er korrekt, vil der i det lys skulle oprettes nye institutioner for at rumme målgruppen i et fagligt forsvarligt miljø. Ud over at være omkostningstungt vurderes dette ikke muligt inden lovforslagets ikrafttrædelse.

Hurtig reaktion på vilkårsovertrædelser (§ 51)

Socialforvaltningen finder det positivt, at den nye ordning medfører en hurtig reaktion på vilkårsovertrædelser.

Lang sagsbehandlingstid før sagen genbehandles for domstolen svækker sagsbehandlernes mulighed for at effektuere dommene og kan betyde, at samarbejdet med barnet eller den unge svækkes. Dette kan endvidere medføre, at en vilkårsovertrædelse negligeres af barnet eller den unge, idet der ingen konsekvens er heraf.

Samlet set indebærer lovforslaget dog ikke en procesmæssig lempelse, tværtimod kan enkelte sagsforløb tænkes af skulle gennem en række råd og nævn.

Nedenfor en case, der illustrerer hvor mange instanser der potentielt skal ind over et sagsforløb vedrørende en 15-17årig ung, som konsekvens af lovforslaget:

1. Barnet sigtes/mistænkes for alvorlig kriminalitet

2. Barnet varetægtsfængsles i surrogat; grundlovsforhør i **retten** □ varetægtsfængsling på sikret institution.
3. Socialforvaltningen indkalder og afholder **netværkssamråd** jf. servicelovens § 57c
4. Behandling af sagen i **Ungesamråd** (barnet og forældrene er ikke til stede).
5. Sagen behandles i **retten**
 - a. **Retten** træffer afgørelse om betinget dom med vilkår om at følge nævnets beslutning.
6. Socialforvaltningen skal sørge for at sagen inden 14 dage efter retsmødet behandles i nævnet.
7. **Ungdomskriminalitetsnævnet** behandler sagen og beslutter, at barnet skal anbringes uden for hjemmet uden samtykke.
8. Sagen behandles i **Børn- og Unge-udvalget** vedr. samvær
 - a. Begrundelse: barnet har været udsat for vold fra forældre, uhensigtsmæssigt forhold til en af forældrene/andet netværk eller lignende som gør, at Socialforvaltningen finder, at samværet skal overvåges og/eller afbrydes, jf. § 71, stk. 3 og 4.
9. Barnet anbringes, og det er *akut* nødvendigt at ændre anbringelsessted. **Formanden for Børn og Unge-udvalget** træffer akut en afgørelse.
10. Formandsbeslutningen behandles af **Børn- og Unge-udvalget** ved næstkommende møde.
11. Børn- og Unge-udvalgets beslutning behandles på **Ungdomskriminalitetsnævns**møde inden for 1 mdr.

Ophør og ændringer af foranstaltninger (§§ 20-24)

Socialforvaltningen er bekymret for, om den påkrævede forelæggelse for nævnet ved ophør/ændring af foranstaltninger vil forlænge sagsbehandlingen og mindske fleksibiliteten i samarbejdet med barnet eller den unge og familien. Flexibiliteten og muligheden for at ændre en foranstaltning, hvis der fx er tegn på bedring, er et afgørende redskab i samarbejdet med barnet eller den unge og forældrene.

Endvidere kan manglende fleksibilitet i ændringer i foranstaltninger, samt muligheden for at stoppe foranstaltninger medføre, at Socialforvaltningen skal fortsætte foranstaltningen, selvom barnet eller den unge ikke længere har et behandlingsbehov. Dette bryder med helt centrale principper i den sociale indsats og forventes ligeledes føre til nogle længerevarende forløb, end det er tilfældet i dag.

Samspil med Børn og Unge-udvalget (kap. 1, 2 og 4, samt serviceloven § 71 og § 75).

Det forekommer uklart i hvor stort et omfang, der med lovforslaget sker en overførsel af kompetence fra Børn og Unge-udvalget til Ungdomskriminalitetsnævnet, samt hvorvidt der i visse sager vil være et sammenfald mellem de to instansers kompetencer.

Børn og Unge-udvalget beholder beslutningskompetencen i alle sager vedrørende samvær og kontakt (*SEL § 71*), men det forekommer sandsynligt, at der i flere sager vil ske genbehandling af samme spørgsmål i de to instanser, fx akutsager. Her træffer formanden for Børn- og Unge-udvalget, herefter Børn- og Unge-udvalget først en beslutning, som herefter skal forelægges Ungdomskriminalitetsnævnet. Der vil være en risiko for forskellig praksis, hvilket kan have en negativ betydning for barnet i form af skiftende anbringelser.

Forelæggelse af en sag i de to udvalg medfører, at barnet eller den unge og familien skal have sagen behandlet og deltage i både nævnsmøde og Børn- og Unge-udvalgsmøde, ligesom det medfører et øget ressourcetræk i kommunen. Det forekommer administrativt meget tungt.

Det fremgår af lovforslaget, at der overføres beslutningskompetence til Ungdomskriminalitetsnævnet fra Børn og Unge-udvalget vedr. anbringelse uden samtykke samt fra Socialforvaltningen ifht kriminalitetssager generelt (*SEL§ 52, stk. 3*). Børn og Unge-udvalget fungerer i dag som en retssikkerhedsmæssig garant for, at kommunens indstillinger til anbringelse uden samtykke er tilstrækkelig belyst og begrundet. Børn- og Unge-udvalget har i den forbindelse mulighed for enten at efterkomme eller afvise forvaltningens indstilling. Det fremgår af lovforslaget, at Ungdomskriminalitetsnævnet har mulighed for at træffe afgørelse om andre socialfaglige indsatser end de af kommunen anbefalede. Nævnets sammensætning taget i betragtning vil der være en risiko for manglende fokus på helhed og sammenhæng i indsatsen.

Sekretariatsfunktion vedr. 15-17årige (kap. 5)

Det følger af lovforslaget, at kommunen, og ikke sekretariatsfunktionen under politiet, skal forberede og forelægge alle sager, der skal behandles i Ungdomskriminalitetsnævnet. Kommunen har ligeledes ansvaret for at indbringe sagerne for de 15-17årige, herunder sikre at alle relevante sagsakter fremsendes til Ungdomskriminalitetsnævnet,

samt i visse sager til den unge, forældremyndighedsindehaver samt eventuelle partsrepræsentanter, samt informere om retten til advokatbistand i anbringelsessager. Dette vil naturligt øge ressourcetrækket i kommunerne.

Ungeundersøgelser (§§ 29-31)

Den ungefaglige undersøgelse jf. § 31 i lovforslaget forventes at indeholde de samme komponenter som en børnefaglig undersøgelse (SEL §50), som der i henhold til gældende ret er fire måneder til at udarbejde. Ved udfærdigelsen af en sådan undersøgelse er Socialforvaltningen afhængig af et hurtigt og effektivt samarbejde med familien, barnet, netværk, institutioner, skole mv.

I sager, hvor barnet ikke på forhånd er kendt af Socialforvaltningen, må det forventes, at det i mange tilfælde bliver problematisk at fremskaffe de nødvendige informationer til ungeundersøgelsen indenfor de tre uger, som lovforslaget lægger op til.

Forholdet mellem krav til indholdet af den ungefaglige undersøgelse §31 og en børnefaglig undersøgelse efter servicelovens §50 bør udfoldes i bemærkningerne

Ungeamrådet (s. 45)

Det fremgår ikke tydeligt af lovforslaget, om der fortsat skal være Ungeamråd i de enkelte politikredse, eller om der eventuelt skal ske en udvidelse af den nuværende målgruppe således, at den er overensstemmende med den i Ungdomskriminalitetsnævnet.

Målgruppen for Ungeamrådet i Københavns Kommune er unge, som fremstilles i grundlovsforhør med henblik på varetægtsfængsling.

Dette bør tydeliggøres i lovforslaget.

Manglende advokatbistand samt klageadgang i sager vedrørende øvrige foranstaltninger end anbringelse (§ 46 og kap. 8)

Det fremgår af lovforslaget, at der skal tilbydes advokatbistand i de sager, der vedrører anbringelse uden for hjemmet men ikke i de øvrige sager, der forelægges for nævnet.

Socialforvaltningen stiller sig undrende overfor denne forskel, idet der i disse sager ligeledes kan træffes tvangsmæssige beslutninger om foranstaltninger. Bestemmelsen er en videreførelse af serviceloven §§ 56 samt 57 a-b, dog med den væsentlige forskel, at nævnets afgørelser ikke kan påklages til Ankestyrelsen eller anden administrativ

klageinstans. Der er dermed tale om en endelighedsbestemmelse, hvilket må betragtes som retssikkerhedsmæssigt problematisk.

Socialforvaltningen kan på baggrund af den manglende advokatbistand samt manglende klageadgang have en bekymring for barnet eller den unges samt forældrenes retssikkerhed i disse sager.

Bemærkninger vedrørende strafskærpelse for de 15-17årige

Socialforvaltningen kan have en bekymring for, at den foreslåede ordning i praksis vil medføre en strafskærpelse for de 15-17årige sammenholdt med gældende ret.

Begrænsning i brugen af ungdomskontrakt (Rpl § 722, stk. 1, nr.3)

Det fremgår af lovforslagets forarbejder, at der fremadrettet skal ske en begrænsning i brugen af ungdomskontrakter (tiltalefrafald med vilkår). Dette medfører i praksis, at flere unge skal have deres sag behandlet ved domstolene, og dermed gennemgå en retssag, som i dag ikke findes nødvendig. Begrundelsen for anvendelse af ungdomskontrakt er ellers, at man ved brug af denne ordning undgår, at unge skal i retten og hurtigt kan få afsluttet deres sag. Det vil ligeledes medføre, at flere unge vil risikere at få en plet på straffeattesten, idet en ungdomskontrakt ikke giver en plet på straffeattesten. Dette vil risikere at medføre, at de unge i denne målgruppe efterfølgende får sværere ved at få et arbejde og herigennem integreres i almensamfundet.

Begrænsning i brugen af betinget dom med vilkår om foranstaltninger (strfl § 57, nr. 9 og 10)

En helt eller delvist betinget dom med vilkår om foranstaltninger efter serviceloven § 52 samt at skulle følge kommunens anvisninger, er den mest anvendte sanktionsform overfor de unge i dag.

Den foreslåede ordning medfører, at der i størstedelen af sagerne vil ske en begrænset brug af denne ordning, og i stedet fastsættes vilkår om at efterkomme Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser.

En betinget dom med vilkår om foranstaltninger efter serviceloven § 52 samt at skulle følge kommunens anvisninger, fastsættes normalt til at vare i prøvetiden eller frem til det 18 år. Foranstaltninger frem til det 18. år anvendes dog ikke overfor de yngste, idet dette ville medføre, at disse vil blive straffe hårdere end voksne i form af en længere prøvetid. Det fremgår ikke tydeligt af lovbemærkningerne om Ungdomskriminalitetsnævnet ville kunne træffe en afgørelse, der tidsmæssigt strækker sig udover, hvad en normal prøvetid vil være, og

det kan på baggrund heraf potentielt være en strafskærpelse i forhold til gældende ret. Dette vil i øvrigt særligt gøre sig gældende for de yngste, idet der ikke kan idømmes en betinget dom med vilkår om at følge nævnets afgørelser for de unge, der er tæt på 18 år.

Bemærkninger ifht gældende ret

Socialforvaltningen kan have en bekymring for, at lovforslagets mulighed for tillægsstraf, sammenholdt med gældende ret, i praksis medfører, at dette kan betragtes som en strafskærpelse, særligt for de yngste.

I henhold til gældende ret vil børn under 18 år som udgangspunkt afsone alternativt, herunder især på almindelige døgninstitutioner for unge anbragte, jf. straffuldbyrdelsesloven § 78, stk. 2. Sammenholdt med den foreslåede ordning (straffeloven § 74 b) vil det i praksis medføre, at barnet efter endt afsoning straffes yderligere ved at skulle efterkomme nævnets beslutninger, f.eks. en anbringelse på samme institution som barnet lige har afsonet sin straf på.

Det er ikke ukendt i henhold til gældende ret, at behandling kan træde i stedet for straf, jf. straffeloven kap. 9. Modsat ungdomssanktionen samt §§ 68-69 er der i den foreslåede ordning ikke tale om et alternativ men et tillæg til den almindelige straf og dermed noget ekstra, sammenlignet med voksne, som dømmes efter straffeloven. Den foreslåede § 74 b er derfor sammenlignelig med en kombinationsdom, dog med fuld ubetinget frihedsstraf efterfulgt af en fuld betinget del.

Der er risiko for at den foreslåede ordning vil føles uretfærdig for børnene, idet de herved vil få en sammenlagt hårdere straf end eventuelle ældre medsigtede i sagen. Det fremgår af forarbejderne, at den foreslåede tillægsstraf ligeledes primært vil kunne anvendes for de yngste.

Socialpædagogerne

Brolæggerstræde 9
1211 København K

Telefon 72 48 60 00
Fax 72 48 60 01
Email: sl@sl.dk

Girokonto 402-3951

Ref.: MET
Dok.nr.: [Dokumentnr.]
Sag.nr.: [Sagsnr.]

28-09-2018

Høringssvar til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Socialpædagogerne har modtaget udkast til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og har følgende kommentarer.

Indledningsvis vil Socialpædagogerne udtrykke en overordnet bekymring i forhold til lovforslaget. Vi mener, at der med dette lovforslag flyttes fokus fra socialpædagogisk behandling, til kriminalisering af børn og unge. I forlængelse heraf, at fokus flyttes fra at opstille virkningsfulde sociale indsatser til meget udsatte børn og unge, til skyldsspørgsmål, straf og konsekvens. Børn og unge lærer og udvikler sig ikke af straf og konsekvens, og slet ikke den gruppe af børn og unge, der vil blive berørt af lovforslaget. Der er her tale om en særdeles udsat gruppe børn og unge, der lider af massive opvækstbetingede skader som følge af vold, misbrug i hjemmet, fysiske, psykiske, seksuelle overgreb, mangel på kærlighed og troværdige, nærværende voksne og/eller psykiatriske diagnoser, og som har behov for socialpædagogisk/behandlingsmæssig bistand.

§1 Indførelse af ungdomskriminalitetsnævn:

Socialpædagogerne har følgende kommentarer til indførelse af ungdomskriminalitetsnævn:

- Socialpædagogerne mener, at det er problematisk, at nævnet hovedsageligt er sammensat af dommere og politi med en dommer for bordenden og forankring i hver politikreds. Denne forankring medfører fokus på straf og konsekvens, og vi er bekymrede for at definere disse børn som kriminelle, fremfor udsatte børn og unge der har brug for hjælp og støtte til at udvikle sig og få et godt liv fremover. Det kræver stærke børnesagkyndige kompetencer at vurdere og afgøre disse, ofte komplicerede sager.

Socialpædagogerne forslår:

- Helt overordnet mener Socialpædagogerne at visitation til og forankring af nævnene skal ligge i det sociale system, hvor fagekspertisen findes.
- For at sikre faglighed og behandlingsmæssig tilgang til udsatte børn og unge mener Socialpædagogerne, at der minimum skal være en børnesagkyndig (pædagogisk, psykologisk) som fast medlem af ungdomskriminalitetsnævnet. Ikke kun i sager med børn fra 10-14 år.
- I det foreløbige lovforslag skal dommeren efteruddannes i forhold til varetagelse af sager om 10-11 år. Socialpædagogerne mener, at dommerne skal efteruddannes i forhold til varetagelse af alle sager fra 10 – 17 år.

§ 11, Straksreaktion

I lovforslaget lægges der op til, at ungdomskriminalitetsnævnet kan pålægge barnet/den unge en straksreaktionen, og at denne har til formål at have en opdragende effekt. Formålet er yderligere at barnet/den unge bringes til at forstå konsekvenserne af sine handlinger. Socialpædagogerne mener ikke at det vil have en genoprettende effekt, at have fokus på det opdragende element, f.eks. ved at lade børn/unge vaske brandbiler, som ikke har sammenhæng med den evt. kriminelle handling. For at forstå og føle konsekvenser af sine handlinger, har denne gruppe af børn og unge brug for virkningsfulde sociale indsatser, der støtter en udvikling og læring hos barnet/den unge. Herunder en oplevelse af at have noget værdifuldt at miste. Det kan f.eks. være et fællesskab eller troværdige nærværende voksne.

Socialpædagogerne forslår:

Socialpædagogerne vil gerne understrege at i vores optik, vil virkningsfulde indsatser overfor denne gruppe af børn og unge, være tidlig indsats og skræddersyede løsninger. Yderligere indsatser skal orienteres mod at tilbyde alternative positive fællesskaber, som skole, job osv, hvor der for barnet/den unge er mulighed for udvikling i anden retning. Hvis der skal iværksættes straksreaktioner, skal den som minimum have en direkte sammenhæng med den evt. kriminelle handling.

§ 13, Forbedringsforløb

I lovforslaget lægges der op til, at ungdomskriminalitetsnævnet fastsætter et forbedringsforløb i form af en handleplan, op til to år for 15-17 årige og op til fire år for børn og unge mellem 10-14 år. Handleplan kan indeholde både døgnanbringelser, indsatser i hjemmet, ophold på uddannelsessted osv.

At nævnet kan fastsætte så indgribende foranstaltninger som døgnanbringelse, understreger yderligere behovet for en børnesagkyndig som fast medlem af ungdomskriminalitetsnævnet. Socialpædagogerne finder det voldsomt, at børn og unge mellem 10-14 år underlægges en handleplan løbende i 4 år, hvorimod gruppen 15-17 år har en handleplan løbende i 2 år.

§ 29 Ungefaglig undersøgelse

Socialpædagogerne finder det problematisk, at kravet om en §50 undersøgelse fjernes, inden et evt. foranstaltning igangsættes, for at sikre fremdrift i sagen.

Det er en afgørende forudsætning med en grundig udredning, for at sætte ind med de rigtige og virkningsfulde indsatser i forhold til børnene, de unge og deres forældre. Det er udgangspunktet for virkningsfulde og skræddersyede indsatser kan planlægges. Det er udgangspunktet for at sikre den rette anbringelse og det rette match.

Socialpædagogerne forslår endvidere:

Evaluering af lovforslag:

Af lovforslaget fremgår det, at der vil blive gennemført en evaluering, når nævnet har virket i en passende periode. Socialpædagogerne ser dette lovforslag som yderst indgribende. Derfor forstår vi, at lov om ungdomskriminalitet evalueres inden for en årrække på 2 år samtidig med, at der i perioden arbejdes målrettet med vidensindsamling.

Venlig hilsen

Verne Pedersen
Forbunds næstformand

Til Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Høring over udkast til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

SSP-Samrådet takker for muligheden for at kommentere og afgive høringssvar på ovennævnte lovforslag.

SSP-Samrådet har følgende bemærkninger til det fremsatte lovforslag:

Overordnet mener SSP-Samrådet at udfordringer med børn og unge skal løses med udgangspunkt i lovgivning på det sociale område (LSS) og ikke på det strafferetslige område.

SSP-Samrådet anerkender, at straffelovsovertrædelser skal have konsekvenser, når vedkommende er moden og bevidst om den kriminelle handling og konsekvensen heraf, hvilket i stor udstrækning er gældende, når unge er 15 – 16 år – og at konsekvenserne er med udgangspunkt i foranstaltninger i LSS.

SSP-Samrådet finder det unødvendigt at oprette et nyt strafferetsligt system, når det langt hen af vejen vil være muligt at opnå samme eller bedre resultater, hvis ressourcerne i stedet blev brugt på indsatser og procedurer baseret på LSS.

SSP-Samrådet genkender, at der i nogle situationer har været en træghed i de nuværende systemer (politi, retssystem og kommuner), hvor der ikke rettidigt og tilstrækkeligt hurtigt og formentlig heller ikke med den mest hensigtsmæssige indsats er grebet ind – og at det derfor ønskes at sikre dette. Det er dog SSP-Samrådets holdning, at dette vil kunne imødekommes ved en regulering og præcisering af LSS samt tilsvarende i Straffeloven og bekendtgørelse/vejledning (tidsfrister for sagsbehandling hos politi og retssystem) – uden det derved er nødvendigt at oprette Ungdomskriminalitetsnævn og Ungekriminalforsorg for et meget begrænset antal børn og unge i alderen 10 – 17 år.

Kommunerne i SSP-Samrådet har en lang og god tradition for et tæt og tillidsfuldt samarbejde og fælles faglige tilgange vedr. kriminalitetsforebyggende arbejde med børn og unge. SSP-Samrådet deler derfor også reformens intention om at bekæmpe ungdomskriminalitet. Samtidig glæder vi os over udgangspunktet, hvor stadig flere unge på landsplan holder sig ude af kriminalitet. Afsættet er således, at de nuværende indsatser på området har haft betydelig effekt.

En af de stærke og grundlæggende tilgange i forebyggelse af ungdomskriminalitet, er at arbejde med de bagvedliggende faktorer i børn og unges liv. Her handler det **BÅDE** om at reducere børnenes og de unges udsathed og de risikofaktorer, som er til stede i deres livssituation, men også at styrke de beskyttende faktorer ud fra dels et trivselsfremmende perspektiv og dels som fundament for et positivt alternativ til en bekymrende adfærd. I reformen synes der at ligge et for stort og tungt reaktivt fokus på overfladeproblematikker frem for på de bagvedliggende faktorer såvel som et for ensidigt fokus på risikofaktorer frem for en større balance i forhold til beskyttelsesfaktorer.

SSP-Samrådet

Benny Husted
Formand

Tlf.: 2325 8547

[Ben](mailto:ben.husted@skanderborg.dk)

[ny.husted@skanderborg.dk](mailto:ben.husted@skanderborg.dk)

Martin Bannow
Næstformand

Tlf.: 4031 7105

mban@halsnaes.dk

www.ssp-samraadet.dk

Skanderborg, den
31.09.2018

SSP-Samrådet mener, at et af de afgørende elementer i at forebygge kriminalitet er, at vi hjælper børnene og de unge med at tro på og have tillid til alternative veje at gå – med fokus på gode fællesskaber, uddannelse og beskæftigelse – som nogle af de mest effektive værktøjer til kriminalitetsforebyggelse vi kan arbejde med.

Derudover har SSP-Samrådet en række opmærksomhedspunkter i relation til reformen som vi gerne vil bidrage med i høringsfasen.

Betænkelighed ved effekten:

Risiko for stigmatisering

En strafferetslignende indsats over for 10 - 14 årige giver risiko for, at barnet i højere grad udskilles fra almen fællesskabet. Det bliver "barnet de andre ikke vil eller må lege med", hvilket kan medføre en stigmatisering, der fører til, at barnet ekskluderes fra de positive fællesskaber og risikerer at søge behovet for fællesskab og anerkendelsen i usunde grupperinger. Dette vil være kontraproduktivt.

SSP-Samrådet kan være bekymret for, at der iværksættes unødige og forkerte foranstaltninger, herunder iværksættelse af foranstaltninger i sager, hvor barnet ikke har et behandlingsbehov, samt at der iværksættes for intensive foranstaltninger, som i værste fald kan have modsat effekt og forøge risikoen for recidiv.

Unge negative tilgang til Ungekriminalitetsnævnets afgørelser

Det er svært at forestille sig at de unge, der modtager afgørelser fra Ungdomskriminalitetsnævnet vil opfatte afgørelserne om straksreaktion og forbedringsforløb som en hjælp. Det er derimod nemt at forestille sig, at de vil opfatte det som en straf. Særligt kan det give udfordringer, hvis en gruppe unge er i retten sammen for en kriminel handling. De 16-årige i gruppen vil få hele pakken med evt. betinget dom, Ungdomskriminalitetsnævn, straksreaktion og 2-årigt forbedringsforløb, mens den 17½ årige vil nøjes med betinget dom og vilkår om at følge kommunens anvisninger. Der er således risiko for en opfattelse af uretfærdighed, som ikke vil være fremmende for resocialiseringen af den unge.

Øget brug af anbringelse

Hvis lovforslaget skal have den ønskede effekt og mindske antallet af unge i fødekæden til hård kriminalitet, vil det kræve at indsatsen er spredt ud, således at børnene ikke samles på samme institution, og at de yngre derved påvirkes af de ældre kriminelle og inspireres yderligere af dette miljø. Ungekommissionens rapport fra 2009, betænkning nr. 1508, s. 302 henviser bl.a. til en svensk undersøgelse, som dokumenterer at 70% af institutionsanbragte børn oplever, at anbringelsen har fastholdt eller fremmet deres deltagelse i kriminalitet. Med den viden bør det sikres, at tiltagene ikke fremmer negativ gruppesocialisering for børnene/de unge.

Begrænsning af det kommunale selvstyre

SSP-Samrådet bemærker med bekymring, at der er tale om en begrænsning af det kommunale selvstyre. Det fremgår af lovforslagets indledende bemærkninger, at det skal sikres, at kommunerne iværksætter de nødvendige indsats. Ved oprettelsen af et Ungdomskriminalitetsnævn, der skal træffe afgørelse i forhold til den beskrevne målgruppe, løftes kompetencen fra kommunerne. Der er således tale om, at de enkelte kommuner ikke længere har den samme kompetence i forhold til at beslutte, hvilken social indsats, der er relevant i forhold til det kriminalitetsforebyggende arbejde i forhold til det enkelte barn.

Oprettelse af parallelsystem

SSP-Samrådet finder det uhensigtsmæssigt, at der sker oprettelse af et parallelt bureaukratisk system ved etablering af et Ungdomskriminalitetsnævn, der skal træffe afgørelse i sager, hvor det i dag er enten kommunen eller Børn- og Ungeudvalget, der træffer afgørelse.

Manglende præciseringer omkring underretningspligten

Det er ikke beskrevet i bemærkningerne i lovforslaget, hvordan Politiet skal forholde sig til underretningspligten efter servicelovens § 154 i forbindelse med vurderingen af, om en sag skal henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet. Det er på samme måde ikke beskrevet, hvordan kommunen skal forholde sig til oplysninger, som de modtager i forbindelse med det nye Ungdomskriminalitetsnævns arbejde, herunder særligt i hvilke situationer modtagelse af oplysningerne skal betragtes som en underretning.

Tilsidesættelse af socialfagligheden

SSP-Samrådet bemærker med skepsis, at der er tale om et paradigmeskifte gående fra en social indsats til et mere udpræget fokus på straf og konsekvens uden faglig evidens for effekten heraf. SSP-Samrådet vurderer, at det i det kriminalitetsforebyggende arbejde med de 10 - 17 årige er afgørende, at vi bevarer et socialfagligt helhedsperspektiv, som ikke kun forholder sig til børnenes og de unges handlinger – men arbejder med at reducere børnenes og de unges udsathed og de risikofaktorer, der er til stede i deres livssituation. Herunder er det også af afgørende betydning, at der arbejdes med de familieproblematikker og familiedynamikker de indgår i. Det kræver et stort samarbejde på tværs af myndigheder – og med de betydningsfulde voksne i de unges liv og i lokalområderne.

Det er endvidere helt afgørende, at der er opmærksomhed på de gruppedynamikker, der er til stede i den gruppering barnet/den unge er i. Det er ikke kun personlige problematikker, der fører til at barnet/den unge begår kriminalitet, men i høj grad et resultat af det samspil, der er i den ungegruppe man befinder sig i. Det er væsentligt, at der er opmærksomhed på dette, såvel i screeningen i forhold til Ungdomskriminalitetsnævnet og ved den efterfølgende vurdering af hvilke tiltag, der skal til for at hjælpe barnet/den unge videre.

Etableringen af et Ungdomskriminalitetsnævn

Sammensætningen af Ungdomskriminalitetsnævnet:

SSP-Samrådet er uforstående overfor, at der ikke i alle tilfælde af afgørelse ved Ungdomskriminalitetsnævnet er deltagelse af den fornødne børnesagkyndige ekspertise. Ved behandlingen af alle sager i Børn- og Ungeudvalget i dag, deltager to børnesagkyndige medlemmer med fuld stemmeret. Der er ingen stemmeberettigede børnesagkyndige medlemmer af Ungdomskriminalitetsnævnet og i sager for børn i aldersgruppen 15 - 18 år, deltager der ikke børnesagkyndige.

SSP-Samrådet bemærker, at det af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at Ungdomskriminalitetsnævnet skal være og fremstå neutralt. Dette synes vanskeligt opnåeligt, hvis ét stemmeberettiget medlem ud af tre, repræsenterer den myndighed, der har henvist sagen til nævnet (Politiet/domstolene).

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at det ikke er Ungdomskriminalitetsnævnets opgave eller formål at tage stilling til, om barnet/den unge er skyldig i en bestemt strafbar handling. Det kan derfor undre, at der er lagt så stor vægt på, at det er en dommer, der skal lede Ungdomskriminalitetsnævnets arbejde. Hvis fokus havde været på den bedste løsning for

barnet/den unge (i stedet for straf), så havde det været mere relevant at inddrage personer med særlig viden om børn og deres udvikling og trivsel – fx psykologer med speciale heri.

Der har været fremlagt forskelligt talmateriale i forhold til hvor mange børn og unge, der på landsplan tænkes at være i målgruppen for Ungdomskriminalitetsnævnet. SSP-Samrådet mener, at målgruppebeskrivelsen for Ungdomskriminalitetsnævnet fremstår for upræcis og ønsker derfor en tydeligere præcisering heraf.

Henviſning af sager:

Det fremgår af lovforslaget, at det er politiet, der henviser sager om børn og unge mellem 10 og 14 år til Ungdomskriminalitetsnævnet. Det fremgår endvidere af bemærkninger til lovforslaget, at der vil blive udviklet et særligt screeningsværktøj, som Politiet kan anvende til at udfinde de børn og unge, som opfylder betingelserne for henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet. Eftersom dette udredningsværktøj endnu ikke forefindes, er det uklart, hvordan Politiet vil sikre, at de børn og unge, der henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet er omfattet af målgruppen. Det er ligeledes uklart, hvordan det skal afklares, om barnet/den unge er omfattet af målgruppen, såfremt kommunen og Politiet ikke er enige herom.

SSP-samrådet finder det væsentligt, at den historiske, kontekstuelle og socialfaglige viden, som kommunerne er i besiddelse af, bringes i spil i forbindelse med visitering af den unge til Ungdomskriminalitetsnævnet.

Mødepligt:

Det fremgår af bemærkningerne, at både forældre og børn/unge har mødepligt i Ungdomskriminalitetsnævnet – dette bør også gælde relevante fagpersoner. Det forhold, at 10-årige børn har mødepligt og kan fremstilles ved Politiets bistand kan i nogle situationer udgøre et overgreb i forhold til det enkelte barn, som ikke nødvendigvis står mål med det forhold, som barnet er mistænkt for at have begået. Det fremgår således ikke af lovforslaget, hvilke momenter der skal lægges vægt på ved Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse af, om barnet skal hentes med Politiets bistand, ligesom det ikke fremgår, om der skal medvirke børnesagkyndig bistand ved vurderingen heraf.

Samtidig står SSP-Samrådet undrende overfor, at det på den ene side ikke er Ungdomskriminalitetsnævnets opgave at tage stilling til, om barnet er skyldig i en given forbrydelse, samtidig med at det netop er kriteriet for Politiets henvisning af en sag til Ungdomskriminalitetsnævnet, at et barn eller en ung er mistænkt for at have begået særlige kvalificerede typer af kriminalitet.

Den ungefaglige undersøgelse

SSP-Samrådet er positive overfor lovforslagets intentioner om fast-track forløb. Men kommunalbestyrelsen har efter gældende regler fire måneder til udarbejdelse af en børnefaglig undersøgelse, jf. servicelovens § 50, stk. 7. Det kan allerede nu være svært at overholde gældende sagsbehandlingsfrister - særligt, hvis det er nødvendigt at indhente oplysninger fra andre myndigheder som børne- og ungdomspsykiatrisk hospital, egen læge, andre kommuner m.v. Det må derfor formodes, at kommunerne i endnu højere grad vil have vanskeligt ved at færdiggøre den ungefaglige undersøgelse inden for fristen på tre uger.

Hjemgivelse

Lovforslagets bemærkninger præciserer, at hvis Ungdomskriminalitetsnævnet har anbragt et barn eller en ung uden for hjemmet med samtykke, er det kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om hjemgivelse. Kommunalbestyrelsen skal underrette Ungdomskriminalitetsnæv-

net om hjemgivelse. Det ønskes præciseret, hvilke konsekvenser det har, hvis Ungdomskriminalitetsnævnet ikke er enig i kommunalbestyrelsens afgørelse om hjemgivelse.

Straksreaktioner og ventelisteproblematikker

Fast-track tænkningen i lovforslaget kan betyde, at kommunerne bliver nødsaget til at prioritere sager med kriminelle børn og unge over andre sager med eksempelvis udsatte børn og unge. Ungdomskriminalitetsnævnet har alene beslutningskompetencen til valg af foranstaltning og kan betyde behov for at kommunerne kapacitetsudvider og etablerer et større beredskab af indsatser, da kommunerne ikke har myndighedskompetencen i Ungdomskriminalitetsnævnet.

I forlængelse heraf vurderes opgaverne i forbindelse med de præsenterede tanker om genoprettende ret utilstrækkeligt beskrevet. Børnene og de unges forståelse og motivation til at indgå i sådanne forløb nødvendiggør en supplerende pædagogisk indsats. Derfor ønsker SSP-Samrådet at de grundlæggende tanker og mindset i Genoprettende Ret og praksis genbesøges, således at tænkningen ikke udvandes.

Genoprettende Ret og praksis

SSP-Samrådet har gennem en del år har arbejdet intens med at undersøge og kortlægge internationale erfaringer med Genoprettende Ret og praksis (Restorative Justice), og finder tiden moden til at implementere det i arbejdet med straffelovsovertrædelser med unge.

I SSP-Samrådets optik er de bærende elementer i Genoprettende Ret og praksis: frivillighed, neutral facilitering af processer og inddragelse af alle relevante parter.

Vi finder det væsentligt, at disse elementer tydeligt tænkes ind i forhold til indsatser som omtales som værende af genoprettende karakter, således at man sikrer, at man *gør noget med* barnet og/eller den unge fremfor *mod*.

Ungekriminalforsorgen

Kommunerne har allerede i dag tilsynet med børn og unge, ligesom kommunen har forpligtelsen til at følge op i forhold til foranstaltninger, jf. servicelovens § 70. Det fremgår af lovforslaget, at det ikke er Ungdomskriminalitetsnævnets opgave at tage stilling til skyld, ligesom Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser ikke er en straf. Det kan derfor undre, at lovforslaget præciserer nødvendigheden af at henlægge tilsynet med, at barnet/den unge følger Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser, til Ungekriminalforsorgen.

Samtidig vurderes det, at der vil ske dobbeltarbejde, da Ungekriminalforsorgen i praksis vurderes at blive afhængige af dialogen med de kommunale myndighedsrådgivere, alternativt vil der skulle etableres en bureaukratisk parallelopfølgning på samme foranstaltning.

Kriminalforsorgen fører således i dag tilsynet med prøveløsladte, betinget dømte m.v. I forhold til gennemførelse af tilsyn, vil der således være tale om en målgruppe, som kriminalforsorgen ikke er vant til at håndtere – nemlig unge under den kriminelle lavalder, som ikke er dømt i en straffesag.

Det fremgår af bemærkningerne, at Ungekriminalforsorgens tilsyn fremadrettet skal stå ved siden af kommunens tilsyn. Det må således forudsættes, at kommunerne ikke vil blive frataget midler til gennemførelse af tilsynet.

SSP-Samrådet ønsker derfor, at der sker en tydeligere præcisering af Ungekriminalforsorgens opgave og rolle, samt koordinering af samarbejdet med kommunerne.

Økonomiske forudsætninger

SSP-Samrådet vurderer, at det er utilfredsstillende, at der under høringen ikke er klarhed over de - af Justitsministeriet - vurderede økonomiske konsekvenser for kommunerne. SSP-Samrådet vurderer med bekymring, at kommunerne tildeles en række meropgaver samtidig med, at Ungdomskriminalitetsnævnets sammensætning og beslutningskompetence betyder, at Ungdomskriminalitetsnævnets virke gør området økonomisk ikke-styrbart for kommunerne.

På vegne af SSP-Samrådet

Benny Husted
Formand

Martin Bannow
Næstformand

Landsforeningen for nuværende og tidligere anbragte

30. september 2018

Høringssvar til lovforslag om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og lovforslag om ændring af Serviceloven, lov om voksenansvar og lov om socialtilsyn

TABUKA, Landsforeningen for nuværende og tidligere anbragte har modtaget lovforslag om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og det parallelle lovforslag om ændring af Serviceloven, lov om voksenansvar og lov om socialtilsyn i høring. Vi har valgt at besvare de to lovforslag samlet, da de er en del af en samlet pakke og derfor ikke rigtig kan ses adskilt.

Vi har ikke brug for et nyt system til at tage sig af ungdomskriminalitet

Ungdomskriminaliteten falder år efter år, så den er mere end halveret siden 2006. TABUKA mener, at det skyldes, at den nuværende indsats fungerer godt, så vi kan ikke se, hvorfor der skal opbygges et nyt og dyrt system, som endda efter vores mening er dårligere end det, vi har nu. Kommunerne har i dag mange muligheder for at sætte ind, når børn kommer ud i kriminalitet, og de kan få deres indsats til at hænge sammen, så man både kan handle hurtigt og effektivt over for unge i kriminalitet. De kan også kombinere et godt arbejde med de unges familie og ikke mindst med skolen, som betyder så utrolig meget for de unge. Og de kan gøre det uden at bygge på straf og uden at trække på et system med lukkede institutioner, der meget let kan medvirke til at gøre de unge endnu mere kriminelle.

De dybtgående ændringer i lovforslagene begrundes med, at der skal handles hurtigere og med mere konsekvens. I dag kan man sagtens handle hurtigt, man kan også være konsekvente, og man kan give de unge den samlede indsats, de har brug for. På den baggrund ser TABUKA lovforslagene som et udtryk for signalpolitik, hvor signaler om at være hård over for kriminalitet vejer tungere end et seriøst arbejde for at undgå at unge bliver kriminelle, og for at de kommer fri af det, hvis har begået alvorlig kriminalitet.

10 årige skal ikke i lukkede institutioner

Lovforslaget ændrer de lukkede og delvist lukkede institutioner i Danmark, og så sænker de aldersgrænsen til 10 år for, hvornår man skal ind i det nye system og dermed kan komme i en sådan institution. Det må TABUKA tage eget stærkt afstand fra. Der er ikke nogen rimelig

Sisse Bøgild

Mail: tabuka@tabuka.dk eller sisse@tabuka.dk

Tlf. 40 85 55 24

grund til, at så små børn skal ind i et system med alvorlige sanktioner, der kan ende med anbringelse på en lukket institution, hvor de møder unge, der er egentligt kriminelle.

Lovforslagene behandler på mange måder de 10, 11, 12, 13 og 14-årige meget hårdere end i dag og på linje med alvorlige kriminelle over 15 år: politiet kan hente dem, hvis de ikke møder i Ungdomskriminalitetsnævnet; politiet kan overvåge, at de gennemfører en straksreaktion; de kan sættes til samfundstjeneste efter et ungepålæg, der kan gennemføres uden forudgående undersøgelse af forholdene; de kan indespærres på de halv- og hellukkede institutioner; de kan udsættes for endnu mere magtanvendelse i disse institutioner, de får begrænset deres kommunikationsmulighed i dem osv. Gennemgående oplever vi også, at lovforslagene begrænser dialogen med børnene og de unge. Hele tonen er kommando-præget.

Lovforslagene har en forestilling om, at man kan få børn og unge væk fra kriminalitet ved at bruge mere straf og konsekvens tidligt og hurtigt. Det er ikke tilfældet. TABUKA ved fra mange undersøgelser samt fra brede erfaringer fra vores egne liv, at det ikke løser problemerne. Børnene skal møde stærke voksne, som vil dem noget godt, og som de kan få en god relation til. Alle skal samarbejde tæt rundt om de unge, så man kan fastholde dem i en god udvikling. Familien, netværket, skolen og fritidstilbud er meget vigtige faktorer i den forbindelse. For os at se gør lovforslagene det vanskeligere at arbejde sådan. Skolen har således slet ingen rolle i de to lovforslag, og forældrene omtales kun i forbindelse med de formelle rettigheder, de jo har ved behandling af tvangssager. Der er slet ingen spor af, at de har en vigtig rolle, som man skal gøre konstruktiv og til et aktiv i sagerne. Hele den straffende tilgang vil vanskeliggøre et godt samarbejdende, pædagogisk arbejde med børnene.

Udsatte børn har behov for lange, seje træk med nærvær, varme, samtale, motivation, opbygning af sejre, indsigt og handlekompetence. Det er det hårde arbejde med at hele sår og opbygge styrke, identitet og integritet. Opdragelse bør være kærlig og ansvarlig omsorg. Det burde være i kernen af forslagene, snarere end en snæver diskussion om at sanktionere hurtigt og i yderste konsekvens at anbringe børnene på lukkede institutioner.

§ 50-undersøgelserne bliver svækket

Alle forløb i det nye Ungdomskriminalitetsnævn skal gå meget hurtigt. En sag om børn mellem 10-14 år skal behandles senest 4 uger efter henvisningen fra politiet, og en sag om en ung mellem 15 og 18 år skal behandles senest 14 dage efter endelig dom.

Så korte tidsfrister vil gøre en seriøs behandling af sagerne umulig. Undersøgelser som efter Servicelovens § 50 vil blive umulige. Kommunens ungefaglige undersøgelse af børn mellem 10 og 14 år, der skal bruges til indstillingen til nævnet, skal være afsluttet inden 3 uger. En ungefaglig undersøgelse af unge mellem 15 og 18 år skal laves på under to uger. De undersøgelser, der ligger til grund for nævnets behandling af sagerne, kan derfor kun blive mangelfulde. Begrundelsen for fristerne er, at børnene og unge skal opleve en hurtig reaktion.

Det foreslås også, at man kan give forældrene et forældrepålæg uden en § 50-undersøgelse. Dermed bliver pålægget meget dårligt underbygget, og det kommer til at ligne en refleksreaktion, hvis relevans man ikke kan kende, fordi man ikke kender familiens konkrete situation, og hvis indhold man må beslutte uden at have et solidt grundlag at gøre det på.

Partshøringen om disse undersøgelser afkortes også. Den bliver kun mundtlig og skal gives ved selve behandlingen af sagen på nævnsmødet. Der kan barnet og forældrene kommentere undersøgelsen mundtligt. Det udhuler reglerne om partshøring, svækker kvaliteten i undersøgelsen og svækker forældrenes og børnenes retssikkerhed.

Straksreaktioner er uklart beskrevet – og hvad sker der, hvis børnene ikke overholder dem?
Straksreaktioner vil blive brugt flittigt i det nye system, men ikke desto mindre er de ikke beskrevet særlig præcist. De skal anvendes, når barnet eller den unge har adfærdsproblemer eller negativ adfærd, men det er ikke klart, hvornår det er tilfældet. Også indholdet i dem er uklart, der står bare, at de skal være konkrete handlinger, som barnet eller den unge skal udføre, og som kan bidrage til at løse deres problemer. Det er en meget upræcis beskrivelse, så man må forvente, at de bliver udmøntet forskelligt. Det eneste krav er, at det skal gå stærkt, og at politiet som nævnt kan anmodes om at medvirke til at gennemføre dem. Alt i alt kan børnenes og de unge opleve det som en standardstraf og ikke en pædagogisk hjælp.

Samtidig er der uklarhed om, hvad der sker, hvis børnene og de unge ikke følger det, der besluttes. Ungdomskriminalitetsnævnet kan så pålægge kommunen en bestemt indsats, og den kan få politiets bistand til at gennemføre den over for børnene og de unge. Men der er ikke noget svar på, hvad der sker, hvis de stadig ikke gør det, de skal. Ungdomskriminalitetsnævnet skal så behandle sagen igen og kan optrappe indsatsen. Er slutpunktet så, at nævnet kan beslutte, at et barn eller en ung skal anbringes på en sikret institution? Det står der ikke noget om, men det er logisk at forstå lovforslagene sådan. Resultatet vil være, at flere børn og unge - ned til 10 år - kommer i lukkede institutioner.

De lukkede institutioner bliver mere lukkede og med mere magtanvendelse

TABUKA er meget skeptisk over for de mange stramninger af forholdene på de helt eller delvis lukkede institutioner, som ligger i lovforslaget om ændring af lov om voksenansvar. Det gælder forslaget om at gøre en standardiseret husorden obligatorisk og at åbne for at straffe børn og unge, der ikke lever op til den. Fx med forbud mod bestemte aktiviteter, fratagelse af TV og mobil eller nedsatte lomme- og tøjpenge. Der åbnes også for, at personalet med magt kan føre børn eller unge til deres værelser eller i øvrigt kan anvende magt, hvis et barn eller en ung groft overtræder husordenen. Der indføres også generelle begrænsninger i brugen af mobiltelefoner og krav om, at de lukkede institutioner skal have TV-overvågning af fællesarealer og døralarmer på de enkelte værelser.

TABUKA mener, at alle disse stramninger vil få de lukkede institutioner til i højere grad at ligne fængsler for børn og unge. De vil også lægge meget stramme rammer på det pædagogiske arbejde, som bliver detaljeret styret af Folketinget og ministeriet. Det er forbløffende og en uskik, at centrale myndigheder på den måde blander sig i det konkrete pædagogiske arbejde og ikke overlader det til det personale, der er kvalificeret til at udføre det. Det er det modsatte af en 'tillidsreform' og samtidig en understregning af, at det ikke er viden og evidens, der styrer valget af pædagogiske metoder, men politik.

Ankemuligheden svækkes

Retssikkerhedsmæssigt er det en alvorlig mangel, at der ikke er ankemulighed ift. straksreaktioner og forbedringsforløb. Der kan efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet kun ankes over beslutninger om anbringelse, tilbageholdelse under en anbringelse, opretholdelse af en anbringelse, tvangsmæssig undersøgelse på institution o.l. samt ændring af anbringelsessted. Det er en alvorlig svækkelse af børnenes og forældrenes retssikkerhed ved beslutninger om straksreaktioner og forbedringsforløb.

Adoption mod barnets vilje og uden respekt for etablerede relationer

I serviceloven ændres paragraffen om tvangsadoption i forlængelse af en anbringelse (§ 68d), så den også omfatter anbringelse som led i et forbedringsforløb. Ændringen bekrives helt uden at tage højde for, at det er børn og unge mellem 10 og 18 år, der tales om. Dermed er det børn og unge, der normalt vil have veletablerede relationer til forældre, eventuelle søskende, slægtninge mv. Enhver snak om adoption må derfor starte med, at man gennemtænker, hvad det vil betyde for barnet eller den unge pludselig at blive stillet over for en adoptionsbeslutning. Hvordan vil barnet opleve, at det påvirker de etablerede relationer? Hvad sker der, hvis man ved en adoption bryder dem? Og helt centralt: hvilken indflydelse har børnene og de unge på den beslutning? Ingen af delene er besvaret i lovforslaget.

TABUKA har tidligere påtalt, at barnet ved en tvangsadoption helt mister retten til at have kontakt til deres forældre, søskende og netværk. Det vil også være tilfældet her, uanset at vi fra vores eget liv ved, hvor meget søskende og andre slægtninge kan betyde for anbragte. De kan være vores nærmeste livsvidner og de mennesker, der er tættest på os. Og dem, vi i praksis skal have som netværk, når vi skal leve vores liv som voksne. Det er dybt urimeligt bare at afbryde de relationer med en tvangsadoption, efter at Ungdomskriminalitetsnævnet har anbragt os i en periode. Vi mener, at det aktuelle forslag endnu stærkere understreger, at børn og unge, hvor der planlægges en tvangsadoption, bør have konkrete rettigheder til bl.a. at bestemme, om de vil have fortsat kontakt til deres familie og slægt.

Vi frygter bureaukrati og rod

Lovforslagene indfører en dobbeltadministration med både kommuner, Ungdomskriminalitetsnævnet og Ungekriminalforsorgen. Det i sig selv er meget svært at få til at fungere. Det

vil give problemer, når nævnet bestemmer, hvad kommunen skal gøre, selvom det ikke kender de konkrete muligheder i kommunen. Det kan endda gøre det uden at skulle betale selv. Hvordan skal kommunen kunne udmønte en plan for den kommunale indsats, som nævnet har besluttet i al hast? Og hvordan skal kommunen føre tilsyn og følge op på det? Både kommunen og Ungekriminalforsorgen skal føre tilsyn og følge op, og afgrænsningen mellem dem ser uklar ud. Tilsvarende vil det være uklart, hvad der skal ske, når kommunen ændrer det, nævnet har besluttet i et forbedringsforløb, fordi den mener, at der er fagligt belæg for noget andet. Hvem har så i praksis kompetencen til at beslutte? TABUKA frygter, at den kvalitet og styrke, der har været i den hidtidige indsats bliver skadet med den uklare rollefordeling mellem kommune og Ungdomskriminalitetsnævn.

Med venlig hilsen

Sisse Bøgild

Formand for TABUKA, Landsforeningen for nuværende og tidligere anbragte

Ledelse og Politisk betjening
Jægergården, Værkmestergade 15 B, 8000 Aarhus C

Justitsministeriet
Forebyggelseskontoret
Slotshomsgade 10
1216 København K
Att.: Lforebyggelseskontoret@jm.dk

28. september 2018
Side 1 af 1

Kære Mette Johansen

Aarhus Kommune vil gerne benytte muligheden for, at afgive høringssvar til høringmaterialet til forslag om lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Aarhus Kommune deler reformens intention om at bekæmpe ungdomskriminalitet. Samtidig glæder vi os over udgangspunktet, hvor stadig flere unge på landsplan og i Aarhus Kommune holder sig ude af kriminalitet. Afsættet er således, at de nuværende indsatser på området har haft en betydelig effekt.

Aarhus Kommune stiller sig derfor kritisk overfor dele af indholdet i høringmaterialet, som vi gerne vil bidrage med vores opmærksomhedspunkter til i høringfasen. I er velkomne til at kontakte Louise Thusgård Hørlück på mail: lthor@aarhus.dk eller telefon 4185 8170, hvis I har spørgsmål eller kommentarer til det fremsendte.

Aarhus Kommune deltager ligeledes meget gerne i fremadrettede faglige drøftelser om, og evt. implementering af nye tiltag på området.

Med venlig hilsen

Thomas Medom
Rådmand
Børn og Unge

Kristian Würtz
Rådmand
Sociale Forhold og Beskæftigelse

**SOCIALE FORHOLD OG
BESKÆFTIGELSE**

BØRN OG UNGE

Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Direkte e-mail:
raadmand@msb.aarhus.dk
thomas.medom@aarhus.dk

Sag: 18/047664-13

Hørings svar til "Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet"

13. september 2018
Side 1 af 6

Aarhus Kommune er ikke selvstændig høringspart, men vil gerne benytte muligheden for, at afgive et administrativt fagligt hørings svar til "Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet", da denne vurderes at få stor betydning for og indvirkning på vores kriminalitetsforebyggende arbejde.

Indledende bemærkninger

Aarhus Kommune og Østjyllands Politi har en lang og god tradition for tæt tillidsfuldt samarbejde, fælles strategier og faglige tilgange såvel som en tæt relationel koordinering omkring kriminalitetsforebyggelse i arbejdet med børn og unge. Grundlæggende er tilgangen, at arbejde med at reducere de unges udsathed og de risikofaktorer, som er til stede i deres livssituation. Herunder er det også af afgørende betydning, at der arbejdes med de familieproblematikker og familiedynamikker, de indgår i. Det kræver et stort samarbejde på tværs af myndigheder – og i tæt samarbejde med de betydningsfulde voksne i de unges liv og i lokalområderne. Det er afgørende, at vi hjælper de unge med at tro på og have tillid til alternative veje at gå – med fokus på uddannelse og beskæftigelse – som nogle af de mest effektive værktøjer til kriminalitetsforebyggelse vi kan arbejde med.

Aarhus Kommune deler reformens intention om at bekæmpe ungdomskriminalitet. Samtidig glæder vi os over udgangspunktet, hvor stadig flere unge på landsplan og i Aarhus Kommune holder sig ude af kriminalitet. Afsættet er således, at de nuværende indsatser på området har haft betydelig effekt.

Aarhus Kommune har en række opmærksomhedspunkter i relation til reformen, som vi gerne vil bidrage med i høringsfasen.

Begrænsning af det kommunale selvstyre

Aarhus Kommune bemærker, at der er tale om en begrænsning af det kommunale selvstyre. Det fremgår af lovforslagets indledende bemærkninger, at det skal sikres, at kommunerne iværksætter de nødvendige indsatser. Ved oprettelsen af et ungdomskriminalitetsnævn, der skal træffe afgørelse i forhold til den beskrevne målgruppe, løftes kompetencen fra kommunerne. Der er således tale om, at de enkelte kommuner ikke længere har den samme kompetence i forhold til at beslutte, hvilken social indsats der er relevant i forhold til det kriminalitetsforebyggende arbejde i forhold til det enkelte barn.

Oprettelse af parallelsystem

Aarhus Kommune bemærker, at der sker oprettelse af et parallelt bureaukratisk system ved nedsættelsen af et ungdomskriminalitetsnævn, der skal træffe afgørelse i sager, hvor det i dag er enten kommunen eller børn og ungeudvalget, der træffer afgørelse.

Manglende præciseringer omkring underretningspligten

Det er ikke beskrevet i bemærkningerne i lovforslaget, hvordan Politiet skal forholde sig til underretningspligten efter servicelovens § 154 i forbindelse med vurderingen af, om en sag skal henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet. Det er på samme måde ikke beskrevet, hvordan kommunen skal forhol-

Ledelse og Politisk betjening
Jægergården, Værkmestergade
15 B
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00

E-mail:
social@aarhus.dk
Direkte e-mail:
lthor@aarhus.dk
www.aarhus.dk

Sag: 18/047664-6
Sagsbehandler:
Louise Thusgård Hørlück

de sig til oplysninger, som de modtager i forbindelse med det nye nævns arbejde, herunder særligt i hvilke situationer modtagelse af oplysningerne skal betragtes som en underretning.

13. september 2018
Side 2 af 6

Tilsidesættelse af socialfagligheden

Aarhus Kommune bemærker med skepsis, at der er tale om et paradigmeskifte gående fra en social indsats til et mere udpræget fokus på straf og konsekvens uden faglig evidens for effekten heraf. Aarhus Kommune vurderer, at det i det kriminalitetsforebyggende arbejde med de 10-16 årige er afgørende, at vi bevarer et socialfagligt helhedsperspektiv, som ikke kun forholder sig til børnenes og de unges handlinger – men arbejder med at reducere børnenes og de unges udsathed og de risikofaktorer, der er tilstede i deres livssituation. Herunder er det også af afgørende betydning, at der arbejdes med de familieproblematikker og familiedynamikker, de indgår i. Det kræver et stort samarbejde på tværs af myndigheder – og med de betydningsfulde voksne i de unges liv og i lokalområderne. Det er afgørende, at vi hjælper unge med at tro på og have tillid til alternative veje at gå – med fokus på uddannelse og beskæftigelse – som nogle af de meste effektive værktøjer til kriminalitetsforebyggelse, vi kan arbejde med.

Aarhus Kommune vurderer, at denne socialfaglige helhedsorienterede tilgang er afgørende for, at vi på såvel den korte som lange bane opnår indsatser som giver de ønskede effekter – til en billigere pris.

Manglende forskningsmæssigt belæg for paradigmeskifte i det kriminalpræventive arbejde:

Paradigmeskiftet strider mod praksiserfaring lokalt såvel som nyeste forskning. Vive (Det nationale center forsknings- og analysecenter for velfærd,) argumenterer i en artikel i Altinget i marts 2018 følgende:

"I 2010 viste en systematisk gennemgang af forskningen på området – hvor man havde undersøgt effekten af, at børn og unge kom for en domstol – at de børn og unge, som blev mødt af en domstol rent faktisk blev mere kriminelle end sammenligningsgrupperne. Det vidste sig både, når man sammenlignede med dem, der modtog en anden indsats (fx rådgivning eller uddannelse) og sammenlignede med børn og unge, der slet ikke modtog en indsats.

Herhjemme har vi også helt dugfriske danske forskningsresultater, der viser, at når børn mødes af retssystemet frem for sociale myndigheder, så har det ingen afskrækkende effekt på deres kriminalitet. Den kortvarige nedsættelse af den kriminelle lavalder til 14 år i perioden 1. juli 2010 til februar 2012, gjorde det muligt at undersøge effekten af, at 14-årige nu blev mødt af domstolene frem for det sociale system. Undersøgelsen viste, at de 14-årige, der overtrådte straffeloven i reformperioden, i højere grad end tidligere begik ny kriminalitet. De hav-

de også lavere sandsynlighed for at gå i 9. klasse, og de fik lavere karakterer ved afgangsprøven i dansk i 9. klasse”¹

13. september 2018
Side 3 af 6

Etableringen af et ungdomskriminalitetsnævn

Aarhus Kommune bemærker følgende omkring etableringen af et ungdomskriminalitetsnævn:

Sammensætningen af ungdomskriminalitetsnævnet:

Aarhus Kommune er uforstående overfor, at der ikke i alle tilfælde af afgørelse ved Ungdomskriminalitetsnævnet er deltagelse af den fornødne børnesagkyndige ekspertise. Ved behandlingen af alle sager i børn og ungeudvalget i dag deltager to børnesagkyndige medlemmer med fuld stemmeret. Der er ingen stemmeberettigede børnesagkyndige medlemmer af ungdomskriminalitetsnævnet og i sager for børn i aldersgruppen 15-18 år, deltager der ikke børnesagkyndige.

Aarhus Kommune bemærker, at det af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at nævnet skal være og fremstå neutralt. Dette synes vanskeligt opnåeligt, hvis ét stemmeberettiget medlem ud af tre, repræsenterer den myndighed, der har henvist sagen til nævnet (Politiet/domstolene).

Det fremgår af lovforslaget, at der ikke vil blive beskikket medlemmer fra samtlige politikredses kommuner. Der kan være stor forskel på udfordringerne i kommunerne i den enkelte politikreds, og det er derfor vanskeligt at se, hvordan det kan sikres, at der i nævnet altid er repræsenteret det nødvendige lokalkendskab, hvis ikke den unges hjemkommune deltager i nævnets behandling af sagen (bortset fra indstillingen og ugeredegørelsen).

Ensartet praksis:

Det fremgår af lovforslaget, at ungdomskriminalitetsnævnet skal sikre en ensartet praksis (og at der skal oprettes et koordinationsudvalg). Eftersom nævnet er uafhængigt og ikke underlagt instruktioner eller henstillinger, er det vanskeligt at se, at indførelse af nævnet vil sikre en ensartet praksis ud over den enkelte politikreds. Den praksiskoordinerende funktion varetages i dag af Ankestyrelsen både ved offentliggørelse af principafgørelse (der er bindende retskilder for kommunerne) og ved at sikre, at der i Ankestyrelsen træffes ensartede afgørelser i sammenlignelige sager. Ved at nævnets afgørelser fremadrettet – i de fleste tilfælde – er endelige og ikke kan påklages til Ankestyrelsen, vil Ankestyrelsen ikke længere på dette område spille en rolle i forhold til koordinering af praksis.

Det fremgår ikke af bemærkningerne, om Ungdomskriminalitetsnævnet er bundet af Ankestyrelsens praksis – herunder principafgørelser. Hvis principafgørelserne ikke er bindende for nævnets behandling, vil kommunerne og børn og unge-udvalgene være bundet til Ankestyrelsens praksis, imens nævnet i en sammenlignelig sag vil kunne nå frem til et andet resultat.

¹ <https://vive.dk/2018/03/ungdomskriminalitetsnaevn-socialt-eksperiment-mest-socialt-udsatte-boern-unge/>

13. september 2018
Side 4 af 6

Henvisning af sager:

Det fremgår af lovforslaget, at det er politiet, der henviser sager om børn og unge mellem 10 og 14 år til nævnet. Det fremgår endvidere af bemærkningerne til lovforslaget, at der vil blive udviklet et særligt screeningsværktøj, som Politiet kan anvende til at udfinde de børn og unge, som opfylder betingelserne for henvisning til nævnet. Eftersom dette udredningsværktøj endnu ikke forefindes, er det uklart, hvordan Politiet vil sikre, at de børn og unge, der henvises til nævnet, er omfattet af målgruppen. Det er ligeledes uklart, hvordan det skal afklares, om barnet/den unge er omfattet af målgruppen, såfremt kommunen og Politiet ikke er enige herom.

Mødepligt og henvisning til ungdomskriminalitetsnævnet:

Det fremgår af bemærkningerne, at både forældre og børn/unge har mødepligt i nævnet. Det forhold, at 10-årige børn har mødepligt og kan fremstilles ved Politiets bistand kan i nogle situationer udgøre et overgreb i forhold til det enkelte barn, som ikke nødvendigvis står mål med det forhold, som barnet er mistænkt for at have begået. Særligt ikke, hvis forældrene ikke har mulighed for at deltage ved afhentning af barnet og under mødet i nævnet. Det fremgår således ikke af lovforslaget, hvilke momenter der skal lægges vægt på ved nævnets afgørelse af, om barnet skal hentes med Politiets bistand, ligesom det ikke fremgår, om der skal medvirke børnesagkyndig bistand ved vurderingen heraf.

Det fremgår af lovforslaget bemærkninger, at det ikke er nævnets opgave eller formål at tage stilling til, om barnet/den unge er skyldig i en bestemt strafbar handling. Det kan derfor undre, at der er lagt så stor vægt på, at det er en dommer, der skal lede nævnets arbejde. Hvis fokus havde været på den bedste løsning for barnet/den unge (i stedet for straf), så havde det været mere relevant at inddrage personer med særlig viden om børn og deres udvikling og trivsel – fx psykologer med speciale heri.

Samtidig står Aarhus Kommune undrende overfor, at det på den ene side ikke er nævnets opgave at tage stilling til, om barnet er skyldig i en given forbrydelse, samtidig med at det netop er kriteriet for Politiets henvisning af en sag til nævnet, at et barn eller en ung er mistænkt for at have begået særlige kvalificerede typer af kriminalitet.

Den ungefaglige undersøgelse

Aarhus Kommune er positive overfor lovforslagets intentioner om fast-track forløb. Men kommunalbestyrelsen har efter gældende regler fire måneder til udarbejdelse af en børnefaglig undersøgelse, jf. servicelovens § 50, stk. 7. Det kan allerede nu være svært at overholde gældende sagsbehandlingsfrister - særligt, hvis det er nødvendigt at indhente oplysninger fra andre myndigheder som børne- og ungdomspsykiatrisk hospital, egen læge, andre kommuner m.v. Det må derfor formodes, at kommunerne endnu højere grad vil have vanskeligt ved at færdiggøre den ungefaglige undersøgelse inden for fristen på tre uger.

Aarhus Kommune ønsker, at lovbemærkningerne udvides til at præcisere, hvordan den ungefaglige undersøgelse kan indgå i behandlingen af en sag efter serviceloven – herunder særligt ikke, kommunalbestyrelsen kan træffe

afgørelse om en foranstaltning efter servicelovens § 52, stk. 3 uden at udarbejde en børnefaglig undersøgelse, jf. § 50.

13. september 2018
Side 5 af 6

Hjemgivelse

Lovforslagets bemærkninger præciserer, at hvis nævnet har anbragt et barn eller en ung uden for hjemmet med samtykke, er det kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om hjemgivelse. Kommunalbestyrelsen skal underrette nævnet om hjemgivelse. Det ønskes præciseret, hvilke konsekvenser det har, hvis nævnet ikke er enig i kommunalbestyrelsens afgørelse om hjemgivelse.

Straksreaktioner og ventelisteproblematikker

Fast-track tænkningen i lovforslaget kan betyde, at kommunerne bliver nødsaget til at prioritere sager med kriminelle børn og unge over andre sager med eksempelvis udsatte børn og unge. Ungenævnet har alene beslutningskompetencen til valg af foranstaltning og det kan betyde behov for at kommunerne kapacitetsudvider og etablerer et større beredskab af indsatser, da kommunerne ikke har myndighedskompetencen i nævnet.

I forlængelse heraf vurderes opgaverne i forbindelse med de præsenterede tanker om genoprettende ret utilstrækkeligt beskrevet. Børnene og de unges forståelse og motivation til at indgå i sådanne forløb nødvendiggør en supplerende pædagogisk indsats.

Ungekriminalforsorgen

Kommunerne har allerede i dag tilsynet med børn og unge, ligesom kommunen har forpligtelsen til at følge op i forhold til foranstaltninger, jf. servicelovens § 70. Det fremgår af lovforslaget, at det ikke er ungdomskriminalitetsnævnets opgave at tage stilling til skyld, ligesom nævnets afgørelser ikke er en straf. Det kan derfor undre, at lovforslaget præciserer nødvendigheden af at henlægge tilsynet med, at barnet/den unge følger nævnets afgørelser, til kriminalforsorgen.

Samtidig vurderes det, at der vil ske dobbeltarbejde, da ungekriminalforsorgen i praksis vurderes at blive afhængige af dialogen med de kommunale myndighedsrådgivere, alternativt vil der skulle etableres en bureaukratisk parallelopfølgning på samme foranstaltning.

Kriminalforsorgen fører således i dag tilsynet med prøveløsladte, betinget dømte m.v. I forhold til gennemførelse af tilsyn, vil der således være tale om en målgruppe, som kriminalforsorgen ikke er vant til at håndtere – nemlig unge under den kriminelle lavalder, som ikke er dømt i en straffesag.

Det fremgår af bemærkningerne, at ungekriminalforsorgens tilsyn fremadrettet skal stå ved siden af kommunens tilsyn. Det må således forudsættes, at kommunerne ikke vil blive frataget midler til gennemførelse af tilsynet.

Økonomiske forudsætninger

Aarhus Kommune vurderer, at der med forslaget vil følge en række ekstraopgaver for kommunerne som forudsætter økonomisk kompensation. Det

vurderes i forlængelse heraf at den beslutningskompetence der tildeles ungdomskriminalitetsnævnet vil medføre at økonomien på området bliver ikke-styrbar for kommunerne.

13. september 2018
Side 6 af 6